

Budapest,
2006. október 5.,
csütörtök

122. szám

Ára: 1533,- Ft

TARTALOMJEGYZÉK

		Oldal
202/2006. (X. 5.) Korm. r.	A Nemzeti Fejlesztési Terv operatív programjai, az EQUAL Közösségi Kezdeményezés program és a Kohéziós Alap projektek támogatásainak fogadásához kapcsolódó pénzügyi lebonyolítási, számviteli és ellenőrzési rendszerek kialakításáról szóló 360/2004. (XII. 26.) Korm. rendelet módosításáról.	9074
203/2006. (X. 5.) Korm. r.	A nemzeti filmvagyonba tartozó filmalkotások terjesztésének részletes szabályairól.	9085
24/2006. (X. 5.) IRM r.	A „Büntetés-végrehajtásért” Kötüntető Zászlóról.	9087
25/2006. (X. 5.) IRM r.	A Szombathelyi Határőr Igazgatóság, a Nagykanizsai Határőr Igazgatóság és a Balassagyarmati Határőr Igazgatóság költségvetési szervek megszüntetéséről.	9089
26/2006. (X. 5.) IRM r.	A Határőrség határrendészeti szerveinek és nyomozó hatóságainak illetékességi területéről.	9092
27/2006. (X. 5.) IRM r.	Az igazságügyi szakértői alapismeretek oktatásáról és vizsgájáról.	9105
42/2006. (X. 5.) AB h.	Az Alkotmánybíróság határozata.	9107
43/2006. (X. 5.) AB h.	Az Alkotmánybíróság határozata.	9116
44/2006. (X. 5.) AB h.	Az Alkotmánybíróság határozata.	9122
45/2006. (X. 5.) AB h.	Az Alkotmánybíróság határozata.	9125
46/2006. (X. 5.) AB h.	Az Alkotmánybíróság határozata.	9129
47/2006. (X. 5.) AB h.	Az Alkotmánybíróság határozata.	9135
1097/2006. (X. 5.) Korm. h.	A Lakossági Pénzügyi Szolgáltatásokat Vizsgáló Szakértői Bizottság létrehozásáról.	9146
1098/2006. (X. 5.) Korm. h.	A Kereskedelmi Tevékenységet Vizsgáló Szakértői Bizottság létrehozásáról.	9147
1099/2006. (X. 5.) Korm. h.	A Vezetékes Energiaellátási Tevékenységet Vizsgáló Szakértői Bizottság létrehozásáról.	9147
60/2006. (X. 5.) ME h.	Kormányzati főtisztviselői kinevezések megszüntetésének megállapításáról.	9148
61/2006. (X. 5.) ME h.	A Magyar–Kubai Gazdasági Együttműködési Vegyes Bizottság magyar tagozata elnökének kinevezéséről.	9148

II. rész JOGSZABÁLYOK

A Kormány rendeletei

A Kormány 202/2006. (X. 5.) Korm. rendelete

**a Nemzeti Fejlesztési Terv operatív programjai,
az EQUAL Közösségi Kezdeményezés program
és a Kohéziós Alap projektek támogatásainak
fogadásához kapcsolódó
pénzügyi lebonyolítási, számviteli és ellenőrzési
rendszerek kialakításáról szóló
360/2004. (XII. 26.) Korm. rendelet módosításáról**

Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Áht.) 124. § (2) bekezdésének *t*) pontjában kapott felhatalmazás alapján a Kormány a következőket rendeli el:

1. §

(1) A Nemzeti Fejlesztési Terv operatív programjai, az EQUAL Közösségi Kezdeményezés program és a Kohéziós Alap projektek támogatásainak fogadásához kapcsolódó pénzügyi lebonyolítási, számviteli és ellenőrzési rendszerek kialakításáról szóló 360/2004. (XII. 26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 2. § (1) bekezdésének 5. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„5. *Ellenőrzési nyomvonal*: az Európai Unió által előírt, a Nemzeti Fejlesztési Terv operatív programjai, az EQUAL program és a Kohéziós Alap projektek támogatásai felhasználásának rendszervizsgálati eszköze, a támogatás lebonyolítási és ellenőrzési folyamatainak leírása szövegesen vagy táblázatba foglalva, vagy folyamatábrával szemléltetve, amely tartalmazza különösen a felelősségi és információs szinteket és kapcsolatokat, továbbá irányítási és ellenőrzési folyamatokat, lehetővé téve azok nyomon követését és utólagos ellenőrzését.”

(2) Az R. 2. § (1) bekezdésének 7. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„7. *Forrásgazda*: a strukturális alapok, az EQUAL program, illetve a Kohéziós Alap előirányzatai esetében a költségvetési tervezési, előirányzat-módosítási, felhasználási, beszámolási, információszolgáltatási, ellenőrzési kötelezettségek viselője és jogok gyakorlója.”

(3) Az R. 2. § (1) bekezdésének 14–15. pontja helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„14. *„Négy szem elve”*: az adott feladatot ellátó személy munkáját egy másik személy teljeskörűen felülvizsgálja.

15. *Szabálytalanság*: a strukturális politikák finanszírozása keretében történt szabálytalanságokról és tévesen kifizetett összegek behajtásáról, valamint egy információs rendszer e téren történő létrehozásáról szóló – a strukturális politikák finanszírozása keretében történt szabálytalanságokról és tévesen kifizetett összegek behajtásáról, valamint egy információs rendszer e téren történő létrehozásáról szóló 1681/94/EK rendelet módosításáról szóló 2035/2005/EK rendelettel módosított – 1681/94/EK bizottsági rendelet 1a. cikk 1. pontjában foglaltak, továbbá a nemzeti jogszabályok előírásainak, illetve a támogatási szerződésben a felek által vállalt kötelezettségeknek a megsértése, amelyek eredményeképpen a Magyar Köztársaság pénzügyi érdekei sérülnek, illetve sérülhetnek.”

(4) Az R. 2. §-ának (1) bekezdése a következő 20–23. pontokkal egészül ki:

„20. *Szabálytalanság gyanúja*: bármilyen adat vagy információ, amely szabálytalanság elkövetésére utal.

21. *Likviditáskezelési rendszer*: a forráslelívás fedezetének a mindenkori költségvetési törvény keretei közötti folyamatos biztosítása érdekében a forrásgazda és a kifizető hatóság által működtetett rendszer.

22. *Likviditáskezelési útmutató*: az adatszolgáltatási és bizonylati rendet tartalmazó, az irányító hatóságok, közreműködő szervezetek és a kifizető hatóság részére a forrásgazda által, a kifizető hatóság egyetértésével a pénzügyi folyamatok zavartalan lebonyolítása érdekében kiadott dokumentum.

23. *Központi harmonizációs egység*: a Pénzügyminisztériumnak az államháztartási belső pénzügyi ellenőrzési rendszer központi harmonizációjáért, szabályozásának előkészítéséért és koordinációjáért, valamint fejlesztéséért felelős szervezeti egysége.”

(5) Az R. 2. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Az itt nem meghatározott fogalmak az Európai Unió által nyújtott egyes pénzügyi támogatások felhasználásával megvalósuló, és egyes nemzetközi megállapodások alapján finanszírozott programok monitoring rendszerének kialakításáról és működéséről szóló 102/2006. (IV. 28.) Korm. rendeletben (a továbbiakban: Monitoring rendelet), illetve az Európai Unió strukturális alapjaiból és Kohéziós Alapjából származó támogatások hazai felhasználásáért felelős intézményekről szóló 1/2004. (I. 5.) Korm. rendeletben foglaltak szerint értelmezendők.”

2. §

Az R. 3. § (2) bekezdésének második mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

„Amennyiben a hazai társfinanszírozást bevételként és kiadásként tervezett pénzügyi összeg is fedezi (pl. átvett pénzeszköz), úgy az Európai Uniótól kapott forrásokat és az

egyéb bevételként és kiadásként feltüntetett forrásokat külön soron kell megjeleníteni.”

3. §

Az R. 4. § (2) bekezdésének második mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

„Amennyiben a hazai társfinanszírozást bevételként és kiadásként tervezett pénzösszeg is fedezi (pl. átvett pénzeszköz), úgy az Európai Uniótól kapott forrásokat és az egyéb bevételként és kiadásként feltüntetett forrásokat külön soron kell megjeleníteni.”

4. §

Az R. 5. §-a a következő *j*) ponttal egészül ki:

[A kifizető hatóság az alábbi feladatokat látja el:]

„*j*) együttműködik a forrásgazdával a likviditáskezelési rendszer működtetésében.”

5. §

Az R. 7. §-ának (1) bekezdése a következő *n)–o)* pontokkal egészül ki:

[Az irányító hatóság egy olyan lebonyolítási rendszert működtet, melyben egyértelműen szabályozottak és az eljárásrendekben rögzítettek az alábbi feladatok:]

„*n*) együttműködés a forrásgazdával a likviditáskezelési rendszer működtetésében;

o) a 2. § (1) bekezdés 22. pont szerinti útmutatóban meghatározott rendben gondoskodás a forráslehívás kapcsolódó dokumentumainak a forrásgazdához történő továbbításáról.”

6. §

Az R. 9. §-a a következő *l)* ponttal egészül ki:

[A kifizető hatóság az alábbi feladatokat látja el:]

„*l)* együttműködik a forrásgazdával a likviditáskezelési rendszer működtetésében.”

7. §

(1) Az R. 12. § (2) bekezdésének *u)* pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A Kohéziós Alap közreműködő szervezet egy olyan lebonyolítási rendszert működtet a Kohéziós Alap irányító hatóság iránymutatásai alapján, melyben egyértelműen szabályozottak és működési kézikönyvben rögzítettek az (1) bekezdésben említett, alábbiakban részletezett feladatok:]

„*u)* rendelkezés arról, hogy a folyamatba épített helyszíni ellenőrzést ellátó személy, illetve a Ptk. 685. §-ának *b)* pontja szerinti közeli hozzátartozója nem hagyhat jóvá kifizetést;”

(2) Az R. 12. §-ának (2) bekezdése a következő *v)–z)* pontokkal egészül ki:

[A Kohéziós Alap közreműködő szervezet egy olyan lebonyolítási rendszert működtet a Kohéziós Alap irányító hatóság iránymutatásai alapján, melyben egyértelműen szabályozottak és működési kézikönyvben rögzítettek az (1) bekezdésben említett, alábbiakban részletezett feladatok:]

„*v)* együttműködés a forrásgazdával a likviditáskezelési rendszer működtetésében;

z) a 2. § (1) bekezdés 22. pont szerinti útmutatóban meghatározott rendben gondoskodás a forráslehívás kapcsolódó dokumentumainak forrásgazdához történő továbbításáról.”

8. §

Az R. 14. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) A bankszámlákról indított átutalásokhoz az átutalási megbízást minden esetben az EMIR-ben kell kiállítani.”

9. §

Az R. 15. §-a a következő (5)–(6) bekezdéssel egészül ki:

„(5) A fejezeti kezelésű előirányzat-felhasználási keret-számlákról indított átutalásokhoz az átutalási megbízást minden esetben az EMIR-ben kell kiállítani.

(6) Az EMIR rendszerben kiállított átutalási megbízásokat elektronikus formában kell pénzügyi teljesítésre átadni a Magyar Államkincstárnak.”

10. §

(1) Az R. 16. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Kizárólag az intézkedésenkénti lebonyolítási forint (bank)számla használható a kedvezményezett támogatásra jogosult költségeinek megtérítésére, a szállítók részére történő kifizetés lebonyolítására, a kedvezményezett részére folyósítandó előleg kifizetésére, illetve a kedvezményezett (vagy a helyette, illetve érdekében eljáró személy vagy szervezet) által bármilyen jogcímen történő visszafizetésére.”

(2) Az R. 16. §-a a következő (6)–(7) bekezdéssel egészül ki:

„(6) Az intézkedésenkénti lebonyolítási forint (bank)számlákról indított átutalásokhoz az átutalási megbízást minden esetben az EMIR-ben kell kiállítani.

(7) Az EMIR rendszerben kiállított átutalási megbízásokat elektronikus formában kell pénzügyi teljesítésre átadni a Magyar Államkincstárnak.”

11. §

Az R. 21. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„21. § (1) Az operatív program, valamint az EQUAL program irányító hatóság biztosítja – a központi költségvetési és közösségi hozzájárulások, valamint a kedvezményezett saját forrásainak felhasználása alapján – a hibátlan költségnyilatkozatok és hitelesítési jelentések EMIR rendszerben történő kiállítását, továbbá az Európai Bizottságnak küldendő kiegészítő táblázatok – elsősorban a fizikai előrehaladás indikátorai, problémák, ellenőrzések javaslati és azok alapján tett intézkedések, nyilvánosságra vonatkozó közösségi elv betartásának adatai – hibátlan összeállítását és hiánytalan eljuttatását a kifizető hatóság részére finanszírozó strukturális alapok szerinti, intézkedésenkénti bontásban a kifizető hatóság által meghatározott határidőkre, de legalább évente négy alkalommal. A kifizető hatóság minden év január 31-ig tájékoztatja az irányító hatóságokat az Európai Bizottságnak küldendő átutalás-igénylések benyújtásának várható határidejeiről.

(2) Az időközi átutalás-igénylést a kifizető hatóság juttatja el az Európai Bizottság részére.”

12. §

(1) Az R. 23. §-ának (1)–(3) bekezdései helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(1) Az irányító hatóság biztosítja a támogatás összegének rendelkezésre állását annak érdekében, hogy a kedvezményezett támogatásra jogosult számláin vagy egyéb, a gazdasági eseményt hitelesen dokumentáló bizonylatok szereplő összegre jutó támogatás teljes (közösségi hozzájárulás és központi költségvetési finanszírozás) összegben megtérítésre, a szállítók számlái kiegyenlítésre, illetve a kedvezményezett részére folyósítandó előleg átutalásra kerüljenek.

(2) Az irányító hatóság az elszámolható költségeket minden esetben forintban határozza meg. A forinttól eltérő pénznemben kiállított számla vagy egyéb, a gazdasági eseményt hitelesen dokumentáló bizonylat esetén a számlán vagy egyéb, a gazdasági eseményt hitelesen dokumentáló bizonylaton szereplő összegre jutó támogatás összegét a számlán vagy egyéb, a gazdasági eseményt hitelesen dokumentáló bizonylaton megjelölt (gazdasági) teljesítés időpontjában érvényes hivatalos Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) középárfolyamon kell forintra átszámítani. Az MNB által nem jegyzett pénznemben kiállított számla esetén a számlán szereplő összegre jutó támogatás összegét a számlán megjelölt (gazdasági) teljesítés időpontjában érvényes Európai Központi Bank középárfolyamon kell euróra átváltani. Az EMIR biztosítja ezen összegek forintra történő átszámítását a (gazdasági) teljesítés időpontjában érvényes hivatalos MNB középárfolyamon. Az átszámított forintértékből a támogatásra jogosult részt kell kiutalni a kedvezményezett vagy szállító részére.

(3) Minden egyes forráslehívási folyamat során az irányító hatóság gondoskodik a rendszerbe korábban bevitt, még le nem hívott támogatásra jogosult számlák adatainak összeállításáról, azaz az EMIR-ben történő forráslehívás összeállításáról, majd elektronikusan és nyomtatott formában, az illetékes vezető aláírásával igazolva is jóváhagyja a forráslehívási dokumentációt, és a hibátlan és hiánytalan benyújtás esetén az azt követő 6 munkanapon belül intézkedik a vonatkozó forint lebonyolítási (bank)számlára történő utalásról. E jóváhagyást megelőzően az adott forráslehívásra vonatkozóan kifizetés sem az előirányzat-felhasználási keretszámláról, sem a lebonyolítási bankszámláról nem kezdeményezhető.”

(2) Az R. 23. §-ának (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) Az adott elszámolásban kért támogatás teljes összegének átutalásához szükséges dokumentumok összeállítása után, az irányító hatóság a támogatás jóváhagyott, központi költségvetési forrásból átutalt, illetve előfinanszírozott teljes összegét a központi költségvetési fejezeti kezelésű előirányzat-felhasználási keretszámláról átutalja az adott intézkedés forint lebonyolítási (bank)számlára, majd onnan a kedvezményezett, illetve a szállító részére.”

(3) Az R. 23. §-ának (7)–(8) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(7) A fejezeti kezelésű előirányzat-felhasználási keretszámláról történő utaláskor figyelembe kell venni a forrásgazda által kiadott likviditás-kezelési útmutató rendelkezéseit.

(8) A lebonyolítási (bank)számlára nem utalható a kedvezményezett által biztosított saját erő összege.”

13. §

Az R. 24. §-a a következő (4) bekezdéssel egészül ki:

„(4) A támogatás folyósítására sor kerülhet a kedvezményezett részére fizetett támogatási előleg formájában, az Ámr.-ben nevesített esetekben és mértékben.”

14. §

Az R. 25. §-a helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(1) Miután az irányító hatóság folyósította a kedvezményezetteknek vagy szállítóknak a jogosult támogatás teljes összegét, illetve a KTK technikai segítségnyújtás intézkedésre vonatkozóan a KTK irányító hatóság teljesítette a fizetési kötelezettségét a szállító részére a központi költ-

ségvetési forrásból, utólagosan elszámolja az előfinanszírozott támogatások teljes összegét, illetve benyújtja hibátlan és hiánytalan igényét a közösségi hozzájárulásra vonatkozóan a kifizető hatóság felé a támogatás kifizetését követő 10 munkanapon belül.

(2) A kifizető hatóság a közösségi hozzájárulás átutalásának indításáról – a vonatkozó operatív program, valamint az EQUAL program forint(bank)számlájáról a vonatkozó fejezeti kezelésű előirányzat-felhasználási keretszámlára – a közösségi hozzájárulás rendezés EMIR-ben összeállított és vezető beosztású személy által jóváhagyott dokumentációjának irányító hatóság általi benyújtását követő 6 munkanapon belül intézkedik, figyelembe véve a vonatkozó operatív program, valamint az EQUAL program forint(bank)számláján rendelkezésre álló forrásokat.

(3) Az irányító hatóság csak olyan támogatást folyósíthat a kedvezményezetteknek vagy szállítóknak, illetve a KTK technikai segítségnyújtás intézkedésre vonatkozóan a KTK irányító hatóság csak olyan fizetési kötelezettséget teljesíthet a szállító részére a központi költségvetési forrásból, amelyhez kapcsolódó közösségi hozzájárulás rendezése – az uniós forrásnak a vonatkozó operatív program, valamint az EQUAL program forint(bank)számláin történő rendelkezésre állása esetén – még a folyósítás évében az e jogszabályban meghatározott határidők figyelembevételével megtörténhet.

(4) Amennyiben az (1) bekezdésben foglalt határidőben az irányító hatóság nem nyújtja be a közösségi hozzájárulásra vonatkozó igényét a kifizető hatósághoz, a forrásgazda a kifizető hatóság tájékoztatása alapján felfüggeszti a vonatkozó fejezeti kezelésű előirányzat felhasználási keretszámla központi költségvetési forrással történő feltöltését.”

15. §

Az R. 27. §-a a következő (4)–(5) bekezdéssel egészül ki:

„(4) A fejezeti kezelésű előirányzat-felhasználási keretszámlákról indított átutalásokhoz az átutalási megbízást minden esetben az EMIR-ben kell kiállítani.

(5) A kifizető hatóság (bank)számláin, illetve a Kohéziós Alap közreműködő szervezetek lebonyolítási (bank)számláin keletkezett kamatok felhasználhatóak az adott projekt költségvetési finanszírozásának kiváltására a kifizető hatóság által meghatározott feltételek szerint.”

16. §

Az R. 29. §-a a következő (6) bekezdéssel egészül ki:

„(6) A lebonyolítási (bank)számlákról indított átutalásokhoz az átutalási megbízást minden esetben az EMIR-ben kell kiállítani.”

17. §

Az R. 32. §-ának (1)–(2) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(1) Az irányító hatóság biztosítja – a központi költségvetési és közösségi hozzájárulások, valamint saját források felhasználása alapján – az időközi átutalási igénylések összeállításához szükséges költségnylatkozatok, hitelesítési jelentések EMIR rendszerben történő elkészítését, továbbá a szükséges kiegészítő melléletek kiállítását és a teljes dokumentáció eljuttatását a kifizető hatóság részére projektenként február 15-ig, június 15-ig, október 15-ig és november 30-ig.

(2) A kifizető hatóság eljuttatja az időközi átutalási igénylés dokumentációját az Európai Bizottság részére minden évben február 28-ig, június 30-ig, október 31-ig és december 15-ig.”

18. §

(1) Az R. 34. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Minden egyes forráslehívási folyamat indítását megelőzően a finanszírozási arányok ismeretében a Kohéziós Alap közreműködő szervezet összesíti a kedvezményezettek támogatásra jogosult számláit vagy egyéb gazdasági eseményt hitelesen dokumentáló bizonylatait, valamint elkészíti a központi költségvetési finanszírozás és a közösségi hozzájárulás lehívásához szükséges dokumentumokat az EMIR-ben, majd elektronikusan és nyomtatott formában, az illetékes vezető aláírásával igazolva is jóváhagyja a forráslehívási dokumentációt. A forráslehívások jóváhagyását megelőzően az adott forráslehívásra vonatkozóan kifizetés sem az előirányzat-felhasználási keretszámláról, sem a kifizető hatóság euró(bank)számlájáról nem kezdeményezhető.”

(2) Az R. 34. § (3) bekezdésének felvezető szövege helyébe a következő szöveg lép:

„A Kohéziós Alap közreműködő szervezet biztosítja a forráslehívási folyamat megindítását megelőzően az adott projektre vonatkozóan a saját erő és az általános forgalmi adó beutalását az adott projekt vonatkozó lebonyolítási (bank)számlájára, ezt követően az EMIR-ben összeállított, vezető beosztású személy által jóváhagyott forráslehívások alapján”

(3) Az R. 34. §-ának (8) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(8) A fejezeti kezelésű előirányzat-felhasználási keretszámláról történő utaláskor figyelembe kell venni a forrásgazda által kiadott útmutató rendelkezéseit.”

19. §

Az R. 35. §-ának (1)–(2) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(1) A közösségi hozzájárulások és az ehhez kapcsolódó központi költségvetési finanszírozás összegei, valamint a kedvezményezettek által biztosított saját erő és általános forgalmi adó összegei projektenként nyitott lebonyolítási (bank)számlákra kerülnek átutalásra a 34. §-ban foglaltak szerint.

(2) A kedvezményezett a saját erő összegét a támogatásra benyújtott számla értékére vonatkozóan annak a projekt lebonyolítási (bank)számlára történő átutalásával igazolja.”

20. §

Az R. 36. §-ának (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A (2) bekezdés szerinti elkülönített számviteli nyilvántartás részletes szabályait a kifizető hatóság a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség egyetértésével a pénzügyminiszter külön tájékoztatójában jelenteti meg. Az irányító hatóságok, valamint a számviteli feladat átruházása esetén a közreműködő szervezetek és a Kohéziós Alap közreműködő szervezetek a számviteli eljárásrendjüket e tájékoztató alapján készítik el.”

21. §

Az R. 37. §-ának (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) A számviteli eljárásrend részét képező számlatükör és számlarend elfogadását, valamint későbbi módosítását az irányító hatóságok és a közreműködő szervezetek csak a kifizető hatóság és a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség egyetértése esetén hajthatják végre.”

22. §

Az R. 42. § (4) bekezdésének *f* pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A közreműködő szervezet által kiállított hitelesítési jelentés tanúsítja, hogy a költségek]

„*f*) a vonatkozó közösségi politikáknak, versenypolitikai szabályoknak, állami támogatási, államháztartásra vonatkozó jogszabályoknak és a közbeszerzésre, környezetvédelemre, esélyegyenlőségre, tájékoztatásra és nyilvánosságra vonatkozó előírásoknak megfelelően merültek fel,”

23. §

Az R. 43. §-a a következő (4) bekezdéssel egészül ki:

„(4) A hitelesítési tevékenységet a kifizető hatóság által összeállított útmutató alapján kell végezni.”

24. §

Az R. a VII. fejezet címét követően a következő 43/A–43/C. §-sal egészül ki:

„43/A. § (1) A szabálytalanságok nyilvántartása és jelentése érdekében a kifizető hatóság, az irányító hatóságok, a közreműködő szervezetek, valamint a lebonyolító testületek vezetői kijelölik a szabálytalanságok nyilvántartásáért és jelentéséért felelős szervezeti egységet vagy személyt (a továbbiakban: szabálytalanság-felelős).

(2) A szabálytalanság-felelős gondoskodik

a) a szabálytalanságok nyilvántartásáról,

b) a szabálytalanságokkal kapcsolatos negyedéves jelentések összeállításáról,

c) az EMIR szabálytalanságokkal kapcsolatos adatokkal történő feltöltéséről,

d) az OLAF Koordinációs Irodával történő együttműködésről,

e) a kifizető hatósággal történő együttműködésről.

43/B. § (1) A támogatási folyamat bármely szakaszában a szervezet azon tagja, aki szabálytalanság gyanúját észlelte vagy akinek ilyen gyanú tudomására jutott, azonnal írásban rögzíti a gyanút, melyet haladéktalanul megküld a szervezet szabálytalanság-felelősnek.

(2) A szervezet szabálytalanság-felelőse megküldi a szervezet vezetőjének a szabálytalansági gyanúról kapott tájékoztatást, a kapcsolódó dokumentumokat, valamint vonatkozó véleményét, javaslatot téve az ügy kivizsgálására vagy annak mellőzésére; majd a szabálytalanság gyanúját 2 munkanapon belül rögzíti az EMIR-ben.

(3) A szervezet vezetője 2 munkanapon belül dönt a szabálytalansági vizsgálat elindításáról vagy az arra irányuló javaslat elutasításáról, vagy dönt a szabálytalansági gyanú kivizsgálására vonatkozó javaslat és a kapcsolódó dokumentumoknak az érintett szervezethez történő átadásáról, melyről egyidejűleg értesíti a szervezet szabálytalanság-felelősét.

(4) A szervezet vezetője a szabálytalansági vizsgálat elindításáról való döntés esetén, azzal egyidejűleg kijelöli a szabálytalansági vizsgálat vezetőjét, valamint a vizsgálatba bevonandó szakértőket. A szabálytalanság-felelős a szabálytalansági vizsgálat elindításának vagy elutasításának tényét 2 munkanapon belül rögzíti az EMIR-ben.

(5) A strukturális alapok közreműködő szervezetnél, illetve a Kohéziós Alap közreműködő szervezetnél vagy lebonyolító testületnél elindított szabálytalansági vizsgálat lefolytatásának jogát az operatív program irányító hatóság vezetője, illetve a Kohéziós Alap irányító hatóság vezetője annak az EMIR-ben történt rögzítését követő 3 munkanapon belül magához vonhatja. Ebben az esetben az operatív program irányító hatóság, illetve a Kohéziós Alap irányító hatóság vezetője döntéséről írásban értesíti a közreműködő szervezet vagy lebonyolító testület vezetőjét, és egyúttal kéri a rendelkezésre álló dokumentumok megküldését.

(6) A közreműködő szervezet, lebonyolító testület szabálytalanság-felelőse a rendelkezésre álló dokumentumo-

kat – másolat megtartása mellett – a (5) bekezdés szerinti megkereséstől számított 2 munkanapon belül megküldi az operatív program irányító hatóság, illetve a Kohéziós Alap irányító hatóság vezetőjének.

43/C. § Amennyiben az Európai Bizottság, a KEHI, a belső ellenőrzési részleg, a kifizető hatóság vagy bármely, ellenőrzést végző szervezet szabálytalanság gyanújáról értesíti az irányító hatóság vezetőjét, akkor az irányító hatóság vezetője (vagy döntése alapján az érintett szervezet vezetője) köteles a szabálytalansági vizsgálat lefolytatására, vagy amennyiben az ellenőrzést végző szerv megállapításait elfogadja, további vizsgálat lefolytatása nélkül megállapíthatja a szabálytalanságot.”

25. §

Az R. 44. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„44. § (1) A szabálytalansági vizsgálat eredményéről – szabálytalanság megállapításának hiányában is – a vizsgálat vezetője szabálytalanság-vizsgálati jegyzőkönyvet készít.

(2) A szabálytalanság-vizsgálati jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell:

- a) az érintett projekt megnevezését, a kedvezményezett adatait,
- b) az érintett összeg nagyságát finanszírozási forrásonként,
- c) a szabálytalansági gyanúról való tudomásszerzés módját és idejét,
- d) a szabálytalansági gyanú rövid összefoglalását,
- e) a vizsgálatban közreműködők megnevezését,
- f) a megvizsgált dokumentumok, körülmények és tények felsorolását,
- g) a meghallgatott személyek megnevezését, a meghallgatás, illetve a helyszíni vizsgálat során készült jegyzőkönyv a meghallgatott személy, illetve a helyszíni vizsgálat során jelenlévők aláírásával ellátott példányát,
- h) a meghallgatott személy, illetve a helyszíni vizsgálat során jelenlévő a g) pont szerinti jegyzőkönyv tartalmával kapcsolatos egyet nem értése esetén az erre utaló záradékot,
- i) a vizsgálat során megállapított következtetéseket, és az azt alátámasztó dokumentumoknak a vizsgálatvezető által hitelesített másolatát.

(3) A szabálytalanság tényének megállapítása esetén a szabálytalanság-vizsgálati jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell továbbá

- a) a megsértett rendelkezések pontos hivatkozását (és annak meghatározását, hogy a szabálytalanságnak hátrányos hatása van vagy lehet az Európai Unió általános költségvetésére),
- b) rendszerjellegű szabálytalanság megállapítása esetén az arra való utalást, valamint
- c) a további intézkedésekre tett javaslatot.

(4) A szervezet vezetője a szabálytalanság-vizsgálati jegyzőkönyv alapján dönt a szabálytalansági vizsgálat lezárásáról.

(5) A szabálytalansági vizsgálat lezárulhat:

- a) annak megállapításával, hogy nem történt szabálytalanság, és a szabálytalansági eljárás intézkedés nélküli megszüntetésével, vagy
- b) szabálytalanság megtörténtét megállapító és intézkedést elrendelő döntéssel.”

26. §

Az R. a következő 44/A. §-sal egészül ki:

„44/A. § (1) A szervezet vezetője a jegyzőkönyv, valamint döntésének megküldésével értesíti a szabálytalanság-felelőst, valamint a szabálytalanságban érintetteket.

(2) Amennyiben a szabálytalansági vizsgálat szabálytalanságot állapít meg, a szervezet vezetője dönt a szükséges intézkedések alkalmazásáról.

(3) A közreműködő szervezet, lebonyolító testület vezetőjének a (2) bekezdés szerinti döntéséhez az irányító hatóság vezetőjének jóváhagyása szükséges.

(4) A szabálytalansági vizsgálat lezárásának időpontja a 44. § (5) bekezdés szerinti döntés meghozatalának napja.

(5) A szabálytalanság-felelős a szabálytalansági vizsgálat eredményeit 2 munkanapon belül rögzíti az EMIR-ben.”

27. §

Az R. 45. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„45. § (1) A 43/B–44. §-okban foglalt rendelkezések végrehajtásáról a kifizető hatóságnak, az irányító hatóságoknak, a közreműködő szervezeteknek, valamint a lebonyolító testületeknek a szabálytalanság gyanújának a szabálytalanság-felelős tudomására jutásától számított 45 napon belül kell gondoskodniuk.

(2) A szabálytalanság elévülési ideje 5 év.

(3) Az elévülést bármely, a szabálytalanság kezelésére hozott intézkedés megszakítja.”

28. §

Az R. 46. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„46. § (1) Ha a szabálytalansági vizsgálat során a szervezet vezetője bűncselekmény elkövetésének alapos gyanúját észleli, köteles a hatáskörrel rendelkező illetékes hatóságnál feljelentést tenni.

(2) Rendszerjellegű szabálytalanság megállapításáról a szervezet belső ellenőrzését, a KTK irányító hatóságot és a kifizető hatóságot 5 munkanapon belül értesíteni kell.”

29. §

(1) Az R. 47. § (1) bekezdése második mondatának helyébe a következő mondat lép:

„A behajtott összeget a lebonyolítási (bank)számlán történő jóváírásáról szóló bankszámlakivonat kézhezvételét követő 5 munkanapon belül a forrásgazda megfelelő fejezeti kezelésű előirányzat-felhasználási keretszámlájára kell visszautalni.”

(2) Az R. 47. § (2) bekezdése első mondatának helyébe a következő mondat lép:

„A Kohéziós Alap közreműködő szervezet felelőssége annak biztosítása, hogy a kifizetett, de szabálytalanul felhasznált támogatási összegek a kedvezményezettektől behajtásra kerüljenek.”

(3) Az R. 47. §-ának (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(6) Strukturális alapok tekintetében az operatív program irányító hatóság, a KTK technikai segítségnyújtás intézkedésre vonatkozóan a KTK irányító hatóság, illetve az EQUAL program irányító hatóság olyan közösségi hozzájárulásra vonatkozó igényt, illetve Kohéziós Alap esetében a Kohéziós Alap közreműködő szervezet olyan forrásle hívást nem nyújthat be a kifizető hatósághoz, illetve a kifizető hatóság nem hagyhat jóvá olyan közösségi hozzájárulásra vonatkozó igényt vagy forrásle hívást, amely olyan költséget tartalmaz, amelyre vonatkozóan a benyújtás időpontjában szabálytalansági vizsgálat folyik, vagy amelyre vonatkozóan a szabálytalanság ténye megállapítást nyert.”

30. §

Az R. 48. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Az operatív program irányító hatóság, az EQUAL program irányító hatóság, illetve a Kohéziós Alap irányító hatóság a negyedik negyedéves szabálytalansági jelentések mellékleteként kimutatást küld a kifizető hatóság részére az operatív program, az EQUAL program, illetve a Kohéziós Alap projektjei keretében adott időpontban behajtásra váró, a behajtási eljárások megindításának éve szerint osztályozott összegekről, illetve tájékoztatja a kifizető hatóságot a behajtott összegek újrafelhasználásának módjáról.”

31. §

Az R. 50. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„50. § A 48–49. §-ban írt jelentési kötelezettségek csak azon szabálytalanságokra vonatkoznak, amelyek hátrányosak vagy hátrányosak lehetnek az Európai Unió általános költségvetésére.”

32. §

Az R. 51. § (2) bekezdésének *b)–c)* pontja helyébe a következő rendelkezések lépnek:

[Az irányító hatóságok, a kifizető hatóság, a közreműködő szervezetek és a lebonyolító testületek]

„*b)* a tervezés, a pályáztatás, a szerződéskötés, a pénzügyi lebonyolítás, számvitel, ellenőrzés és a monitoring feladatait funkcionálisan elkülönítik, ezen feladatok megfelelő szabályozásáról a vonatkozó belső szabályzataikban gondoskodnak,

c) a szerződéskötés, a pénzügyi lebonyolítás, számviteli nyilvántartás és beszámolás folyamataiban és ezen folyamatok adatainak az EMIR-be történő bevitelére során biztosítják a négy szem elvének érvényesülését,”

33. §

(1) Az R. 52. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Az operatív program irányító hatóság, illetve az EQUAL program irányító hatóság kötelesek a pályáztatás, a szerződéskötés, a pénzügyi lebonyolítás, a monitoring és a – pénzügyminiszter által közzétett módszertani útmutatónak megfelelő – folyamatba épített ellenőrzés teljes folyamatára részletes eljárásrendet kidolgozni és előírni annak alkalmazását a strukturális alapok közreműködő szervezetek, illetve az EQUAL program esetében az EQUAL program közreműködő szervezetei számára.”

(2) Az R. 52. §-ának (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) A pénzügyi lebonyolítás során a folyamatba épített ellenőrzés részeként az operatív program irányító hatóságnak, az EQUAL program közreműködő szervezeteknek és a Kohéziós Alap közreműködő szervezetnek gondoskodnia kell a kifizetéseket megelőző dokumentum alapú, valamint – kockázatelemzés alapján történő – helyszíni ellenőrzések lefolytatásáról, melyek keretében ellenőrizni kell a programok, illetve projektek támogatási szerződéseknél (ideértve az azoknak elválaszthatatlan részét képező mellékleteket, pl. a beadott pályázatot is) megfelelő fizikai és pénzügyi előrehaladását, valamint azt, hogy a benyújtott számla vagy egyéb, a gazdasági eseményt hitelesen dokumentáló bizonylat összhangban van a pályázatra vonatkozó döntéssel és a szerződéses feltételekkel, a fizikai és teljesítmény mutatószámok teljesítésével, a közbeszerzésre vonatkozó közösségi és nemzeti előírásokkal.”

(3) Az R. 52. §-a a következő (5) bekezdéssel egészül ki:

„(5) A kifizetéseket megelőző dokumentum alapú ellenőrzések keretében a számlákon szereplő költségek elszámolhatóságának megállapításához ellenőrizni kell az elszámolásra benyújtott számlákhoz kapcsolódó szerződéseket, illetve – a strukturális alapok által társfinanszírozott

tevékenységek kiadásainak támogathatósága tekintetében az 1260/1999/EK tanácsi rendelet alkalmazása részletes szabályainak megállapításáról szóló 1685/2000/EK rendelet módosításáról és az 1145/2003/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 448/2004/EK rendeletben előírt elszámolhatósági szabályokra tekintettel – az alvállalkozói szerződéseket és számlákat is.”

34. §

Az R. a következő 53/A. §-sal egészül ki:

„53/A. § Az operatív program közreműködő szervezet és a Kohéziós Alap közreműködő szervezet vezetője e rendelet melléklete szerint köteles nyilatkozni az általa működtetett irányítási és ellenőrzési rendszerek megfelelő működéséről, e nyilatkozatot február 28-ig megküldi az irányító hatóság vezetőjének. Az irányító hatóság vezetője köteles a saját szervezetére vonatkozóan nyilatkozni, illetve a közreműködő szervezetek nyilatkozatai alapján összefoglalót készíteni a tárgyévre vonatkozóan, amit minden év április 15-ig megküld a pénzügyminiszternek.”

35. §

Az R. 54. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Az irányító hatóság, kifizető hatóság, közreműködő szervezet, valamint lebonyolító testület működésének belső ellenőrzését biztosítani kell, melyet az irányító hatóságot, kifizető hatóságot, közreműködő szervezetet, valamint lebonyolító testületet működtető szervezet funkcionálisan független, kizárólag ezen feladatok végrehajtására kialakított belső ellenőrzési részlege lát el.”

36. §

Az R. a következő 56/A. §-sal egészül ki:

„56/A. § (1) Az irányító hatóság, a közreműködő szervezet és a lebonyolító testület, illetve a kifizető hatóság belső ellenőrzését ellátó részlegek az általuk az uniós támogatások felhasználásával összefüggésben végrehajtott belső ellenőrzések ellenőrzési jelentéseit haladéktalanul, de legkésőbb a jelentés lezárását követő 15 napon belül megküldik a KEHI, a kifizető hatóság és az érintett operatív program irányító hatóság részére.

(2) A Kohéziós Alap közreműködő szervezet belső ellenőrzését ellátó részlegek az általuk az uniós támogatások felhasználásával összefüggésben végrehajtott belső ellenőrzések ellenőrzési jelentéseit haladéktalanul, de legkésőbb a jelentés lezárását követő 15 napon belül megküldik a Kohéziós Alap irányító hatóság részére.

(3) Az európai uniós támogatásokat ellenőrző szervezetek kötelesek ellenőrzési jelentéseiket megküldeni a vizs-

gált irányító hatóságot működtető központi költségvetési szerv belső ellenőrzési egységének és a kifizető hatóságnak.”

37. §

Az R. 57. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A 438/2001/EK rendelet 10. cikk 1. a) pontjával, valamint az 1386/2002/EK rendelet 9. cikk 1. a) pontjával kapcsolatos rendszerellenőrzéseket éves rendszerességgel a KEHI végzi el.”

38. §

Az R. 58. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A KEHI – az Európai Bizottság, valamint a pénzügyminiszter által közzétett módszertani iránymutatásoknak megfelelően – elvégzi a strukturális alapok és az EQUAL program esetében a teljes támogatható kiadások legalább 5%-át, a Kohéziós Alap esetében pedig a teljes támogatható kiadások legalább 15%-át érintő ellenőrzéseket. Az 5–15%-os ellenőrzések mintavételezési alapja a kifizető hatóság által az Európai Bizottság felé igazolt költség.”

39. §

Az R. 59. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Az 5–15%-os ellenőrzésekről szóló jelentéseknek meg kell felelniük a pénzügyminiszter által meghatározott formai és tartalmi követelményeknek, és tartalmazniuk kell az ellenőrzés során elvégzett kockázatelemzés vagy mintavételezés leírását és a minták kiválasztásának indokolását.”

40. §

Az R. 60. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„60. § (1) Az irányító hatóság, a kifizető hatóság, a közreműködő szervezet, valamint a lebonyolító testület vezetője köteles valamennyi vonatkozó, az európai uniós támogatások felhasználásával összefüggő ellenőrzési jelentés alapján intézkedési tervet készíteni – amennyiben a jelentésben rá vonatkozó, intézkedést igénylő megállapítás szerepel –, és felelős annak végrehajtásáért, illetve a végrehajtás nyomon követéséért.

(2) Az intézkedési terveket, azok elkészültét követő 15 napon belül köteles megküldeni

a) a strukturális alapok közreműködő szervezet az operatív program irányító hatóság, a kifizető hatóság és a KEHI részére;

b) az operatív program irányító hatóság a Közösségi Támogatási Keret irányító hatóság, a kifizető hatóság és a KEHI részére;

c) a lebonyolító testület a Kohéziós Alap közreműködő szervezet, a kifizető hatóság és a KEHI részére;

d) a Kohéziós Alap közreműködő szervezet a Kohéziós Alap irányító hatóság, a kifizető hatóság és a KEHI részére;

e) a Közösségi Támogatási Keret irányító hatóság és a Kohéziós Alap irányító hatóság a kifizető hatóság és a KEHI részére;

f) a kifizető hatóság a KEHI részére.

(3) A (2) bekezdésben felsorolt szervezetek gondoskodnak az intézkedési tervekben megfogalmazottak megvalósításának (különös tekintettel a szabálytalanságok kezelésével kapcsolatos intézkedésekre) folyamatos nyomon követéséről, melynek helyzetéről évente egy alkalommal – január 15-ig – egy összefoglaló keretében tájékoztatják egymást a (2) bekezdésben foglaltak szerint.”

41. §

Az R. 64. §-ának (1)–(2) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(1) Az operatív programok, az EQUAL program programjainak és a Kohéziós Alap projektjeinek végső elszámolásához kapcsolódóan a zárónyilatkozat kiadásához szükséges ellenőrzéseket a KEHI hajtja végre, az Európai Bizottság által kiadott módszertan szerint és a nemzetközi számviteli standardok alapján.

(2) Az irányító hatóságok vezetői az egyes programok, illetve projektek várható lezárását a zárás időpontját megelőző év október 15-ig jelzik a KEHI-nek, hogy a zárónyilatkozat kiadásához kapcsolódó ellenőrzéseket munkatervében tervezni tudja.”

42. §

Az R. a következő 64/A. §-sal és az azt megelőző alcímmel egészül ki:

„A központi harmonizációs egység feladatai

64/A. § (1) A központi harmonizációs egység feladata a Nemzeti Fejlesztési Terv operatív programjai, az EQUAL Közösségi Kezdeményezés program és a Kohéziós Alap projektek támogatásaival kapcsolatos belső kontroll rendszerek (ideértve a folyamatba épített, előzetes és utólagos vezetői ellenőrzési rendszereket, valamint a belső ellenőrzési rendszereket) fejlesztése, szabályozásának előkészítése, koordinációja és harmonizációja.

(2) A kifizető hatóság, az irányító hatóságok, közreműködő szervezetek és lebonyolító testületek az Európai Bizottság által lefolytatott ellenőrzések alapján készült jelentéstervezetre megküldendő tagállami választ és intézkedési tervet kiküldése előtt véleményezésre megküldik a központi harmonizációs egység és a KEHI részére. A kifizető hatóság, az irányító hatóságok, közreműködő szervezetek és lebonyolító testületek haladéktalanul értesítik a központi harmonizációs egységet és a KEHI-t az Európai Bizottság által lefolytatott ellenőrzés egyeztető megbeszéléséről, melyeken a központi harmonizációs egység és a KEHI tanácskozási joggal részt vesz.”

43. §

(1) Az R. 65. §-ának (3)–(4) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(3) Ha adott időszakban az EMIR moduljainak alkalmazása egyes feladatok ellátását nem biztosítja, akkor a programok, projektek végrehajtásával összefüggően az adott modulban nem elvégezhető feladatok, kifizetések rendezésének dokumentálását az irányító hatóság működési kézikönyvében részletezett módon kell az érintett szervezetnek biztosítani, és utólagosan gondoskodniuk kell az érintett modul(ok)ban az adatok teljes körű rögzítéséről. Amennyiben az EMIR finanszírozási modulja nem biztosítja az adott átutalási megbízás rögzítését, akkor az irányító hatóság működési kézikönyvében részletezett megfelelő dokumentáltság mellett az átutalási megbízás kiállítását az EMIR-en kívül is, elektronikus utalás nélkül is rendezhető. Ez esetben az érintett szervezetnek biztosítani kell az EMIR-en kívüli utalás dokumentálásának alátámasztását. Az Európai Unióval történő elszámolások benyújtása az EMIR-ben teljeskörűen rögzített adatok alapján, kizárólag az EMIR-ben elkészített dokumentumokkal történhet.

(4) A (3) bekezdésben meghatározott, a feladatok papíralapon történő elvégzésének kötelezettsége vonatkozik az értesítési, tájékoztatósi kötelezettségekre is.”

(2) Az R. 65. §-a a következő (5)–(7) bekezdéssel egészül ki:

„(5) Az EMIR-ben rögzített adatokat az EMIR üzemeltetője hetente – az adatok ellenőrzése után – leválogatja és továbbítja az Országos Támogatási Monitoring Rendszerhez.

(6) Az Ámr. 92. § (4) bekezdése alapján az EMIR rendelkezésére bocsátott köztartozási adatokat az EMIR üzemeltetője egy munkanapon belül feldolgozza az EMIR-ben.

(7) Amennyiben az 53/A. §-ban írtakkal érintett szervezetnél év közben változás történik a szervezet vezetője személyében (továbbá ha a szervezet átalakul vagy megszűnik), a távozó vezető (átalakuló vagy megszűnő szervezet vezetője) köteles az 53/A. §-ban előírt nyilatkozatot az addig eltelt időszak vonatkozásában kitölteni, és az új ve-

zetőnek (jogutódnak) átadni, aki köteles azt az éves beszámolóhoz mellékelni saját nyilatkozatával együtt.”

44. §

Az R. 70. §-a a következő g)–j) pontokkal egészül ki:
[Ez a rendelet a következő közösségi rendeletek végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapítja meg:]

„g) a Tanács 1995. december 18-i, 2988/95/EK rendelete az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről;

h) a Bizottság 1994. július 11-i, 1681/94/EK rendelete a strukturális politikák finanszírozása keretében történt szabálytalanságokról és tévesen kifizetett összegek behajtásáról, valamint egy információs rendszer e téren történő létrehozásáról;

i) a Bizottság 2005. december 12-i 2035/2005/EK rendelete a strukturális politikák finanszírozása keretében történt szabálytalanságokról és tévesen kifizetett összegek behajtásáról, valamint egy információs rendszer e téren történő létrehozásáról szóló 1681/94/EK rendelet módosításáról;

j) a Bizottság 2004. március 10-i, 448/2004/EK rendelete a strukturális alapok által társfinanszírozott tevékenységek kiadásainak támogathatósága tekintetében az 1260/1999/EK tanácsi rendelet alkalmazása részletes szabályainak megállapításáról szóló 1685/2000/EK rendelet módosításáról és az 1145/2003/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről.”

45. §

Az R. e rendelet mellékletével egészül ki.

46. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

47. §

(1) Az R. – e rendelettel megállapított – 15. § (6) bekezdésében és 16. § (7) bekezdésében foglaltakat 2006. november 1-jétől kell alkalmazni.

(2) A KTK irányító hatóság köteles az R. 2. § (1) bekezdésének 22. pontjában meghatározott útmutatót e rendelet hatálybalépését követő 60 napon belül a pénzügyminiszterrel egyetértésben elkészíteni és közzétenni.

(3) Az OLAF Koordinációs Iroda köteles a szabálytalanságok kezelésére vonatkozó útmutatót e rendelet hatálybalépését követő 60 napon belül elkészíteni és közzétenni.

(4) A pénzügyminiszter köteles a 438/2001/EK rendelet 4. cikkére, illetve az 1386/2002/EK rendelet 4. cikkére vonatkozó útmutatót e rendelet hatálybalépését követő 60 napon belül elkészíteni és közzétenni.

(5) A 2007–2013 közötti programozási időszakra vonatkozóan az európai uniós támogatások lebonyolítására és ellenőrzésére kialakítandó intézményrendszer előakkreditációjáról a KTK irányító hatóság és a Pénzügyminisztérium együttesen gondoskodik. Az előakkreditáció kritériumrendszerének – melynek összhangban kell állnia az intézményrendszer kialakítása utáni akkreditáció kritériumrendszerével – kidolgozásáról a KTK irányító hatóság és a pénzügyminisztérium e rendelet hatálybalépésétől számított 30 napon belül gondoskodik.

48. §

E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti az R. 24. § (2) bekezdésének c) pontja, 41. § b) pontjából az „és az 58. § szerinti 5–15%-os ellenőrzésekre” szövegrész, 52. §-ának (3) bekezdése és 69. §-a.

49. §

(1) Az R. 5. § f) pontjában, 7. § (1) bekezdés l) pontjában, 9. § h) pontjában, 12. § (2) bekezdés s) pontjában, 36. § (6) bekezdésében, 37. § (1)–(2) bekezdéseiben az „EMIR rendszer” kifejezés „EMIR”-re; az R. 2. § (1) bekezdés 8. pontjában, 7. § (1) bekezdés e) pontjában, 12. § (2) bekezdés d) és j) pontjaiban, 20. §-ában, 31. § (2) bekezdésében, 42. § (2) bekezdésében, 42. § (4) bekezdés b) pontjában, 42. § (6) bekezdésében, 43. § (2) bekezdés d) pontjában az „egyéb gazdasági eseményt hitelesen dokumentáló bizonylat” kifejezés „egyéb, a gazdasági eseményt hitelesen dokumentáló bizonylat”-ra; az R. 49. § (1)–(2) bekezdésében „a VPOP OLAF Koordinációs Iroda” megnevezés „az OLAF Koordinációs Irodá”-ra módosul.

(2) Az R. 64. §-ának (4)–(5) bekezdésében a „jelentést” szövegrész helyébe „jelentés tervezetét” szöveg lép.

50. §

Ez a rendelet a következő közösségi rendeletek végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapítja meg:

a) a Tanács 1995. december 18-i, 2988/95/EK rendelete az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről;

b) a Bizottság 1994. július 11-i, 1681/94/EK rendelete a strukturális politikák finanszírozása keretében történt szabálytalanságokról és tévesen kifizetett összegek behajtásáról, valamint egy információs rendszer e téren történő létrehozásáról;

c) a Bizottság 2005. december 12-i 2035/2005/EK rendelete a strukturális politikák finanszírozása keretében történt szabálytalanságokról és tévesen kifizetett összegek behajtásáról, valamint egy információs rendszer e téren történő létrehozásáról szóló 1681/94/EK rendelet módosításáról;

d) a Bizottság 2001. március 2-i 438/2001/EK rendelete a Tanács 1260/1999/EK rendeletének végrehajtására irányuló részletes szabályok megállapításáról a Strukturális Alapok alapján megadott támogatás kezelési és ellenőrzési rendszereit illetően;

e) a Bizottság 2002. július 29-i 1386/2002/EK rendelete az 1164/94/EK tanácsi rendelet végrehajtására vonatkozó részletes szabályainak megállapításáról a Kohéziós Alapból nyújtott támogatások irányítási és ellenőrzési rendszere, valamint a pénzügyi korrekciós eljárás tekintetében;

f) a Bizottság 2004. március 10-i, 448/2004/EK rendelete a strukturális alapok által társfinanszírozott tevékenységek kiadásainak támogathatósága tekintetében az 1260/1999/EK tanácsi rendelet alkalmazása részletes szabályainak megállapításáról szóló 1685/2000/EK rendelet módosításáról és az 1145/2003/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről.

Gyurcsány Ferenc s. k.,
miniszterelnök

Melléklet
a 202/2006. (X. 5.) Korm. rendelethez

NYILATKOZAT

A) Alulírott, a a/z/ operatív program közreműködő szervezet/ irányító hatóság /Kohéziós Alap közreműködő szervezet/ irányító hatóság vezetője, jogi felelősségem tudatában kijelentem, hogy évben az általam vezetett szervezetnél az előírásoknak megfelelően gondoskodtam a Alap közreműködő szervezet/irányító hatóság feladatának ellátásához kapcsolódó pénzügyi irányítási és kontroll rendszerek hatékony, eredményes és gazdaságos működtetéséről.

Gondoskodtam

– a közreműködő szervezet/irányító hatóság feladatának ellátására vonatkozó megállapodásban/szerződés-

ben/jogszabályban előírt tevékenységek meghatározott követelményeknek megfelelő ellátásáról,

– a szervezet feladatainak ellátásában a szakmai hatékonyság, eredményesség és a gazdaságosság követelményeinek érvényesítéséről,

– a tervezési, beszámolási, információszolgáltatási kötelezettségek teljesítéséről, azok teljességéről és hitelességéről,

– a belső kontroll megszervezéséről és hatékony, eredményes és gazdaságos működtetéséről.

Kijelentem, hogy

– a benyújtott beszámolók és elszámolások a legjobb tudásom szerint a valóságnak megfelelőek, teljesszűrt és pontosak,

– olyan rendszert vezettem be, ami megfelelő bizonyosságot nyújt az eljárások jogszerűségére és szabályszerűségére vonatkozóan, továbbá megfelel a hazai és közösségi szabályoknak,

– a szervezeten belül jól körülhatárolt volt a felelősségi körök meghatározása, működtetése, a vezetők a szervezet minden szintjén tisztában voltak a célokkal és az azok elérését segítő eszközökkel annak érdekében, hogy végre tudják hajtani a kitűzött feladatokat és értékelni tudják az elért eredményeket. E tevékenységről a vezetői beszámoltatás rendszerén keresztül folyamatos információval rendelkeztem, a tevékenységet folyamatosan értékeltem.

Kelt:

P. H.

.....
aláírás

B) Az A) pontban meghatározott nyilatkozatot az alábbiak miatt nem áll módomban megtenni:

Kelt:

P. H.

.....
aláírás

**A Kormány
203/2006. (X. 5.) Korm.
rendelete**

**a nemzeti filmvagyonba tartozó filmalkotások
terjesztésének részletes szabályairól**

A mozgóképről szóló 2004. évi II. törvény (a továbbiakban: Tv.) 37. §-ának (4) bekezdése szerinti felhatalmazás alapján a Kormány a következőket rendeli el:

A terjesztés szabályai

1. §

(1) A Magyar Nemzeti Filmarchívum (a továbbiakban: Filmarchívum) a nemzeti filmvagyonba tartozó jogok által érintett filmalkotások terjesztése során a filmalkotásokat közvetlenül forgalmazza vagy terjesztési szerződést köt a filmterjesztést (forgalmazást) üzletszerűen végző szervezetekkel (a továbbiakban: közvetett terjesztés), attól függően, hogy magasabb forgalmazási bevételek elérése, a filmalkotások széles körének a közönséghez való eljuttatása milyen módon valósul meg eredményesebben, illetve a forgalmazás feltételei a Filmarchívumnál milyen mértékben állnak rendelkezésre.

(2) Közvetett terjesztés esetén a Filmarchívum a különböző terjesztési módok gyakorlására nyilvános pályázatot ír ki.

(3) Az e rendelet által nem szabályozott kérdésekben a nemzeti filmvagyonba tartozó jogok, illetve az e jogok által érintett filmalkotások hasznosítása során a kincstári vagyonnal való gazdálkodásról szóló 58/2005. (IV. 4.) Korm. rendeletet kell megfelelően alkalmazni.

A pályázati eljárás

2. §

(1) Az egy pályázati eljárás során terjesztésre felkínált filmalkotások körét a Filmarchívum állapítja meg, figyelembe véve a pályázati felhívásig általa a Kincstári Vagyon Igazgatóságtól megszerzett vagyongazdálkodási jogok körét, a terjesztésre vonatkozó piaci igényeket, a terjesztésre kerülő alkotások csoportjainak sokszínűségéhez fűződő érdeket, a rendelkezésére álló kópiák minőségét, valamint a terjesztésre vonatkozó minőségi előírásokat.

(2) A pályázati felhívásnak legalább a következőket kell tartalmaznia:

a) az érintett filmalkotások, a terjesztési mód vagy módok, valamint a terjesztésre szánt kópiák pontos megjelölését, ideértve a filmalkotások címét, rendezőjét, gyártási évét, a kópiák technikai jellemzőit, minőségi állapotát,

b) a pályázat elbírálása során a pályázatok rangsorolásakor érvényesíteni kívánt értékelési szempontokat, ideértve a pályázók szakmai múltjával kapcsolatos és a filmterjesztés területén elért eddigi eredményeit,

c) a terjesztés 5. § szerinti feltételeit, valamint a díjfizetés módjára a 6. §-ban meghatározott feltételeket,

d) a pályázati ajánlatok benyújtásának határidejét, amely a kiírás közzétételétől számított 30 napnál rövidebb és 90 napnál hosszabb nem lehet,

e) a pályázati ajánlatok benyújtásának helyét, amely eltérő rendelkezés hiányában a Filmarchívum székhelye,

f) a pályázati ajánlatok benyújtásának módját, azzal, hogy lehetővé kell tenni a pályázati ajánlatok elektronikus úton történő benyújtását is,

g) a pályázati ajánlatok elbírálási időpontját, amely nem lehet hosszabb, mint a pályázati ajánlat benyújtási határidejétől számított 60 nap,

h) az ajánlattevők értesítésének módját azzal, hogy az értesítés történhet elektronikus úton is, de az ajánlott küldemény útján való postai értesítéstől eltekinteni nem lehet,

i) a pályázati ajánlat érvényességének feltételeit.

(3) A Filmarchívum köteles a nyilvános pályázati felhívás teljes szövegét legalább egy országos napilapban és a saját honlapján közzétenni. A pályázati felhívásban foglalt határidők számítása szempontjából a pályázat meghirdetésének időpontja a napilapban való közzététel napja.

3. §

(1) A pályázati eljárás, valamint a közvetlen terjesztés során a Filmarchívum különösen az alábbi terjesztési módok megvalósulását részesíti előnyben:

a) filmvetítés útján történő nyilvános előadás,

b) televíziós sugárzás útján történő nyilvánosságához közvetítés,

c) DVD-n, vagy egyéb hordozón történő terjesztés,

d) egyéni (például interneten keresetű) letöltés céljára történő nyilvánosságához közvetítés.

(2) A pályázat elbírálása során, amennyiben több pályázó azonos díj ellenében vállalja a terjesztést az adott terjesztési módra vonatkozóan, azt az ajánlatot kell kedvezőbbnek tekinteni, amely a többi pályázóhoz képest az adott terjesztési módra vonatkozóan nagyobb közönséghez tudja eljuttatni az alkotást.

(3) A pályázati ajánlatot tevő a pályázati ajánlatához kötve van, a terjesztési szerződés megkötése során attól eltérni csak különösen indokolt esetben és a pályázati felhívásban megjelölt feltételekben – a szerződés lényeges tartalmi elemeit és a díjfizetés feltételeit kivéve – lehet.

(4) A Filmarchívum terjesztési szerződést a legkedvezőbb ajánlatot tevő pályázat benyújtójával köt.

(5) Terjesztési szerződés olyan filmterjesztő szervezettel köthető, amely a pályázata benyújtásakor legalább két

éve üzletszerűen végez filmterjesztési tevékenységet azon terjesztési mód körében, amelyre a pályázatát benyújtotta, vagy amelynek vezetője legalább két évig volt filmterjesztéssel üzletszerűen foglalkozó szervezetnek a gazdasági társaságokról szóló törvény szerinti vezető tisztségviselője; továbbá a pályázat benyújtását megelőző három évben nem folyt a szervezet ellen csőd- vagy felszámolási eljárás, és nincs 60 napon túli köztartozása és az Szjt. szerinti jogosulttal, illetve közös jogkezelő szervezettel szemben jogdíjtartozása.

(6) Magyarországon kevesebb mint két éve gyakorolt új terjesztési mód esetén, terjesztési szerződés olyan filmterjesztő szervezettel is köthető, amely két évnél rövidebb filmterjesztési tapasztalattal rendelkezik.

4. §

(1) A Filmarchívum nem köthet egyetlen forgalmazóval a nemzeti filmvagyon egészére vonatkozó szerződést, és nem köthet átalányjellegű szerződést.

(2) Terjesztési szerződés legfeljebb 5 évre köthető, amely egy alkalommal újabb 5 évre meghosszabbítható. A terjesztési szerződés hatályának megszűnését követően újabb terjesztési szerződés új pályázat alapján köthető meg.

(3) A forgalmazót a szerződéskötést követő minden naptári negyedévet követő hónap utolsó napján esedékes elszámolási kötelezettség terheli. Az elszámolás valótlan-ságából eredő forgalmazói díjtartozás esetén a forgalmazó a díjtartozáson túl a szerződésben meghatározott kötbért is köteles megfizetni a Filmarchívumnak.

(4) A Filmarchívum nem köthet olyan szerződést, amely kizárja a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvényben szabályozott, a Filmarchívummal szerződő felet megillető szabad felhasználás érvényesülését.

5. §

(1) A Filmarchívum a nyertes forgalmazó számára a rendelkezésére álló legjobb minőségű kópiát biztosítja a terjesztéshez szükséges másolatkészítéshez és többszörözéshez.

(2) A Filmarchívum által meghatározott minőségi előírásokat – melyek a terjesztési szerződés kötelező mellékletét képezik – a forgalmazó a terjesztés során köteles betartani. Ezek megszegése esetén a forgalmazó a terjesztési szerződésben meghatározott kötbért köteles fizetni. Amennyiben a forgalmazó, a Filmarchívum írásos felszólítása ellenére, továbbra sem tartja be a terjesztett kópiák minőségére vonatkozó előírásokat, a Filmarchívum a terjesztési szerződést azonnali hatállyal felmondhatja. A felmondást követően új pályázatot kell kiírni.

(3) A terjesztési szerződésben a Feleknek rendelkezniük kell a terjesztés céljára a forgalmazó által előállított, nem kereskedelmi célú értékesítésre szánt kópiáknak, és a terjesztéshez kapcsolódó reklámanyagoknak a terjesztési szerződés lejáta utáni használatáról.

A terjesztésből befolyt bevétel felosztása

6. §

(1) A forgalmazóhoz a terjesztésből befolyt, a 4. § (3) bekezdés szerinti elszámolás alapját képező bevételből – az általános forgalmi adón és a bevételt terhelő egyéb közterheken kívül – terjesztési költség nem vonható le. Az egyes terjesztési módok esetében elérni kívánt, a forgalmazóhoz a terjesztésből befolyt bevétel százalékában meghatározott minimum díjmértékeket a Filmarchívum igazgatója minden év november 30-áig jóváhagyásra benyújtja az oktatási és kulturális miniszternek (a továbbiakban: miniszter). A Filmarchívum a miniszter által jóváhagyott minimum díjmértékekre tekintettel, a terjesztési módoktól függően alakítja ki a díjfizetés módját és mértékét a forgalmazókkal.

(2) A szerzői és szomszédos jogi jogosultakkal szemben a felhasználási engedély megszerzéséért és a jogdíj megfizetéséért a Filmarchívum felel. A Filmarchívummal egyetemlegesen felel a forgalmazó, ha a Filmarchívum a forgalmazó elszámolási és fizetési kötelezettségének elmulasztása miatt nem tudja teljesíteni a szerzői és szomszédos jogi jogosultakat megillető jogdíjat.

(3) A jogszerű teljesítés ellenőrizhetősége érdekében a forgalmazó az e rendelet hatálya alá eső terjesztésből származó bevételeit egyéb bevételeitől elkülönítetten tartja nyilván.

(4) A forgalmazó a 4. § (2) bekezdése szerinti negyedéves elszámolást úgy köteles elkészíteni, hogy abban feltünteti az egyes felhasználási módokból hozzá befolyt, a 6. § (1) bekezdés szerint számított bevételeket felhasználásonként és összesítve. Az elszámolással együtt a Filmarchívum kérésére köteles bemutatni a terjesztésből befolyt bevételeket tartalmazó főkönyvi kivonatot.

(5) Amennyiben az elszámolás elküldését követő 8 napon belül a Filmarchívum észrevételt nem tesz, az elszámolást követő 15 napon belül a forgalmazó a Filmarchívum részére átutalja az őt megillető részt.

(6) A terjesztésből befolyt bevételek ellenőrzése érdekében a Filmarchívum a terjesztési szerződésben kiköti a forgalmazó könyveinek, az adott filmalkotások terjesztésével kapcsolatos, független könyvvizsgáló általi ellenőrzésének lehetőségét.

7. §

(1) A nemzeti filmvagyonba tartozó jogok által érintett filmalkotások terjesztéséből befolyt a szerzői és szomszédos jogi jogosultakat megillető jogdíjak, valamint a jogszabályok által előírt kötelező befizetések teljesítését követően fennmaradt bevételt a Filmarchívumnak a Tv. 34. § (2)–(3) bekezdésében meghatározott feladataival összhangban a következő célokra kell fordítania:

a) a kópák felújításával, karbantartásával, digitális rögzítésével kapcsolatos tevékenységre;

b) az Szjt. 38. § (5) bekezdésében meghatározott szabad felhasználás minél teljesebb kihasználásának elősegítésére;

c) az audiovizuális kultúrával kapcsolatban végzett kutatások, kiadványkészítés és az ezzel összefüggő oktatási, közművelődési tevékenységre.

(2) A terjesztésből befolyt bevételnek a (1) bekezdés szerinti felosztásáról és hasznosításáról a Filmarchívum igazgatója tájékoztatja az éves beszámoló keretében a minisztert.

A felhasználási jogok megszerzése

8. §

(1) A Filmarchívum a nemzeti filmvagyonba tartozó jogok által érintett filmalkotásokon fennálló, azon felhasználási jogoknak a megszerzésére, amelyeknek nem a Filmarchívum a vagyonkezelője és nem a Kincstári Vagyoni Igazgatóság a jogosultja, felhasználási szerződéskötést kezdeményez az egyéb szerzői jogi, illetve szomszédos jogi jogosultakkal (ideértve az egyes vagyoni jogok közös kezelését végző egyesületeket is).

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott felhasználási szerződésben a Filmarchívum vállalja valamennyi, a forgalmazással kapcsolatos tájékoztatás, felvilágosítás megadását vagy olyan forgalmazási adat szolgáltatását, amely a szerződés érdemi felülvizsgálatához, illetve a felhasználásért fizetendő díj megállapításához szükséges.

(3) A Filmarchívum igazgatója a Filmarchívum vagyonkezelésében lévő, a nemzeti filmvagyonba tartozó jogok által érintett filmalkotások jegyzékét a saját honlapján folyamatosan közzéteszi, illetve szükség szerint egyéb módon is nyilvánosságra hozza.

9. §

A nemzeti filmvagyonba tartozó jogok által érintett filmalkotások terjesztésére vonatkozó, első alkalommal kiírt pályázat bírálati szempontjainak meghatározásakor előnyként kell értékelni, ha a pályázó a felhívásban érintett filmalkotások eredeti filmelőállítója vagy annak jogutódja

(azaz a Hunnia Filmstúdió Kft., az Objektív Filmstúdió Kft., a Budapest Filmstúdió Kft., a Dialóg Filmstúdió Kft. és a Pannónia Filmgyártó és Forgalmazó Kft.), és vállalja a terjesztésből hozzá befolyó bevételnek filmgyártásra fordítását, feltéve, hogy a pályázati felhívásban közzétett feltételeknek az adott filmelőállító egyébként megfelel.

Záró és átmeneti rendelkezések

10. §

(1) E rendelet – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – a kihirdetését követő nyolcadik napon lép hatályba.

(2) E rendelet 1–9. §-ai 2007. január 1-jén lépnek hatályba.

(3) Az első pályázat sikeres lezárultáig a rendelet által érintett filmek terjesztését az állami tulajdonú filmelőállító és filmforgalmazó társaságok és a Dialóg Filmstúdió Kft. között a nemzeti filmvagyonba tartozó jogok által érintett filmek körére vonatkozó, 2006. december 31-ig kötött, a Filmarchívum igazgatója által ellenjegyzett felhasználási szerződések biztosítják.

Gyurcsány Ferenc s. k.,
miniszterelnök

A Kormány tagjainak rendeletei

Az igazságügyi és rendészeti miniszter 24/2006. (X. 5.) IRM rendelete

a „Büntetés-végrehajtásért” Kitüntető Zászlóról

A Magyar Köztársaság kitüntetéseiről szóló 1991. évi XXXI. törvény 7. §-ának (1) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

A rendelet hatálya a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságára, a büntetés-végrehajtási intézetekre, intézményekre és a büntetés-végrehajtás gazdálkodó szervezeteire (a továbbiakban: bv. szerv), valamint azok személyi állományára terjed ki.

2. §

(1) Az igazságügyi és rendészeti miniszter (a továbbiakban: miniszter) bv. szerv személyi állományának hosszú ideig, kimagasló színvonalon végzett szakmai munkája, közösségi ereje, az igazságszolgáltatás, a közrend és közbiztonság ügye iránti elkötelezettsége elismerésére Büntetés-végrehajtásért Kitüntető Zászlót (a továbbiakban: zászló) alapít.

(2) A zászló leírását a rendelet 1. számú melléklete tartalmazza.

(3) A zászló előállításának költségének fedezetét az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium költségvetésében kell biztosítani.

3. §

(1) A zászló évente egy alkalommal egy bv. szervnek adományozható. Ugyanazon szerv részére a zászlót több alkalommal adományozni nem lehet.

(2) A kitüntetésben részesülő bv. szervre a büntetés-végrehajtás országos parancsnoka (a továbbiakban: országos parancsnok) tesz javaslatot minden év július 1-jéig.

(3) A zászló átadására a kitüntetésben részesülő bv. szervnél, a büntetés-végrehajtási szervezet napja (szeptember 8.) alkalmából rendezett ünnepségen kerül sor.

(4) A zászlót a személyi állomány nevében a bv. szerv vezetője (állományilletékes parancsnoka) veszi át a minisztertől.

4. §

(1) A zászlóra a miniszter és az országos parancsnok az átadást követően zászlószalagot köt, a szakmai társszervek (bírószék, ügyészség, rendőrség) vezetői, képviselői zászlószalagot köthetnek.

(2) Az 5. § (1) bekezdése szerinti alkalmakkor

a) a miniszter, az országos parancsnok és a szakmai társszervek vezetői, képviselői,

b) a miniszter előzetes írásbeli hozzájárulásával a szakmai társszervek nem minősülő, de a büntetés-végrehajtási szakfeladatok ellátásában közreműködő szervezetek vezetői, képviselői

a szakmai munka elismeréseként a zászlóra további zászlószalagot köthetnek.

(3) A miniszter és az országos parancsnok zászlószalagjának leírását a rendelet 2. számú melléklete tartalmazza.

5. §

(1) A zászlót a Magyar Köztársaság nemzeti ünnepein és a büntetés-végrehajtási szervezet napja tiszteletére tar-

tott ünnepségen kell használni. A használat további eseteit a bv. szerv vezetője határozza meg.

(2) A zászló kísérése és fogadása során a büntetés-végrehajtási szervezetre érvényes alaki szabályokat kell alkalmazni.

(3) A zászlót kibontott állapotban, zárható, átlátszó tárolóban, a személyi állomány előtt nyilvános helyen kell tárolni.

6. §

A zászló megsemmisülése vagy jelentős mértékű sérülése esetén a pótlása, illetve cseréje iránti kérelmet az országos parancsnok terjeszti fel a miniszterhez.

7. §

Ez a rendelet 2007. január 1-jén lép hatályba.

Dr. Petrétei József s. k.,
igazságügyi és rendészeti miniszter

1. számú melléklet
a 24/2006. (X. 5.) IRM rendelethez

A kitüntető zászló leírása

1. *A zászló:* 120 centiméter magas és 140 centiméter széles, műszál alapú fehér szatén anyagú téglalap, a széleit váltakozva piros és zöld ékekből álló pártázat veszi körül.

A zászló közepét a büntetés-végrehajtási szervezet jelképét tartalmazó címerpajzs díszíti, amelyet aranszínű álló oroszlán tart a jobb első mancsával.

A pajzs nemzeti színeiben nyitott könyv, rajta álló gótikus kulcs és keresztben lúdtoll. A nyitott könyv gótikus kulcs és lúdtoll határolta jobb felső negyedében § jel, a bal alsó negyedében a büntetés-végrehajtási szervezet emblémája („bv”) látható.

A gótikus kulcs aranszínű, a keresztben fekvő lúdtoll ezüstszurke. A § jel és az embléma kék színű.

A pajzs felett, két sorban BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁS felirat, a pajzs alján barokk cirádás díszítés látható.

A zászló másik oldalát közepén a büntetés-végrehajtási szervezet emblémája díszíti. A „v” és az annak nyitott szárain álló „b” betű 4 arany és 3 fekete csíkból formázott, a „b” betű közepén piros színű teli kör látható.

Az embléma fölött a kitüntetésben részesülő bv. szerv alapító okirat szerinti megnevezése, alatta az adományozás éve található.

A zászló széleit – mindkét oldalon – váltakozva, 4 centiméter széles piros és zöld ékekből álló nemzeti színű pártázat veszi körül. A zászlónak a rúdhoz nem illeszkedő, három szabad szélén 5 milliméter széles nemzeti színű selyemszínórból készült szegés van, két szabad csúcán 10-10 centiméteres nemzeti színű selyembojttal.

2. *A zászlócsúcs:* 23 centiméter hosszú, stilizált levél formájú homokfűvott sárgaréz, mindkét oldalán a Magyar Köztársaság pajzstartók nélküli, barokk formájú, öntött bronz címerével.

3. *A zászlórúd:* 240 centiméter hosszú, henger alakú, skarlátszínűre lakkozott, alsó harmadánál szétcsavarható rúd.

*2. számú melléklet
a 24/2006. (X. 5.) IRM rendelethez*

A zászlószalagok

1. *Az igazságügyi és rendészeti miniszter szalagja:* 16 centiméter széles fehér szatén szalag, közepén 20–25 centiméteres csokorba kötve, két ága 100-100 centiméter hosszúságú, végén 10-10 centiméter aranyrojt. A szalag ágai arannyal hímzettek, első ágán „MAGYAR KÖZTÁRSASÁG”, a második ágon pedig „IGAZSÁGÜGYI ÉS RENDÉSZETI MINISZTER” felirat található. A betűk mérete 5 centiméter magasságú, a hímzés legvastagabb része 0,5 centiméter. A szalag írott oldalán 2 centiméter széles piros és zöld ékekből álló pártázat fut körbe.

2. *Az országos parancsnok szalagja:* 14 centiméter széles lila szatén szalag, közepén 10–15 centiméteres csokorba kötve, két ága 90-90 centiméter hosszúságú, végén 8-8 centiméter ezüstrojt. A szalag ágai ezüsttel hímzettek, első ágán „BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁS”, a második ágon pedig „ORSZÁGOS PARANCSNOK” felirat található. A betűk mérete 4 centiméter magasságú, a hímzés legvastagabb része 0,5 centiméter. A szalag írott oldalán 2 centiméter széles piros, fehér és zöld ékekből álló pártázat fut körbe.

**Az igazságügyi és rendészeti miniszter
25/2006. (X. 5.) IRM
rendelete**

a Szombathelyi Határőr Igazgatóság, a Nagykanizsai Határőr Igazgatóság és a Balassagyarmati Határőr Igazgatóság költségvetési szervek megszüntetéséről

A határőrizetről és a Határőrségről szóló 1997. évi XXXII. törvény 24. § (3) bekezdés *e*) pontjában foglalt fel-

hatalmazás alapján – a pénzügyminiszterrel egyetértésben –, tekintettel az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Áht.) 91/A. §-ának (3) bekezdésére, a következőket rendelem el:

1. §

(1) A Szombathelyi Határőr Igazgatóságot, a Nagykanizsai Határőr Igazgatóságot és a Balassagyarmati Határőr Igazgatóságot az Áht. 90. § (1) bekezdés *c*) pontja alapján 2006. december 31-i hatállyal megszüntetem.

(2) A megszűnő

a) Szombathelyi Határőr Igazgatóság
székhelye: 9700 Szombathely, Söptei út külső
felügyeleti szerve: Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium, 1055 Budapest V., Kossuth tér 4.

megszüntető szerve: Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium, 1055 Budapest V., Kossuth tér 4.

b) Nagykanizsai Határőr Igazgatóság
székhelye: 8800 Nagykanizsa, Erdész út 26.
felügyeleti szerve: Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium, 1055 Budapest V., Kossuth tér 4.

megszüntető szerve: Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium, 1055 Budapest V., Kossuth tér 4.

c) Balassagyarmati Határőr Igazgatóság
székhelye: 2660 Balassagyarmat, Ady Endre út 2.
felügyeleti szerve: Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium, 1055 Budapest V., Kossuth tér 4.

megszüntető szerve: Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium, 1055 Budapest V., Kossuth tér 4.

2. §

(1) A megszüntetett határőr igazgatóságok alapfeladatait – a hatósági feladatokat is beleértve – 2007. január 1-jétől, külön jogszabályban foglaltak szerint, jogutódként:

a) a Szombathelyi Határőr Igazgatóság tekintetében a Győri Határőr Igazgatóság (9026 Győr, Szövetség utca 17.),

b) a Nagykanizsai Határőr Igazgatóság tekintetében a Győri Határőr Igazgatóság (9026 Győr, Szövetség utca 17.) és a Pécsi Határőr Igazgatóság (7600 Pécs, Athinay út 7.),

c) a Balassagyarmati Határőr Igazgatóság tekintetében a Miskolci Határőr Igazgatóság (3501 Miskolc, Szeles utca 73.) és a Budapesti Határőr Igazgatóság (Budapest, Ferihegyi Nemzetközi Repülőtér, 1675 Budapest, Pf. 10) látja el.

(2) A megszüntetett határőr igazgatóságok alapfeladatai, illetve hatósági feladatai ellátásának folyamatos biztosítása érdekében

a) a Szombathelyi Határőr Igazgatóság alárendeltségében működő határrendészeti kirendeltségek, bünyügyi és felderítő szolgálatok, határvadász század, bevetési alosztály és idegenrendészeti központ a Győri Határőr Igazgatóság alárendeltségében működik tovább;

b) a Nagykanizsai Határőr Igazgatóság alárendeltségében működő határrendészeti kirendeltségek, bünyügyi és felderítő szolgálatok, bevetési alosztály, határvadász század közül

ba) a Zala megye területén lévő határrendészeti kirendeltségek, a bünyügyi és felderítő szolgálatok, a Bevetési Alosztály és a Letenyei Határvadász Század a Győri Határőr Igazgatóság,

bc) a Somogy megye területén lévő határrendészeti kirendeltségek, a Nagykanizsai Határvadász Század a Pécsi Határőr Igazgatóság alárendeltségében működik tovább;

c) a Balassagyarmati Határőr Igazgatóság alárendeltségében működő határrendészeti kirendeltségek, bünyügyi és felderítő szolgálatok, bevetési alosztály, határvadász század közül

ca) a Nógrád megye területén lévő határrendészeti kirendeltségek, a Somoskőújfalvi Művelési Szolgálat, a Balassagyarmati Bünyügyi és Felderítő Szolgálat, a Bevetési Alosztály, valamint a határvadász század a Miskolci Határőr Igazgatóság,

cb) a Pest megye területén található határrendészeti kirendeltség a Budapesti Határőr Igazgatóság alárendeltségében működik tovább.

3. §

Az e rendelet szerinti szervezeti módosítással összefüggő munkáltatói intézkedések meghozatalánál:

a) az érintett határőr igazgatóságok állományába tartozó hivatásos szolgálati viszonyban állók jogállása tekintetében a szervezeti módosítás nem minősül átszervezésnek, ha az a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 2. §-ának *t*) pontjára figyelemmel nem érinti a beosztása szerinti szervezeti elemnek (alegységének), illetve a beosztásának szervezeti szint szerinti besorolását, vagy a beosztása elemei (munkakör tartalma, szolgálatteljesítés helye, beosztási kategóriája, rendszerezett rendfokozata) nem változnak;

b) a megszűnő határőr igazgatóság állományából az érintett hivatásos állományút a Hszt. 47. §-ának (1) bekezdése alapján beosztása, besorolása és szolgálatteljesítés helye változatlanul hagyása mellett, a szolgálat érdekében – beleegyezése nélkül – át kell helyezni jogutód határőr igazgatóság állományába;

c) akinek a szolgálati beosztása a Hszt. 2. §-ának *t*) pontja szerint megszűnik vagy tartalmában módosul, és a felajánlott új szolgálati beosztást nem fogadja el, a Hszt. 56. § (3) bekezdése alapján intézkedni kell a szolgálati viszonya megszüntetéséről;

d) a megszüntetésre kerülő határőr igazgatóságok közalkalmazotti állományába tartozók tekintetében a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.) 24. §-ának (2) bekezdésére tekintettel a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény 85/A. §-a alapján, a munkáltatói jogutódlás szabályai szerint kell eljárni, vagy a Kjt. 30. §-a (1) bekezdésének *b*) pontja alapján a közalkalmazotti jogviszonyt meg kell szüntetni;

e) a megszüntetésre kerülő határőr igazgatóságok köztisztviselői állománya tekintetében, a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény (a továbbiakban: Ktv.) 14. §-a (1) bekezdésének *c*) pontja alapján munkáltatói szerv személyében bekövetkezett jogutódlás címén kell a kinevezést módosítani, vagy a Ktv. 17. §-a (1) bekezdésének *c*) pontja alapján a közszolgálati jogviszonyt megszüntetni;

f) a megszüntetésre kerülő határőr igazgatóságok felmentésüket töltő, továbbá a már fogyatékosban levő volt hivatásos, köztisztviselői, közalkalmazotti állományának foglalkoztatási jogviszonyából származó munkáltató megillető jogok és terhelő kötelezettségek tekintetében

fa) a Szombathelyi Határőr Igazgatóság jogutódja a Győri Határőr Igazgatóság,

fb) a Nagykanizsai Határőr Igazgatóság jogutódja a Győri Határőr Igazgatóság,

fc) a Balassagyarmati Határőr Igazgatóság jogutódja a Miskolci Határőr Igazgatóság.

4. §

(1) A megszüntetett határőr igazgatóságok kezelésében lévő ingatlanvagyon tekintetében

a) a Nagykanizsai Határőr Igazgatóság Zala megye területén található ingatlanvagyonának jogutódja a Győri Határőr Igazgatóság, Somogy megye területén található ingatlanvagyonának jogutódja a Pécsi Határőr Igazgatóság (7600 Pécs, Athinay út 7.),

b) a Balassagyarmati Határőr Igazgatóság Nógrád megye területén található ingatlanvagyonának jogutódja a Miskolci Határőr Igazgatóság, Pest megye területén található ingatlanvagyonának jogutódja a Budapesti Határőr Igazgatóság (Budapest, Ferihegyi Nemzetközi Repülőtér, 1675 Budapest, Pf. 10).

(2) A megszüntetett határőr igazgatóságok alapfeladatainak és hatósági feladatainak ellátásához szükséges ingó vagyon, vagyoni értékű jog és kötelezettség tekintetében

a) a Nagykanizsai Határőr Igazgatóság jogutódja, figyelemmel a 2. § (2) bekezdésére a Győri Határőr Igazgatóság, illetve a Pécsi Határőr Igazgatóság,

b) a Balassagyarmati Határőr Igazgatóság jogutódja, figyelemmel a 2. § (2) bekezdésére a Miskolci Határőr Igazgatóság, illetve a Budapesti Határőr Igazgatóság.

(3) A Balassagyarmati Határőr Igazgatóság Pest megye területén fekvő ingatlanaihoz kötődő lakásgazdálkodási jogkör vonatkozásában a jogutód a Határőrség Országos Parancsnoksága.

(4) A megszüntetett határőr igazgatóságok vagyona, valamint vagyoni jogai és kötelezettségei tekintetében – a 2. § (2) bekezdésben, a 3., 5. §-okban, valamint e § (1), (2), (3) bekezdésében meghatározott eltéréssel – jogutódként:

a) a Szombathelyi Határőr Igazgatóság tekintetében a Győri Határőr Igazgatóság (9026 Győr, Szövetség utca 17.),

b) a Nagykanizsai Határőr Igazgatóság tekintetében a Győri Határőr Igazgatóság (9026 Győr, Szövetség utca 17.),

c) a Balassagyarmati Határőr Igazgatóság tekintetében a Miskolci Határőr Igazgatóság (3501 Miskolc, Szeles utca 73.).

5. §

(1) A megszüntetett határőr igazgatóságok iratanyagának elhelyezéséről és őrzéséről – a (2) bekezdésben meghatározott eltéréssel – a jogutód határőr igazgatóság gondoskodik.

(2) A megszüntetett határőr igazgatóságok alapfeladatainak és hatósági feladatainak ellátásához szükséges iratanyag elhelyezéséről és őrzéséről

a) a Nagykanizsai Határőr Igazgatóság iratanyaga tekintetében figyelemmel a 2. § (2) bekezdésére a Győri Határőr Igazgatóság, illetve a Pécsi Határőr Igazgatóság,

b) a Balassagyarmati Határőr Igazgatóság iratanyaga tekintetében figyelemmel a 2. § (2) bekezdésére a Miskolci Határőr Igazgatóság, illetve a Budapesti Határőr Igazgatóság gondoskodik.

6. §

A Belügyminisztérium fejezethez tartozó költségvetési szervek gazdálkodási jogkör szerinti besorolásáról, egyes költségvetési szervek középírányító szervként történő elismeréséről, a gazdálkodási jogosítványok megosztási rendjéről szóló 23/2002. (IX. 10.) BM rendelet melléklete V. pontjának b), c) és i) alpontja hatályát veszti.

7. §

A Határőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 40/2001. (XII. 23.) BM rendelet melléklete helyébe e rendelet 1. számú melléklete lép.

8. §

A belügyminiszter irányítása alá tartozó szervek és az önkormányzati tűzoltóság hivatásos szolgálati viszonyban álló tagjaival kapcsolatos munkáltatói jogkörök szabályozásáról, valamint e szerveknél rendszeresített hivatásos

beosztások meghatározásáról szóló 11/1997. (II. 18.) BM rendelet 1. számú melléklet I. rész A. pont és II. rész A. pont Határőrség címszó alatti részei e rendelet 2. számú melléklete szerint módosulnak.

9. §

(1) E rendelet – a 6–8. § kivételével – a kihirdetését követő napon lép hatályba.

(2) E rendelet 6–8. §-a 2007. január 1-jén lép hatályba.

(3) E rendelet 2007. július 1-jén hatályát veszti.

Dr. Petrétei József s. k.,
igazságügyi és rendészeti miniszter

1. számú melléklet
a 25/2006. (X. 5.) IRM rendelethez

[Melléklet
a 40/2001. (XII. 23.) BM rendelethez]

A Határőrség Szolgálati Szabályzat 4. §-ának (1) bekezdése szerinti jogi személyek megnevezése és székhelye

1. Határőrség Országos Parancsnoksága
1021 Budapest II., Labanc utca 57.
2. Győri Határőr Igazgatóság
9026 Győr, Szövetség utca 17.
3. Pécsi Határőr Igazgatóság
7600 Pécs, Athinay út 7.
4. Kiskunhalasi Határőr Igazgatóság
6400 Kiskunhalas, Keceli út 2.
5. Orosházi Határőr Igazgatóság
5900 Orosháza, Gyopárosi út 1.
6. Nyírbátori Határőr Igazgatóság
4300 Nyírbátor, Bocskai utca 2–4.
7. Miskolci Határőr Igazgatóság
3501 Miskolc, Szeles utca 73.
8. Budapesti Határőr Igazgatóság
Budapest, Ferihegyi Nemzetközi Repülőtér,
1675 Budapest, Pf. 10.

2. számú melléklet
a 25/2006. (X. 5.) IRM rendelethez

1. A belügyminiszter irányítása alá tartozó szervek és az önkormányzati tűzoltóság hivatásos szolgálati viszony-

ban álló tagjaival kapcsolatos munkáltatói jogkörök szabályozásáról, valamint e szerveknél rendszeresített hivatások beosztások meghatározásáról szóló 11/1997. (II. 18.) BM rendelet 1. számú melléklet I. rész A. pont Határőrség címszó alatti rész helyébe a következő rendelkezés lép:

<i>[Határőrség]</i>	
– Központi szervek (HOP):	
= országos parancsnok	1
= országos parancsnok-helyettes (rendészeti főigazgató)	1
= országos parancsnok-helyettes (gazdasági főigazgató)	1
= kiemelt főtanácsadó (országos parancsnoki)	1
– Területi szervek:	
= igazgató (győri, pécsi, kiskunhalasi, orosházi, nyírbátori, miskolci, budapesti határőr igazgatóság)	7
Összesen:	11

2. A 11/1997. (II. 18.) BM rendelet 1. számú melléklet II. rész A. pont Határőrség címszó alatti rész helyébe a következő rendelkezés lép:

<i>[Határőrség]</i>	
– Központi szervek (HOP):	
= rendészeti főigazgató-helyettes (határrendészeti főosztályvezető)	1
= gazdasági főigazgató-helyettes (műszaki főosztályvezető)	1
= főosztályvezető	15
= szóvivő	1
= vezető oktató (felsőoktatási)	4
– Területi szervek:	
= igazgató-helyettes (rendészeti)	7
= igazgató-helyettes (gazdasági)	7
Összesen:	36

Az igazságügyi és rendészeti miniszter 26/2006. (X. 5.) IRM rendelete

a Határőrség határrendészeti szerveinek és nyomozó hatóságainak illetékességi területéről

A határőrizetről és a Határőrségről szóló 1997. évi XXXII. törvény 83. §-a (4) bekezdésének *b*) pontjában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

(1) A Határőrség helyi határrendészeti szervei a határrendészeti kirendeltségek, területi határrendészeti szervei

a határőr igazgatóságok határrendészeti osztályai, központi határrendészeti szerve a Határőrség Országos Parancsnokság Határrendészeti Főosztálya.

(2) A Határőrség idegenrendészeti szerveit és nyomozó hatóságait külön jogszabály alapítja meg.

2. §

A határrendészeti kirendeltségek illetékességi területe az *1. számú mellékletben* felsorolt települések közigazgatási területére, határátkelőhelyek, repülőterek, kikötők (kikötőhelyek), vasútállomások és pályaudvarok területére, valamint a menet közbeni ellenőrzésre kijelölt vasútvonalakra és vízi utakra terjed ki.

3. §

Ideiglenes határátkelőhely megnyitásának engedélyezése esetén a Határőrség Országos Parancsnoksága határozza meg azt a határrendészeti kirendeltséget, amelynek illetékességébe tartozik az ideiglenesen megnyitott határátkelőhely.

4. §

A határőr igazgatóságok illetékességi területe az igazgatóságok alárendeltségébe tartozó határrendészeti kirendeltségek illetékességi területére, valamint a *2. számú mellékletben* felsorolt megyék és határterületen kívüli települések közigazgatási területére terjed ki.

5. §

A határrendészeti kirendeltséget a „Határrendészeti Kirendeltség” kifejezés után a székhelytelepülés nevének feltüntetésével kell megjelölni.

6. §

(1) E rendelet 2007. január 1-jén lép hatályba.

(2) E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti a Határőrség határrendészeti szerveinek és nyomozó hatóságainak illetékességi területéről szóló 18/2004. (VI. 1.) BM rendelet, valamint a Határőrség határrendészeti szerveinek és nyomozó hatóságainak illetékességi területéről szóló 18/2004. (VI. 1.) BM rendelet és a közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló 35/2000. (XI. 30.) BM rendelet módosításáról szóló 53/2004. (IX. 15.) BM rendelet 1. §-a.

Dr. Petréttei József s. k.,
igazságügyi és rendészeti miniszter

*1. számú melléklet
a 26/2006. (X. 5.) IRM rendelethez*

A határrendészeti kirendeltségek illetékességi területéhez tartozó települések, határátkelőhelyek, repülőterek, kikötők (kikötőhelyek), vasútállomások, pályaudvarok, menet közbeni ellenőrzésre kijelölt vasútvonalak és vízi utak

1. Győri Határőr Igazgatóság

Határrendészeti Kirendeltség Esztergom

Bajót
Csolnok
Dorog
Dömös
Esztergom
Keszthely
Lábatlan
Mogyorósbánya
Nagysáp
Nyergesújfalú
Pilismarót
Sárisáp
Süttő
Tát
Tokod

Esztergom–Sturovó (Párkány) közúti határátkelőhely
szlovák területen

Esztergom–Budapest Nemzetközi Hajóállomás vízi út

Határrendészeti Kirendeltség Komárom

Ács
Almásfüzitő
Bábolna
Baj
Bana
Dunaalmás
Dunaszentmiklós
Kisigmánd
Kocs
Komárom
Mocsa
Naszály
Neszmély
Szomód
Tardos
Tata

Komárom–Komarno (Révkomárom) közúti határátkelőhely
szlovák területen

Komárom vasúti határátkelőhely

Komárom–Komarno (Révkomárom)–Nitra (Nyitra)–Bratislava (Pozsony) vasútvonal

Komárom–Komarno (Révkomárom)–Bratislava (Pozsony) vasútvonal

Komárom kikötő vízi határátkelőhely

Komárom–Budapest Nemzetközi Hajóállomás vízi út

Határrendészeti Kirendeltség Győr

Abda
Ásványráró
Bezi
Böny
Börcs
Dunaszeg
Dunaszentpál
Enese
Gönyű
Győr
Győrladamér
Györsövényháza
Győrújfalú
Győrzámoly
Hédervár
Ikrény
Kisbajcs
Kunsziget
Lipót
Mecsér
Mosonszentmiklós
Nagybajcs
Nagyszentjános
Öttevény
Rábapatona
Vámosszabadi
Vének

Győr–Vámosszabadi közúti határátkelőhely

Győr–Vámosszabadi vasúti határátkelőhely

Hegyeshalom vasúti határátkelőhely

Hegyeshalom vasútállomás

Győr–Hegyeshalom–Bruck an der Leitha vasútvonal

Győr–Gönyű kikötő vízi határátkelőhely

Határrendészeti Kirendeltség Rajka

Bezenye
Dunakiliti
Feketeerdő
Rajka

Rajka–Cunovo (Dunacsúny) K-I. közúti határátkelőhely
magyar és szlovák területen

Rajka K-II. közúti határátkelőhely

Rajka vasúti határátkelőhely

Győr–Rajka–Rusovce (Oroszvár)–Bratislava (Pozsony) vasútvonal

Határrendészeti Kirendeltség Hegyeshalom

Acsalag
 Barbacs
 Bősárkány
 Cakóháza
 Csorna
 Darnózseli
 Dőr
 Dunaremete
 Dunasziget
 Farád
 Fehértó
 Halászi
 Hegyeshalom
 Jánossomorja
 Kimle
 Kisbodak
 Kóny
 Lébény
 Levél
 Maglóca
 Máriakálnok
 Markotabödöge
 Mosonmagyaróvár
 Mosonszolnok
 Püski
 Rábatamási
 Tárnokréti
 Újrónafő
 Várbalog

Hegyeshalom K-I. közúti határátkelőhely
 Hegyeshalom K-II. közúti határátkelőhely
 Hegyeshalom–Nickelsdorf (Miklósfalva) K-III. közúti határátkelőhely osztrák területen
 Jánossomorja közúti határátkelőhely

Határrendészeti Kirendeltség Fertőd

Agyagosszergény
 Babót
 Fertőd
 Fertőendréd
 Fertőszentmiklós
 Kapuvár
 Osló
 Petőháza
 Sarród
 Szárföld
 Veszvény
 Vitnyéd

Fertőd közúti határátkelőhely
 Fertőszentmiklós–Pamhagen (Pomogy) vasúti határátkelőhely osztrák területen
 Fertőszentmiklós–Pamhagen (Pomogy) vasútvonal

Határrendészeti Kirendeltség Sopron

Ágfalva
 Fertőrákos
 Sopron

Sopron közúti határátkelőhely
 Fertőrákos–Mörbisch közúti határátkelőhely osztrák területen
 Fertőrákos kikötő vízi határátkelőhely
 Sopron (GYSEV, RO-LA) vasúti határátkelőhely
 Sopron–Loipersbach (Lépésfalva)–Schattendorf (Somfalva) vasútvonal
 Sopron–Bahmgarten–Schattendorf (Somfalva) vasútvonal
 Sopron–Deutschkreutz (Sopronkeresztúr) vasútvonal

Határrendészeti Kirendeltség Kópháza

Ebergőc
 Egyházaskölyök
 Fertőboz
 Fertőhomok
 Fertőszéplak
 Gyalóka
 Harka
 Hegykő
 Hidegség
 Kópháza
 Lövő
 Nagycenk
 Nagylózs
 Nemeskér
 Pereszteg
 Pinnye
 Répcevis
 Röjtökmuzsaj
 Sopronhorpács
 Sopronkövesd
 Szakony
 Und
 Völcséj
 Zsira

Kópháza közúti határátkelőhely
 Zsira–Lutzmannsburg közúti határátkelőhely osztrák területen

Határrendészeti Kirendeltség Kőszeg

Bozsok
 Cák
 Gyöngyösfalu
 Horvátzsidány
 Kiszsidány
 Kőszeg
 Kőszegdoroszló
 Kőszegszerdahely
 Lukácsháza

Nemescsó
Ólmod
Peresznye
Pusztacsó
Velem

Kőszeg közúti határátkelőhely
Bozsok közúti határátkelőhely

Határrendészeti Kirendeltség Szombathely

Balogunyom
Bucusu
Dozmat
Felsőcsatár
Gencsapáti
Horvátlövő
Ják
Kisunyom
Nárai
Narda
Perenye
Pornóapáti
Sé
Szentpéterfa
Szombathely
Torony
Vaskeresztes

Bucusu közúti határátkelőhely
Szentpéterfa közúti határátkelőhely

Határrendészeti Kirendeltség Kőrmend

Csákánydoroszló
Daraboshegy
Egyházasrádóc
Halogy
Harasztifalu
Kemestaródfa
Kőrmend
Magyarnádalja
Magyarszecsőd
Nádasd
Nagykölked
Pinkamindszent
Rádóckölked
Vasalja

Pinkamindszent–Heiligenbrunn közúti határátkelőhely
osztrák területen

Határrendészeti Kirendeltség Szentgotthárd

Alsószőlőnk
Apátistvánfalva
Csörötnek
Felsőszőlőnk
Gasztony

Kétvölgy
Magyarlak
Nemesmedves
Orfalu
Rábagyarmat
Rátót
Rönök
Szakonyfalu
Szentgotthárd
Vasszentmihály

Rábafüzes közúti határátkelőhely
Kétvölgy közúti határátkelőhely
Felsőszőlőnk közúti határátkelőhely
Szentgotthárd Ipari Park közúti határátkelőhely
Szentgotthárd vasúti határátkelőhely
Szentgotthárd–Jennersdorf (Janafalva) vasútvonal

Határrendészeti Kirendeltség Óriszentpéter

Bajánsenye
Felsőmarác
Hegyhátszentjakab
Hegyhátszentmárton
Ispánk
Ivánc
Kercaszomor
Kerkáskápolna
Kisrákos
Kondorfa
Magyarszombatfa
Nagyrákos
Órimagyarósd
Óriszentpéter
Pankasz
Szaknyér
Szalafő
Szatta
Szőce
Velemér
Viszák

Bajánsenye közúti határátkelőhely
Magyarszombatfa közúti határátkelőhely
Bajánsenye–Hodos vasúti határátkelőhely szlovén
területen
Zalalövő vasútállomás
Zalalövő–Hodos–Murska Sobota (Muraszombat) vasút-
vonal

Határrendészeti Kirendeltség Rédic

Alsószenterzsébet
Baglad
Bárszentmihályfa
Belsőárd

Bödeháza
 Csertalajos
 Csesztreg
 Csömödér
 Csörnyeföld
 Dobri
 Dömeffölde
 Felsőszenterzsébet
 Gáborjánháza
 Gosztola
 Hernyék
 Iklódbördöce
 Kálócfa
 Kányavár
 Kerkabarabás
 Kerkafalva
 Kerkakutas
 Kerkaszentkirály
 Kerkateskánd
 Kiscsehi
 Kozmadombja
 Külsősárd
 Lasztonya
 Lendvadedes
 Lendvajakabfa
 Lenti
 Lentikápolna
 Lentiszombathely
 Lisperzentadorján
 Lovászi
 Magyarföld
 Maróc
 Márokföld
 Nemesnép
 Nova
 Páka
 Pórszombat
 Ramocsa
 Rédics
 Resznek
 Szécsisziget
 Szentgyörgyvölgy
 Szentmargittfalva
 Szijártóháza
 Szilvagy
 Tormafölde
 Tornyiszentmiklós
 Zalabaksa
 Zalalövő
 Zalasombatfa

Rédics közúti határátkelőhely
 Nemesnép közúti határátkelőhely
 Tornyiszentmiklós közúti határátkelőhely

Határrendészeti Kirendeltség Letenye

Bánokszentgyörgy
 Bázakerettye
 Becsehely
 Belezna
 Borsfa
 Eszteregnye
 Fityeház
 Kistolmács
 Letenye
 Liszó
 Molnári
 Murakeresztúr
 Murarátka
 Muraszemenye
 Nagykanizsa
 Nemespátró
 Petrivente
 Rigyác
 Semjénháza
 Sormás
 Surd
 Szepetnek
 Tótszentmárton
 Tótszerdahely
 Valkonya
 Várffölde
 Zajk

Letenye közúti határátkelőhely
 Murakeresztúr vasúti határátkelőhely
 Budapest–Murakeresztúr–Kotoriba (Kotor) vasútvonal

2. Pécsi Határőr Igazgatóság

Határrendészeti Kirendeltség Zákány

Csurgó
 Csurgónagymarton
 Gyékényes
 Órtilos
 Porrog
 Porrogszentkirály
 Porrogszentpál
 Somogybükkösd
 Zákány
 Zákányfalva

Gyékényes vasúti határátkelőhely
 Budapest–Gyékényes–Koprivnica (Kapronca) vasútvonal

Határrendészeti Kirendeltség Bolhó

Babócsa
 Bakháza

Bélavár
Berzence
Bolhó
Háromfa
Heresznye
Nagyatád
Rinyaújnép
Somogyudvarhely
Szentá
Tarany
Vízvár

Berzence közúti határátkelőhely

Határrendészeti Kirendeltség Barcs

Barcs
Csokonyavisonta
Darány
Drávagárdony
Drávatamási
Istvándi
Kastélyosdombó
Komlósd
Lakócsa
Péterhida
Potony
Rinyaújlak
Somogyaracs
Szentborbás
Szulok
Tótújfalu

Barcs közúti határátkelőhely

Határrendészeti Kirendeltség Sellye

Adorjás
Baranyahidvég
Bogdása
Csányoszró
Drávafok
Drávaiványi
Drávakeresztúr
Drávasztára
Endrőc
Felsőszentmárton
Gyöngyösmellék
Hírics
Kákics
Kemse
Kétújfalu
Kisszentmárton
Kórós
Lúzsok
Markóc
Marócsa
Nagycsány

Piskó
Sámod
Sellye
Sósvertike
Szörény
Teklafalu
Vajszló
Vejtí
Zádor
Zaláta

Határrendészeti Kirendeltség Drávaszabolcs

Alsószentmárton
Cún
Dióviszló
Drávacsehi
Drávacsepely
Drávapalkonya
Drávapiski
Drávaszabolcs
Drávaszerdahely
Egyházasharaszti
Gordisa
Harkány
Ipacsfa
Kémes
Kovácsbuda
Márfa
Matty
Rádfalva
Siklós
Szaporca
Tésénfa

Drávaszabolcs közúti határátkelőhely

Drávaszabolcs kikötő vízi határátkelőhely

Határrendészeti Kirendeltség Beremend

Beremend
Kásád
Kisharsány
Kistapolca
Nagyharsány
Nagytótfalu
Old
Siklósnagyfalu
Villánykövesd

Beremend közúti határátkelőhely

Magyarbóly vasúti határátkelőhely

Magyarbóly–Beli Monastír (Pélmonostor) vasútvonal

Határrendészeti Kirendeltség Ivándárda

Bezedek
Illocska

Ivándárda
Kislippó
Lapáncsa
Lippó
Magyarbóly
Majs
Márok
Sárok
Töttös
Villány

Határrendészeti Kirendeltség Mohács

Kölked
Mohács
Nagynyárad
Sátorhely
Udvar

Udvar közúti határátkelőhely
Mohács kikötő vízi határátkelőhely
Mohács–Budapest Nemzetközi Hajóállomás vízi út

3. Kiskunhalasi Határőr Igazgatóság

Határrendészeti Kirendeltség Hercegszántó

Bácsszentgyörgy
Bátmonostor
Csátalja
Dávod
Dunafalva
Gara
Hercegszántó
Homorúd
Nagybaracska
Vaskút

Hercegszántó közúti határátkelőhely
Baja Ro-Ro kikötő vízi határátkelőhely

Határrendészeti Kirendeltség Bácsbokod

Bácsbokod
Bácsborsód
Katymár

Határrendészeti Kirendeltség Bácsalmás

Bácsalmás
Bácsszőlős
Csikéria
Kunbaja
Madaras
Mátételke
Mélykút
Tataháza

Bácsalmás közúti határátkelőhely

Határrendészeti Kirendeltség Kelebia

Balotaszállás
Kelebia
Kisszállás
Tomba

Tomba közúti határátkelőhely
Kelebia vasúti határátkelőhely
Budapest–Kelebia–Subotica (Szabadka) vasútvonal

Határrendészeti Kirendeltség Szeged

Ásotthalom
Domaszék
Mórahalom
Öttömös
Röszke
Ruzsa
Szeged
Tiszasziget
Újszentiván
Zákányszék

Szeged (Röszke) közúti határátkelőhely
Tiszasziget közúti határátkelőhely
Szeged (Röszke) vasúti határátkelőhely
Szeged–Röszke–Horgos (Horgos) vasútvonal
Szeged kikötő vízi határátkelőhely
Szeged vasútállomás

4. Orosházi Határőr Igazgatóság

Határrendészeti Kirendeltség Kiszombor

Deszk
Ferencszállás
Kiszombor
Klárafalva
Kübekháza

Kiszombor közúti határátkelőhely

Határrendészeti Kirendeltség Nagylak

Ambrózfalva
Apátfalva
Csanádalberti
Csanádpalota
Királyhegyes
Kövegy
Magyarcsanád
Makó
Maroslele
Nagyér

Nagylak
Pitvaros

Nagylak közúti határátkelőhely

Határrendészeti Kirendeltség Battonya

Battonya
Dombegyház
Kisdombegyház
Kunágota
Magyarbánhegyes
Magyardombegyház
Mezőhegyes
Mezőkovácsháza
Tótkomlós
Végegyháza

Battonya közúti határátkelőhely

Határrendészeti Kirendeltség Lőkösháza

Almáskamarás
Dombiratos
Elek
Kétegyháza
Kevermes
Lőkösháza
Medgyesegyháza
Nagykamarás
Pusztatollaka
Szabadkígyós

Lőkösháza vasúti határátkelőhely
Budapest–Lőkösháza–Curtici (Kürtös) vasútvonal

Határrendészeti Kirendeltség Gyula

Doboz
Gyula

Gyula közúti határátkelőhely

Határrendészeti Kirendeltség Kőtegyán

Kőtegyán
Méhkerék
Sarkad
Sarkadkeresztúr
Újszalonta

Méhkerék közúti határátkelőhely
Kőtegyán vasúti határátkelőhely

Határrendészeti Kirendeltség Biharugra

Biharugra
Geszt
Körösnagyharsány
Mezőgyán

Okány
Zsadány

Határrendészeti Kirendeltség Biharkeresztes

Ártánd
Bedő
Berekböszörmény
Biharkeresztes
Bojt
Gáborján
Hencida
Komádi
Körösszakáll
Körösszegapáti
Magyarhomorog
Mezőpeterd
Mezősas
Nagykereki
Told
Váncsod

Ártánd közúti határátkelőhely
Biharkeresztes vasúti határátkelőhely
Püspökladány vasútállomás
Püspökladány–Biharkeresztes vasútvonal

5. Nyírbátori Határőr Igazgatóság

Határrendészeti Kirendeltség Létavértes

Álmosd
Esztár
Hosszúpályi
Kismarja
Kokad
Létavértes
Monostorpályi
Pocsaj
Újléta

Létavértes közúti határátkelőhely

Határrendészeti Kirendeltség Nyírábrány

Bagamér
Fülöp
Nyíracsad
Nyíradony
Nyírábrány
Nyírmártonfalva
Vámospércs

Nyírábrány közúti határátkelőhely
Nyírábrány vasúti határátkelőhely
Debrecen repülőtér légi határátkelőhely

Határrendészeti Kirendeltség Bátorliget

Bátorliget
Encsencs
Mérk
Nyírbátor
Nyírbéltek
Nyírbogát
Nyírcsászári
Nyírkáta
Nyírlugos
Nyírmeggyes
Nyírmihálydi
Nyírpilis
Nyírvasvári
Önböly
Penészlek
Piricse
Terem
Tiborszállás
Vállaj

Vállaj közúti határátkelőhely

Tiborszállás/Ágerdömajor vasúti határátkelőhely

Határrendészeti Kirendeltség Csenger

Cégénydányád
Császló
Csegöld
Csenger
Csengersima
Csengerújfalu
Darnó
Fábiánháza
Fülpösdaróc
Gacsály
Garbolc
Géberjén
Györtelek
Gyügye
Hermánszeg
Jánkmajtis
Kisnamény
Kisszekeres
Kocsord
Komlódótfalu
Mátészalka
Méhtelek
Nagyecséd
Nagyszekeres
Nyírcsaholy
Ökörítőfülpös
Pátyod
Porcsalma
Rápolc
Rozsály
Szamosangyalos

Szamosbecs
Szamossályi
Szamostatárfalva
Szamosújlak
Tunyogmatolcs
Tyukod
Ura
Zajta
Zsarolyán

Csengersima közúti határátkelőhely

Határrendészeti Kirendeltség Kölcse

Botpalád
Csaholc
Fehérgyarmat
Fülesd
Kérsenjén
Kisar
Kishódos
Kispalád
Kölcse
Kömörő
Magosliget
Mánd
Milota
Nábrád
Nagyar
Nagydobos
Nagyhódos
Nemesborzova
Olcsvaapáti
Ópályi
Panyola
Penyige
Sonkád
Szamoskér
Szamosszeg
Szatmárcseke
Tiszabecs
Tiszacsécse
Tiszakóród
Tisztaberek
Túristvándi
Túricse
Úszka
Vámosoroszi

Tiszabecs közúti határátkelőhely

Határrendészeti Kirendeltség Beregsurány

Bregdaróc
Beregsurány
Csaroda

Gulács
 Hetefejércse
 Ilk
 Jánd
 Márokpapi
 Olcsva
 Tákos
 Tarpa
 Tivadar
 Vásárosnamény

Beregsurány közúti határátkelőhely

Határrendészeti Kirendeltség Barabás

Aranyosapáti
 Barabás
 Gelénes
 Gemzse
 Gyüre
 Kisvarsány
 Lónya
 Mátyus
 Nagyvarsány
 Tiszaadony
 Tizsakerecseny
 Tizaszalka
 Tizsavid
 Vámosatya

Barabás közúti határátkelőhely

Lónya közúti határátkelőhely

Határrendészeti Kirendeltség Záhony

Anarcs
 Benk
 Döge
 Eperjeske
 Fényeslitke
 Győröcske
 Jéke
 Kisvárda
 Komoró
 Lövőpetri
 Mándok
 Mezőladány
 Nyírlövő
 Pap
 Szabolcsbáka
 Tiszabездéd
 Tizamogyorós
 Tizsaszentmárton
 Tornyospálca
 Tuzsér
 Újkenéz
 Záhony
 Zsurk

Záhony közúti határátkelőhely
 Záhony vasúti határátkelőhely
 Eperjeske vasúti határátkelőhely
 Debrecen vasútállomás
 Debrecen–Záhony vasútvonal

6. Miskolci Határőr Igazgatóság

Határrendészeti Kirendeltség Semjén

Alsóberecki
 Bodroghalom
 Cigánd
 Dámóc
 Felsőberecki
 Karcsa
 Karos
 Kisrosvány
 Lácacséke
 Nagyrosvány
 Pácin
 Révleányvár
 Ricse
 Semjén
 Tizsacsermely
 Tizsakarád
 Vajdácska
 Zemplénagárd

Pácin közúti határátkelőhely

Határrendészeti Kirendeltség Sátoraljaujhely

Alsóregmec
 Bodrogaszi
 Bózsva
 Felsőregmec
 Filkeháza
 Füzér
 Füzérkajata
 Füzérkomlós
 Füzérradvány
 Györgytarló
 Hercegkút
 Hollóháza
 Kishuta
 Kovácsvágás
 Makkoshotyka
 Mikóháza
 Nagyhuta
 Nyíri
 Pálháza
 Pusztafalu
 Sárzasadány
 Sárospatak

Sátoraljaújhely
Vágáshuta
Vilyvitány

Sátoraljaújhely I. közúti határátkelőhely
Sátoraljaújhely II.–Slovenske Nove Mesto (Szlovákúj-
hely) közúti határátkelőhely szlovák területen
Sátoraljaújhely–Slovenske Nove Mesto (Szlovákújhely)
vasúti határátkelőhely szlovák területen

Határrendészeti Kirendeltség Hidasnémeti

Abaújvár
Fáj
Fulókércs
Gönc
Göncruszka
Hernádpetri
Hernádszurdok
Hernádvécse
Hidasnémeti
Kéked
Litka
Pányok
Pusztaradvány
Szemere
Telkibánya
Tornyosnémeti
Zsujta

Hidasnémeti (Tornyosnémeti)–Milhost (Miglécnémeti)
közúti határátkelőhely szlovák területen
Hidasnémeti vasúti határátkelőhely
Miskolc Tiszai pályaudvar
Miskolc–Hidasnémeti–Cana (Csány)–Kosice (Kassa) vas-
útvonal

Határrendészeti Kirendeltség Tornanádaska

Becskeháza
Bódvalenke
Bódvarákó
Bódvaszilas
Büttös
Csenyété
Debréte
Felsőgagy
Gagyvendégi
Hídvégardó
Kány
Keresztéte
Komjáti
Krasznokvajda
Martonyi
Pamlény
Percse
Szalonna
Szászfá

Tornabarakony
Tornanádaska
Tornaszentandrás
Tornaszentjakab
Viszló

Tornanádaska–Hostovce (Bódvavendégi) közúti határátkelőhely szlovák területen

Határrendészeti Kirendeltség Aggtelek

Aggtelek
Égerszög
Imola
Jósvafő
Kánó
Perkupa
Ragály
Szin
Szinpetri
Szögliget
Szőlősardó
Teresztenye
Tornakápolna
Trizs
Varbóc

Aggtelek közúti határátkelőhely

Határrendészeti Kirendeltség Bánréve

Alsószuha
Bánréve
Gömörszőlős
Hét
Kelemér
Királd
Putnok
Sajómercse
Sajónémeti
Sajópüspöki
Sajóvelezd
Serényfalva
Szuhafő
Zádorfalva

Bánréve–Král (Sajószentkirály) közúti határátkelőhely szlovák területen
Bánréve vasúti határátkelőhely

Határrendészeti Kirendeltség Hangony

Arló
Borsodnádásd
Borsodszentgyörgy
Domaháza
Farkaslyuk

Hangony
Járdánháza
Kissikátor
Ózd

Határrendészeti Kirendeltség Somoskőújfalu

Bárna
Cered
Kazár
Mátraszele
Salgótarján
Somoskőújfalu
Szilaspogony
Zabar

Somoskőújfalu közúti határátkelőhely

Somoskőújfalu vasúti határátkelőhely

Somoskőújfalu vasútállomás

Hatvan vasútállomás

Hatvan–Somoskőújfalu–Filakovo (Fülek)–Zvolen (Zólyom) vasútvonal

Határrendészeti Kirendeltség Ipolytarnóc

Egyházasgerge
Etes
Ipolytarnóc
Karancsalja
Karancsberény
Karancskeszi
Karancslapujtó
Litke
Mihálygerge

Ipolytarnóc–Kalonda közúti határátkelőhely szlovák területen

Határrendészeti Kirendeltség Szécsény

Endrefalva
Hollókő
Karancsság
Ludányhalászi
Magyargéc
Nagylóc
Nógrádmegyer
Nógrádsipek
Nógrádszakál
Piliny
Rimóc
Ságújfalu
Szalmatercs
Szécsény
Szécsényfelfalu
Varsány

Határrendészeti Kirendeltség Balassagyarmat

Balassagyarmat
Csesztve
Csitár
Debercsény
Hugyag
Iliny
Ipolyszög
Magyarnándor
Mohora
Nógrádmarcfal
Órhalom
Patvarc
Szügy

Balassagyarmat–Slovenska Darmoti (Szlovákgyarmat) közúti határátkelőhely szlovák területen

Határrendészeti Kirendeltség Dejtár

Borsosberény
Dejtár
Diósjenő
Drégelypalánk
Érsekvadkert
Hont
Horpács
Ipolyvece
Nagyoroszi
Patak
Pusztaberki
Szátok
Tereske

Hont–Parassapuszta–Sahy (Ipolyság) közúti határátkelőhely szlovák területen

7. Budapesti Határőr Igazgatóság

Határrendészeti Kirendeltség Letkés

Bernecebaráti
Ipolydamásd
Ipolytölgyes
Kemence
Kóspallag
Letkés
Márianosztra
Nagybörzsöny
Perőcsény
Szob
Tésa
Vámosmikola
Zebegény

Letkés közúti határátkelőhely
Szob–Sturovó (Párkány) vasútvonal

Határrendészeti Kirendeltség Ferihegy-1

Ferihegy-1 terminál légi határátkelőhely
Budapest Nemzetközi Hajóállomás vízi határátkelőhely

Határrendészeti Kirendeltség Ferihegy-2

Ferihegy-2/A terminál légi határátkelőhely

Határrendészeti Kirendeltség Ferihegy-3

Ferihegy-2/B terminál légi határátkelőhely

Vasúti Határrendészeti Kirendeltség Budapest

Szob–Sturovó (Párkány) vasúti határátkelőhely szlovák területen

Budapest Déli pályaudvar

Budapest Ferencvárosi pályaudvar

Budapest Józsefvárosi pályaudvar

Budapest Keleti pályaudvar

Budapest Nyugati pályaudvar

Budapest Soroksári terminál pályaudvar

Budapest–Debrecen–Záhony vasútvonal

Budapest–Gyékényes–Koprivnica (Kapronca) vasútvonal

Budapest–Győr–Hegyeshalom–Bruck an der Leitha vasútvonal

Budapest–Kelebia–Subotica (Szabadka) vasútvonal

Budapest–Lökösháza–Curtici (Kürtös) vasútvonal

Budapest–Miskolc–Hidasnémeti–Cana (Csány)–Kosice (Kassa) vasútvonal

Budapest–Murakeresztúr–Kotoriba (Kotor) vasútvonal

Budapest–Szob–Sturovó (Párkány)–Nové Zámky (Érsekújvár) vasútvonal

Budapest–Püspökladány–Biharkeresztes vasútvonal

*2. számú melléklet
a 26/2006. (X. 5.) IRM rendelethez*

A határőr igazgatóságok határterületen kívüli illetékességi területe

1. Győri Határőr Igazgatóság

Fejér megye

Győr–Moson–Sopron megye

Komárom–Esztergom megye

Vas megye

Veszprém megye

Zala megye

2. Pécsi Határőr Igazgatóság

Baranya megye

Somogy megye

Tolna megye

3. Kiskunhalasi Határőr Igazgatóság

Bács-Kiskun megye

Csongrád megyéből az alább felsorolt települések:

Baks

Balástya

Bordány

Csanytelek

Csengele

Csongrád

Dóc

Felgyő

Forráskút

Kistelek

Ópusztaszer

Pusztaszer

Sándorfalva

Szatymaz

Tömörkény

Üllés

Zsombó

4. Orosházi Határőr Igazgatóság

Békés megye

Csongrád megye, kivéve a Kiskunhalasi Határőr Igazgatóságnál felsorolt települések

Hajdú-Bihar megyéből az alább felsorolt települések:

Bakonszeg

Báránd

Berettyóújfalu

Bihardancsháza

Biharnagybajom

Bihartorda

Csökmő

Darvas

Földes

Furta

Nagyrábé

Püspökladány

Sáp

Szentpéterszeg

Szerep

Údvári

Újiráz

Vekerd
Zsáka
Jász-Nagykun-Szolnok megye

5. Nyírbátori Határőr Igazgatóság

Hajdú-Bihar megye, kivéve az Orosházi Határőr Igazgatóságnál felsorolt települések
Szabolcs-Szatmár-Bereg megye

6. Miskolci Határőr Igazgatóság

Borsod-Abaúj-Zemplén megye
Heves megye
Nógrád megye

7. Budapesti Határőr Igazgatóság

Budapest közigazgatási területe
Pest megye

Az igazságügyi és rendészeti miniszter 27/2006. (X. 5.) IRM rendelete

az igazságügyi szakértői alapismeretek oktatásáról és vizsgájáról

Az igazságügyi szakértői tevékenységről szóló 2005. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Szaktv.) 31. §-a (6) bekezdésének *b*) pontjában kapott felhatalmazás alapján – az érintett miniszterekkel egyetértésben – az alábbiakat rendelem el:

Általános rendelkezések

1. §

(1) Az igazságügyi szakértői tevékenység folytatásához szükséges szakértői alapismeretek oktatásáról (a továbbiakban: alapismereti oktatás) – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – a Magyar Igazságügyi Szakértői Kamara (a továbbiakban: Kamara) gondoskodik.

(2) A Kamara az alapismereti oktatást negyedévente – kivéve, ha arra nincs jelentkező – tartja meg. A Kamara kivételes esetben, vagy ha a szakértők nagyobb száma azt

indokolja, az alapismereti oktatás megtartására további időpontot is megjelölhet.

(3) Az alapismereti oktatás tananyagát az *1. számú melléklet* tartalmazza, amelyet az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium (a továbbiakban: Minisztérium) a hivatalos honlapján is közzétesz.

2. §

(1) Az igazságügyi szakértés alapismereteiről szóló vizsga (a továbbiakban: vizsga) célja, hogy az igazságügyi szakértő (a továbbiakban: szakértő) számot adjon az igazságügyi szakértői tevékenység ellátásához szükséges elméleti és gyakorlati ismeretekről.

(2) Vizsgát az a szakértő tehet, aki az alapismereti oktatáson részt vett.

Jelentkezés az alapismereti oktatásra és a vizsgára

3. §

(1) Az alapismereti oktatásra és az azt követő vizsgára – a (3) bekezdésében foglalt kivétellel – kötelező a területi kamaránál jelentkeznie annak, akít az igazságügyi és rendészeti miniszter 2006. január 1-jét követően az igazságügyi szakértői névjegyzékbe (a továbbiakban: névjegyzék) bejegyezt.

(2) A szakértőnek a vizsgát a névjegyzékbe vételtől számított két éven belül kell letennie.

(3) Az alapismereti oktatásra és az azt követő vizsgára nem kell jelentkeznie annak a szakértőnek, aki

a) olyan felsőfokú végzettséggel rendelkezik, amelynek megszerzése során az alapképzés keretében vagy az ahhoz kapcsolódó szakirányú továbbképzés keretében e rendelet szerinti ismereteket megszerezte;

b) a szakképzettségének megfelelő tudományterületen szerzett tudományos fokozattal rendelkezik.

(4) A (3) bekezdés szerinti feltétel meglétét igazoló okiratot vagy annak hitelesített másolatát a névjegyzékbe vételi kérelemmel együtt a Minisztériumhoz kell benyújtani, amely a mentességről a felvétel elbírálásával egyidejűleg határozatot hoz.

4. §

(1) A szakértőt a Kamara osztja be az alapismereti oktatásra, és annak helyéről és időpontjáról a kérelemnek a területi kamaránál történt érkezését követő 30 napon belül írásban értesítést küld.

(2) Ha a kitűzött időpont a szakértőnek nem megfelelő, az értesítés kézhezvételét követő 15 napon belül kérheti a

sonon következő alapismereti oktatásra és vizsgára történő beosztását.

Vizsgabizottság

5. §

(1) Az alapismereti oktatás befejezését követően a vizsgát a Kamara mellett működő, az Igazságügyi Szakértői Oktatási Bizottság (a továbbiakban: vizsgabizottság) tagjaiból a Kamara által esetenként kijelölt vizsgabizottság előtt kell letenni. Az esetenként kijelölt vizsgabizottság 3 főből áll.

(2) A vizsgabizottság tagjait – az érintett nyilatkozatának és a megkeresett szervezetek ajánlásának figyelembevételével – az igazságügyi és rendészeti miniszter nevezi ki 5 évre az igazságügyi szakértői működéshez kapcsolódó szakterületek elméleti és gyakorlati szakemberei közül. A kinevezés az eredeti kinevezés időtartamával meghosszabbítható.

(3) Az alapismereti oktatás oktatói és a vizsgabizottság tagjai feladataikat a Kamara eseti megbízása alapján látják el.

(4) A megismételt vizsga esetén az esetenként kijelölt vizsgabizottságot úgy kell megalakítani, hogy abban az egyik tag a Minisztérium képviselője legyen.

A vizsga lefolytatása

6. §

A vizsga szóbeli; a vizsgán a vizsgabizottság a tagjai által feltett kérdésekre adott válaszok alapján meggyőződik arról, hogy a szakértő rendelkezik-e azokkal az elméleti és gyakorlati ismeretekkel, amelyeknek tudása az igazságügyi szakértői tevékenység végzéséhez szükséges.

Jegyzőkönyv

7. §

(1) A vizsgáról jegyzőkönyvet kell készíteni, és ebben fel kell tüntetni

- a) a szakértő nevét, anyja nevét, születési helyét és idejét, lakóhelyét;
- b) a vizsga helyét és időpontját;
- c) a vizsgára bocsátás iránti kérelem ügyszámát;
- d) a bizottság tagjainak nevét;
- e) a vizsga eredményét.

(2) A jegyzőkönyvet a vizsgabizottság elnöke és tagjai aláírják.

Tanúsítvány

8. §

(1) Az eredményesen letett vizsgáról a 2. számú melléklet szerinti tanúsítványt kell kiállítani, amelyet a vizsgabizottság elnöke és tagjai aláírnak.

(2) Ha a tanúsítvány elveszett, megsemmisült vagy megrongálódott, a Kamara annak pótlására igazolást állít ki.

Díj

9. §

(1) Az alapismereti oktatáson való részvételért és az azt lezáró első vizsga letételéért, továbbá a megismételt vizsgáért díjat kell fizetni.

(2) Az alapismereti oktatáson történő részvétel díja 11 500 Ft, a vizsga díja – ideértve a megismételt vizsgát is – 14 000 Ft.

(3) A vizsgabizottság elnökét és tagjait jelöltenként 3000 Ft vizsgáztatói díj illeti meg.

(4) Ha a vizsgán a jelölt – anélkül, hogy előzetesen, a vizsgát megelőző munkanap végéig jelezte volna távolladását – nem jelenik meg, a vizsgáztató részére 1500 Ft vizsgáztatói díj jár.

Hatálybalépés

10. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 15. napon lép hatályba.

Dr. Petrétei József s. k.,
igazságügyi és rendészeti miniszter

1. számú melléklet
a 27/2006. (X. 5.) IRM rendelethez

Az alapismereti oktatás és vizsga alapjául szolgáló tananyag jegyzéke

1. Az igazságügyi szakértői tevékenységről szóló 2005. évi XLVII. törvény és a végrehajtására vonatkozó jogszabályok alapján a szakértő jogainak és kötelezettségeinek gyakorlati alkalmazása, az igazságügyi szakértői eljárás.

2. Az igazságügyi szakértői kamaráról szóló 1995. évi CXIV. törvény alapján kiadott kamarai szabályzatok:

a) a kamarai rendszer, a kamara működése és hatásköre;

b) az etikai szabályok és követelmények;

c) a szakterületi kompetencia.

3. Az igazságügyi szakértői tevékenység díjazása, elszámolása, adózása a gyakorlatban.

A tananyaghoz kapcsolódó jogszabályok:

a) a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény,

b) a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény,

c) az általános forgalmi adóról szóló 1992. évi LXXIV. törvény,

d) az egyszerűsített vállalkozói adóról szóló 2002. évi XLIII. törvény,

e) a társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény,

f) az egyéni vállalkozásról szóló 1990. évi V. törvény.

4. A szakvélemények formai és tartalmi követelményei.

5. A bizonyítási eljárás, az adatbeszerzés és mintavétel, statisztikai és logikai ismeretek, az eredmények megbízhatósága, a tanúk pszichológiája.

6. A szakvélemény írásbeli elkészítése és szóbeli előadása, a szövegezés és fogalmazás.

*2. számú melléklet
a 27/2006. (X. 5.) IRM rendelethez*

Igazságügyi Szakértői Oktatási Bizottság
...../200.... szám

TANÚSÍTVÁNY

Igazságügyi Szakértői Oktatási Bizottság tanúsítja, hogy

.....
aki, év hó
..... napján született,

az igazságügyi szakértői tevékenység folytatásához
szükséges alapvizsgát letette.

....., év hó nap.

.....
a vizsgabizottság elnöke

.....
a vizsgabizottság tagja

.....
a vizsgabizottság tagja

P. H.

III. rész HATÁROZATOK

Az Alkotmánybíróság határozatai

Az Alkotmánybíróság 42/2006. (X. 5.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítványok alapján indult eljárásban – *dr. Bragyova András, dr. Holló András és dr. Paczolay Péter* alkotmánybírák különvéleményével – meghozta az alábbi

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény 95. §-ának (1)–(3) bekezdése és 96. §-ának (2) bekezdése alkotmányellenes, ezért ezeket a szabályokat a jelen határozat közzétételének napjával megsemmisíti.

2. Az Alkotmánybíróság a távközlésről szóló 1992. évi LXXII. törvény módosításáról szóló 1999. évi LXVI. törvény 11. § (1) bekezdés *c)* pontja alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítvány tárgyában megindult eljárást megszünteti.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Köz-
lönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

1. Közel kétszáz indítványozó kérte az Alkotmánybíróságtól a távközlésről szóló 1992. évi LXXII. törvény (a továbbiakban: Tt.), valamint az ezt módosító 1999. évi LXVI. törvény (a továbbiakban: Ttm.) egyes rendelkezései alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítványok túlnyomó része azonos szövegű volt, egy részüket egyesület gyűjtötte össze és nyújtotta be. Az ügyeket az Alkotmánybíróság egyesítette, és egy eljárásban bírálta el.

2. Az indítványok különböző csoportosításban és megfogalmazásban az alkotmányellenesség elbírálása szempontjából jelentős következő álláspontokat tartalmazták:

– a Tt. 26. §-a (1) bekezdésének *b)* pontja, továbbá (2) és (3) bekezdése, valamint a Ttm. 11. §-a (1) bekezdésének *c)* pontja ellentétes az Alkotmány 13. §-ában, 18. §-ában és 70/D. §-ában foglalt rendelkezésekkel, mert a támadott jogszabályok alapján a tulajdonjognak a mobil távközlési szolgáltatók javára történő korlátozása vagy elvonása nem közérdekből és nem kivételesen történik, a mobil távközlés céljait szolgáló tornyok és egyéb építmények létesítése sérti a természetvédelmi és egészségvédelmi érdekeket, és mindez a káros hatás nemcsak azokat az ingatlan tulajdonosokat érinti, akiknek ingatlanán a távközlési eszközöket elhelyezték,

– a Tt. 26. §-a (3) bekezdésének a Ttm. 7. §-ával megállapított szövege az ingatlan tulajdonos rendelkezési jogának korlátozása révén a vállalkozás jogának, a verseny szabadságának (az Alkotmány 9. §-ának) a megsértését jelenti, továbbá a magánlakás használhatóságának megváltoztatása folytán az Alkotmány 59. §-ának (1) bekezdésébe is ütközik, a berendezések élettani hatása miatt pedig ellentétes az Alkotmány 18. §-ával, 54. §-ának (1) bekezdésével és 70/D. §-ának (1) bekezdésével,

– a Tt. 26. §-a (3) bekezdésének a Ttm. 7. §-ával beiktatott új szövege a tulajdonjognak – műszaki szükségszerűség nélkül történő – aránytalan korlátozását idézi elő, más jogszabályokkal való összefüggésben pedig alkotmányellenes jogalkalmazási gyakorlat kialakulásának veszélyét hordozza magában,

– a Tt. 26. §-a (3) bekezdésének eredeti szövege alkotmányos, a tulajdonjog ennek alapján történő korlátozása arányos volt, de a Ttm. 7. §-ával történt kiegészítés, az új távközlő eszközök műszaki szükségszerűség megkövetelése nélkül történő elhelyezésének lehetővé tétele az arányosságot megbontotta, a tulajdonjogot aránytalanul korlátozza és a jogbiztonságot sérti,

– a Tt. 28. §-a (2) bekezdésének a Ttm. 11. §-a (1) bekezdésének *c)* pontjával történt hatályon kívül helyezése sérti az Alkotmány 9. §-ának (1) bekezdését, megbontja azt az összhangot, amely a Tt. korábbi rendelkezése révén az önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 8. §-ának (1) bekezdésével és az Alkotmány 43. §-ának (2) bekezdésével fennállt.

3. Az Alkotmánybíróság megkeresése alapján az indítványokban felvetett kérdésekről az egészségügyi miniszter, a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter, az igazságügyi miniszter, a környezetvédelmi miniszter, valamint a közlekedési, hírközlési és vízügyi miniszter véleményét nyilvánított.

4. A hírközlés – különösen a távközlés – nagymértékben átalakult a rendszerváltozás után. A kizárólagos infrastruktúrális és szolgáltatási monopólium helyébe a Tt. 1992-ben koncessziós rendszert vezetett be. A verseny le-

hetőségének megteremtésével – egyebek mellett – az volt a gazdaságpolitikai cél, hogy a távközlési rendszert (külföldi befektetők közreműködésével) jelentősen javítsák, a lakosság telefonnal való ellátását megoldják. Ezután egyre erősebben jelentkezett az a követelmény, hogy a magyar jogrendszer feleljen meg az Európai Unió szabályainak. A távközlési szolgáltatóknak biztosított kizárólagossági jogok időtartamának lezárulása és a hírközlési piacnak a nemzetközi piachoz való igazítása, az Európai Unió szabályozásához való további közelítés érdekében az Országgyűlés megalkotta a hírközlésről szóló 2001. évi XL. törvényt (a továbbiakban: Hkt.), amelynek 103. § (1) bekezdés *e)* pontja hatályon kívül helyezte a Tt.-t.

2003-ban a hírközlés területén újabb törvény megalkotására került sor. Az Országgyűlés elé terjesztett törvényjavaslat indokolása szerint ennek oka egyrészt az volt, hogy a Hkt. „nem teljes egészében váltotta be a hozzáfűzött reményeket”, másrészt az, hogy az Európai Unióban átfogó reformra került sor a hatékony verseny kialakítása, valamint fenntartása érdekében, és a magyar jogszabályait ehhez kellett igazítani. Az Unióban öt új irányelvet és egy határozatot dolgoztak ki a távközlési rendszerre. A jogharmonizáció feladatait is ellátta tehát az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény (a továbbiakban: Eht.). Az Eht. 165. § (1) bekezdésének *a)* pontja hatályon kívül helyezte a Hkt.-t. Az Eht. 94–96. §-ai azoknak megfelelő szabályokat is tartalmaznak, mint amelyeket az indítványozók a Tt.-nek a Ttm.-mel történt módosítása utáni szövegében támadtak.

Az Alkotmánybíróság hatáskörébe hatályos jogszabályok vizsgálata tartozik. Az Alkotmánybíróság hatályon kívül helyezett jogszabály alkotmányosságát csak az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 38. §-a szerinti bírói kezdeményezés, valamint 48. §-a szerinti alkotmányjogi panasz esetében vizsgálja, amikor a jogszabály alkalmazhatósága is eldöntendő kérdés (335/B/1990/13. AB végzés, ABH 1990, 261, 262.). Az Alkotmánybíróság a hatályos szabályok alkotmányossági vizsgálatát elvégzi azonban, ha az indítványban megjelölt, hatályát veszített jogszabályhoz hasonló tartalmú rendelkezés van a hatályos jogszabályban (137/B/1991. AB határozat, ABH 1992, 456, 457.; 163/B/1991. AB határozat, ABH 1993, 544, 545.).

Ezért az Alkotmánybíróság az Eht. hivatkozott szabályai tekintetében végezte el az alkotmányossági vizsgálatot.

II.

Az indítványok elbírálásánál figyelembe vett jogszabályok:

1. Az Alkotmány rendelkezései:

„8. § (1) A Magyar Köztársaság elismeri az ember sértetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait, ezek tisztelben tartása és védelme az állam elsődrendű kötelessége.

(2) A Magyar Köztársaságban az alapvető jogokra és kötelességekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg, alapvető jog lényeges tartalmát azonban nem korlátozhatja.”

„9. § (1) Magyarország gazdasága olyan piacgazdaság, amelyben a köztulajdon és a magántulajdon egyenjogú és egyenlő védelemben részesül.

(2) A Magyar Köztársaság elismeri és támogatja a vállalkozás jogát és a gazdasági verseny szabadságát.”

„13. § (1) A Magyar Köztársaság biztosítja a tulajdonhoz való jogot.

(2) Tulajdont kisajátítani csak kivételesen és közérdekből, törvényben szabályozott esetekben és módon, teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett lehet.”

2. A Tt. támadott rendelkezései:

„26. § (1) Az ingatlan tulajdonosa (kezelője, használója) túrni köteles, hogy előzetes értesítés alapján

a) a közcélú távközlési szolgáltató erre felhatalmazott képviselője az ingatlan területére karbantartás és hibaelhárítás céljából belépjen;

b) a közcélú távközlési szolgáltató, ha műszaki indokok miatt az másként nem oldható meg (amelyet a hatóság nyilatkozatával igazol), az ingatlanon, épületen, létesítményen, az alatt vagy felett, illetőleg abban közcélú távközlési szolgáltatás céljára szolgáló távközlő berendezést, vezeték, antennát (a továbbiakban együtt: távközlő eszköz) létesítsen.

(2) Az (1) bekezdés a) pontjában az ingatlan tulajdonosát a korlátozás mértékének megfelelő kártalanítás illeti meg. A b) pontban foglalt esetben a tulajdonos ezen felül a Ptk. 108. § (2) bekezdésében meghatározott jogokat érvényesítheti. Kisajátítás esetében a kisajátítást kérőnek be kell szereznie a hatóság véleményét is.

(3) Távközlő eszközöknek ingatlanon való elhelyezése érdekében, valamint ingatlanon elhelyezett távközlő eszközök esetében a közcélú szolgáltató kérelmére – közérdekből – a hatóság határozatával szolgálmi vagy más használati jogot alapíthat, illetőleg vezetékjogot engedélyezhet.”

3. A Ttm. támadott rendelkezése:

„11. § (1) E törvény a kihirdetését követő 30. napon lép hatályba, egyidejűleg

(...)

c) a Tt. 28. §-ának (2) bekezdése,

(...)

hatályát veszti.”

A Tt. hatályon kívül helyezett 28. §-a (2) bekezdésének szövege a következő volt:

„A távközlés érdekében emelendő új magasépítmény csak a települési önkormányzat, Budapesten a Fővárosi Önkormányzat hozzájárulásával építhető. Ennek során fokozottan figyelembe kell venni a táj- és városképvédelem szempontjait.”

4. Az Eht. rendelkezései:

„9. § (1) A Nemzeti Hírközlési Hatóság (a továbbiakban: hatóság) országos hatáskörű, jogi személyiséggel rendelkező közigazgatási szerv. A hatóság irányítását a Kormány, felügyeletét a miniszter látja el.”

„10. § A hatóság

(...)

m) eljár az elektronikus hírközlési szolgáltatások bejelentésével, a polgári célú frekvenciagazdálkodással, az azonosítógazdálkodással, a jogszabályban előírt nyilvántartások vezetésével, a zavarelhárítással, a piacfelügyelettel, az ingatlanhasználattal, az elektronikus hírközlési építmények engedélyezésével, az építésfelügyelettel kapcsolatos hatósági ügyekben;”

„83. § (1) Az elektronikus hírközlési építmények létesítéséhez, használatbavételéhez, fennmaradásához, átalakításához, megszüntetéséhez – ha jogszabály másként nem rendelkezik – hatósági engedély szükséges. Az engedélyt – az antennák, antennatartó szerkezetek és az azokhoz tartozó műtárgyak kivételével – a hatóság adja ki.”

„94. § (1) A település tervezésénél, rendezésénél, utak és közművek építésénél, korszerűsítésénél, egyéb építmények és más létesítmények megvalósításánál, felújításánál – a külön jogszabályban meghatározott módon – biztosítani kell az elektronikus hírközlési építmények elhelyezésének lehetőségét.

(2) Az elektronikus hírközlési építményt elsősorban közterületen vagy meglévő elektronikus hírközlési építmények közös használatával, illetőleg közüzemi szolgáltató létesítményeinek felhasználásával kell elhelyezni. Ha erre nincs lehetőség, az elhelyezést magánterület igénybevételével lehet megoldani.

(3) Helyi önkormányzat tulajdonában lévő közterületen elektronikus hírközlési építmény abban az esetben helyezhető el, ha e célra állami tulajdonban lévő közterület nem áll rendelkezésre, vagy ez utóbbin műszaki okból, illetőleg jogszabály tiltó rendelkezése miatt az elhelyezés nem lehetséges. A helyi önkormányzat a létesítmény önkormányzati tulajdonú közterületen való elhelyezéséhez szükséges tulajdonosi hozzájárulás és területhasználati engedély megadását csak abban az esetben tagadhatja meg, ha a tulajdonosi hozzájárulás megadása különös méltánylást érdemlő települési vagy lakossági érdeket sértene, illetve, ha a területhasználati engedély megadása jogszabályban foglalt tilalomba ütközne.

(4) Az elektronikus hírközlési építmény építtetője (elhelyezője) az építési munkálatok befejeztével a környezet eredeti állapotának helyreállítására köteles. Az elektronikus hírközlési építmény elhelyezéséhez használt más létesítmény, magánterület, illetve önkormányzati tulajdonban lévő közterület tulajdonosa megállapodhat az építtetővel, hogy a helyreállítás az eredetnél jobb minőségben történjen, ha a tulajdonos viseli az eredeti állapot helyreállításához szükséges költségeket meghaladó többletköltséget.”

„95. § (1) Ha az ingatlan tulajdonosa és az építtető között megállapodás nem jött létre, a hatóság az érintett ingatlan tulajdonosát (kezelőjét, használóját) hozzájárulása

hiánya esetében – közérdekből – korlátozhatja az ingatlan használatában annak érdekében, hogy az építmény építetője az ingatlanon, épületen, létesítményen, az alatt vagy felett, illetőleg abban elektronikus hírközlési építményt létesíthessen.

(2) Az ingatlan tulajdonosát a korlátozás mértékének megfelelő kártalanítás illeti meg. A tulajdonos ezen felül a Ptk. 108. §-ának (2) bekezdésében meghatározott jogokat érvényesítheti.

(3) Az elektronikus hírközlési építmény ingatlanon való elhelyezése érdekében, valamint ingatlanon elhelyezett elektronikus hírközlési építmények esetében az építető kérelmére – közérdekből – a hatóság határozatával szolgalmi vagy más használati jogot alapíthat.

(4) A hatóság az érintett ingatlan tulajdonosát (kezelőjét, használóját) hozzájárulásának hiánya esetében – közérdekből – korlátozhatja az ingatlan használatában annak érdekében, hogy az elektronikus hírközlési szolgáltató erre felhatalmazott képviselője előzetes értesítés alapján az ingatlan területére az elektronikus hírközlési építmény ellenőrzése, karbantartása és a szükséges hibaelhárítás céljából belépjen.”

„96. § (1) Amennyiben a szolgáltató által használt elektronikus hírközlési építmény a közvetlen környezetében lakó vagy tartózkodó felhasználók számára a létesítmény fizikai közelségéből adódóan az átlagosnál kedvezőbb szolgáltatási feltételeket vagy többlétszolgáltatásokat biztosít, a szolgáltató sem az előfizetői szerződések útján, sem más módon ezért ellenértéket nem kérhet.

(2) Az elektronikus hírközlési építményt az ingatlanon úgy kell elhelyezni, hogy az a szomszédos ingatlanok tulajdonosait a jogaik gyakorlásában ne, vagy az adott körülmények által lehetővé tett legkisebb mértékben zavarja, ebben az esetben a létesítmény elhelyezése és működtetése nem minősül a Ptk.-ban meghatározott szükségtelen zavarásnak.”

5. A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) rendelkezései:

„108. § (1) Az ingatlan tulajdonosa túrni köteles, hogy az erre külön jogszabályban feljogosított szervek – a szakfeladataik ellátásához szükséges mértékben – az ingatlant időlegesen használják, arra jogot szerezzenek, vagy a tulajdonjogát egyébként korlátozzák. Ebben az esetben az ingatlan tulajdonosát az akadályoztatás (korlátozás) mértékének megfelelő kártalanítás illeti meg.

(2) Ha a használat vagy egyéb korlátozás az ingatlan rendeltetésszerű használatát megszünteti vagy jelentős mértékben akadályozza, a tulajdonos az ingatlan megvásárlását, illetőleg kisajátítását kérheti.”

„115. § (3) A tulajdonos követelheti a jogellenes beavatkozás vagy behatás megszüntetését, ha pedig a dolog a birtokából kikerült, követelheti a visszaadását.”

„171. § (1) Ingatlanra közérdekből a külön jogszabályban feljogosított szervek javára – államigazgatási szerv

határozatával – szolgalmat vagy más használati jogot lehet alapítani. A használati jog alapításáért kártalanítás jár.

(2) A használati jog alapításának eseteit, továbbá a kártalanítás szabályait külön jogszabály állapítja meg.”

„188. § (1) Ha a birtokost birtokától jogalap nélkül megfosztják, vagy birtoklásában zavarják (tilos önhatalom), birtokvédelem illeti meg.”

„191. § (1) Akit birtokától megfosztanak vagy birtoklásában zavarnak, a jegyzőtől egy éven belül kérheti az eredeti birtokállapot helyreállítását vagy a zavarás megszüntetését.

(...)

(3) A jegyző az eredeti birtokállapotot helyreállítja, és a birtoksértőt e magatartásától eltiltja, kivéve, ha nyilvánvaló, hogy az, aki birtokvédelemért folyamodott, nem jogosult a birtoklásra, illetőleg birtoklásának megzavarását túrni volt köteles. Határozatot hozhat továbbá a jegyző a hasznok, károk és költségek kérdésében is.”

III.

1. Az indítványozóknak az Alkotmány 13. §-ára hivatkozással – részben eltérő indokokkal – előterjesztett kérelmét az új szabályozás keretei között az Eht. 95. §-ának (1)–(3) bekezdése és 96. §-ának (2) bekezdése tekintetében kell megvizsgálni.

Az indítványok megalapozottak.

2. A tulajdonjog alkotmányos védelménél a következőket kell alapul venni:

a) Az Alkotmány 13. §-ának (1) bekezdése kimondja a tulajdonhoz való jogot. A 13. § (2) bekezdése lehetővé teszi ugyan, hogy a tulajdonjog kivételesen, közérdekből, törvényben szabályozott esetekben és módon teljes egészében elvonásra kerüljön, de ennek feltételeként határozza meg a teljes, feltétlen és azonnali kártalanítást.

b) Az Alkotmánybíróság a tulajdonhoz való jogot alapvető jognak tekinti [7/1991. (II. 28.) AB határozat, ABH 1991, 22, 25.]. A tulajdonhoz való jog által védett vagyoni körbe nemcsak a polgári jogi tulajdonjog tárgyai tartoznak, hanem vagyoni jogosultságok is [17/1992. (III. 30.) AB határozat, ABH 1992, 104, 108.]. A későbbiekben az Alkotmánybíróság gyakorlatában ismételtelen alapul vett 64/1993. (XII. 22.) AB határozat [ABH 1993, 373, (a továbbiakban: Abh.)] kimondta, hogy az Alkotmány a tulajdonjogot az egyéni cselekvési autonómia anyagi alapjaként részesíti védelemben (380.).

c) Az Abh. az állami tulajdonból önkormányzati tulajdonba kerülő lakásokra vonatkozóan törvényben meghatározott vételi jogról szóló szabály alkotmányosságát vizsgálta és hangsúlyozta, hogy az Alkotmánybíróság tekintettel van az ügy történelmi körülményeire is (377.). A tulajdonjog korlátozásával kapcsolatban kifejtette, hogy a közhatalmi korlátozások széles körben érvényesülnek, és e

korlátozások miatt gyakran kerül sor a kisajátítás esetére előírthoz hasonló védelem alkalmazására. Ezzel egyidejűleg ellentétes tendencia is kialakult: a tulajdonosnak egyre több korlátozást kell ellentételezés nélkül elviselnie. Különösen az ingatlanok tulajdonosait terheli sok korlátozás. Ezekben az esetekben a közérdek is tág értelmezést kap: a tulajdonjog korlátozására közvetlenül magánszemély javára kerül sor és csak közvetetten jelentkezik a közösség érdekeinek szolgálata. Minderre tekintettel fogalmazza meg az Abh. a tulajdonkorlátozás vizsgálatánál figyelembe veendő elvet.

Az Abh. szerint az Alkotmány 13. §-ának (1) bekezdése alapján védelemben részesülő alapjog korlátozásánál is a 13. § (2) bekezdésében megjelölt közérdek az irányadó, mert a tulajdon társadalmi és gazdasági szerepe miatt nehezebb az egyéb alapjogok korlátozásának elismerésénél követelményként szereplő szükségesség ellenőrzése (381.). A közérdek vizsgálatánál pedig kielégítő annak tisztázása, hogy indokolt-e a jogszabályban a közérdekre való hivatkozás, illetve, hogy nincs-e szó a tulajdonjog korlátozásán kívül más alapjog sérelméről is. Az Abh. szerint a közérdek mellett vizsgálandó, hogy a tulajdonjog korlátozása arányos-e az alapját szolgáltató közérdekkel. A más alapjogokhoz viszonyítva kisebb védelmet (a korlátozás szükségessége helyett a közérdekre szűkített vizsgálatot) ellensúlyozhatja az, hogy az arányosság elismeréséhez az Alkotmánybíróság külön feltételeket támaszthat, például kártalanítást követelhet meg annak ellenére, hogy nincs szó kisajátításról (382.).

d) Több évvel a tulajdoni rendszer átalakulását követően az Alkotmánybíróság már szigorúbb követelmények érvényesítését tartja indokoltnak a tulajdonjog védelme érdekében, mint amit az Abh. 1993-ban megfogalmazott.

A 27/2000. (VII. 6.) AB határozat a kérdéses jogi szabályozás által érintett terület tekintetében vizsgálta, hogy a közérdek szükségessé teszi-e az ingatlanok tulajdonjogának korlátozását, nem állt meg tehát az elvont közérdekre hivatkozás elfogadásánál.

Az Alkotmánybíróság szigorúbb követelményeket érvényesítő megoldása nem áll előzmények nélkül. Az említett 2000. évi határozat indokolása az álláspont megalapozásaként hivatkozott a 7/1991. (II. 28.) AB határozatra [ABH 1991, 22. (a továbbiakban: Abh1.)], amely a tulajdonjog részjogosítványainak korlátozásánál abból indult ki, elkerülhetetlenül szükséges-e a korlátozás (ABH 2000, 449, 454, hasonló már az 1256/H/1996. AB határozat, ABH 1996, 789, 796.).

Az Abh1. az ingatlanok tulajdonjoga korlátozásának alkotmányossági vizsgálatánál az Alkotmány 8. §-ának (2) bekezdéséből indult ki, és azt ellenőrizte, sor kerül-e a tulajdonjog lényegének sérelmére, továbbá szükséges-e és arányos-e a korlátozás. Ezekre a szempontokra tekintettel vizsgálta meg az Alkotmánybíróság a korlátozást kimondó törvényi rendelkezés célját (ABH 1991, 22, 26.).

Az Abh1. eltérően fogalmazott, mint az 1993-ban, az önkormányzatoknak történő vagyonjuttatással összefüg-

gésben hozott határozat. Az Abh1.-ben kifejtett elvet követve a 2299/B/1991. AB határozat (ABH 1992, 570, 571.), majd erre hivatkozva újabban a 33/2002. (VII. 4.) AB határozat (ABH 2002, 173, 182.), a 21/2005. (VI. 2.) AB határozat (ABH 2005, 239, 243.). Más határozatok azonban az 1993-ban kialakított, enyhébb megfogalmazású álláspontra hivatkoztak.

e) A nem teljesen azonos elvi alapra hivatkozó határozatokhoz viszonyítva egyértelmű, új álláspontot fejtett ki a 35/2005. (IX. 29.) AB határozat. Ebben a határozatban az Alkotmánybíróság mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenességet állapított meg azért, mert nem történt meg a kisajátítás szabályozásának az Alkotmány 13. §-ával való összhangba hozatala, átfogó elvi felülvizsgálata. A határozat rámutatott a közérdek megváltozott jelentésére, amely szerint a privatizáció, a korábban kizárólagos állami tevékenység magánszemélyeknek történő átengedése következtében a tulajdonjogot sértő szabályok gyakran közvetlenül magánszemélyek érdekét szolgálják és csak az általuk végzett tevékenységben, közvetetten jelenik meg a közösség érdeke (ABH 2005, 379, 385–386.).

f) Az új gyakorlatnak a tulajdonjog korlátozása tekintetében kialakított elvei a következők:

A tulajdonjogot az Alkotmány a többi alapvető jogtól eltérően szabályozza. A 13. § (2) bekezdése – meghatározott feltételek mellett – a tulajdonjog teljes elvonását is lehetővé teszi. A 13. § (1) bekezdése a tulajdonhoz való jog biztosításának általános tételét tartalmazza, de nem rendelkezik a tulajdonjog korlátozásáról.

Az Alkotmány 8. §-ának (2) bekezdése határozza meg az alapvető jogok korlátozásáról szóló általános szabályt. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a 8. § (2) bekezdése alapján alapvető jog korlátozása akkor tekinthető alkotmányosnak, ha a korlátozást törvény mondja ki, a korlátozás szükséges és az elérendő célhoz viszonyítva arányos [20/1990. (X. 4.) AB határozat ABH 1990, 69, 70–71.]. A korlátozás elbírálásának részletesebben meghatározott alapelve: alapjog korlátozására akkor kerülhet sor, ha másik alapjog vagy szabadság védelme vagy érvényesülése más módon nem érhető el, feltéve, hogy az elérni kívánt cél fontossága és az ennek érdekében okozott alapjog sérelmének súlya megfelelő arányban áll egymással [30/1992. (V. 26.) AB határozat, ABH 1992, 167, 171.].

A tulajdonjog korlátozása tekintetében is az Alkotmánynak az alapvető jogok korlátozására meghatározott szabályát és az ennek alapján kialakult alkotmánybírósági gyakorlatot kell alkalmazni. Ennek során figyelembe kell azonban venni az Alkotmánynak a tulajdonjogról szóló 13. §-ából származó sajátosságokat is. Ilyen sajátosság az, hogy a 13. § (2) bekezdése a tulajdonjog teljes elvonásánál a közérdeket jelöli meg egyik feltételként. Erre tekintettel a tulajdonjog korlátozásánál az alkotmányossági vizsgálat egyik szempontja a másik alapvető jog, alkotmányos érték vagy cél érvényesülésének szükségessége, vagy a közérdek miatt fennálló szükségesség.

A jelenlegi körülmények között a közérdek értelmezésénél elfogadható, hogy bár közvetlenül a magánérdek áll előtérben, közvetetten, a társadalmi problémák megoldása révén az egész közösség érdekeinek szolgálatáról van szó.

A közérdek alapján történő tulajdonkorlátozásnál az Alkotmánybíróság nem tekinti elégséges alapnak, hogy a jogszabály általánosságban hivatkozik a korlátozást szükségessé tevő közérdekre, szabad hatósági mérlegelési jogkörben hagyva annak meghatározását, konkrétan milyen tulajdoni tárgyakra kell a korlátozást alkalmazni. A közérdeket jogszabályban úgy kell meghatározni, hogy konkrét ügyben a közérdekből történő korlátozás szükségességét bíróság ellenőrizhesse.

A vizsgálat másik szempontja itt is – az Alkotmány 8. §-ának (2) bekezdése alapján – az arányosság. Az arányosság tekintetében a tulajdonhoz való jog Alkotmányban meghatározott szabályából nem származik sajátos követelmény. Ezért az arányosság általános vizsgálati mércéje alkalmazandó: a korlátozással elérni kívánt cél fontosságának és az ennek érdekében okozott alapjog-sérelem súlyának összhangban kell állnia.

[A fentiekben összefoglalt elvek már megjelentek a 25/2006. (VI. 15.) AB határozatban, ABK 2006. június; a 29/2006. (VI. 21.) AB határozatban, ABK 2006. június; a 7/2006. (II. 22.) AB határozatban, ABK 2006. február; a 35/2005. (IX. 29.) AB határozatban, ABH 2005, 379, 386–387; a 11/1993. (II. 27.) AB határozatban, ABH 1993, 109, 110.]

3. Az Alkotmánybíróságnak a tulajdonhoz való jog védelmére kialakított gyakorlata megfelel az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) első kiegészítő jegyzőkönyve 1. cikkében foglaltaknak, és összhangban áll az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: Bíróság) határozataiban kifejtett elvekkel.

Az Egyezmény hivatkozott szabálya a következőket mondja ki:

„Minden természetes vagy jogi személynek joga van javai tiszteletben tartásához. Senkit sem lehet tulajdonától megfosztani, kivéve, ha ez közérdekből és a törvényben meghatározott feltételek, valamint a nemzetközi jog általános elvei szerint történik.

Az előző bekezdésben foglaltak nem korlátozzák az államok jogát olyan törvények alkalmazásában, melyeket szükségesnek ítélnék ahhoz, hogy a javaknak a köz érdekében történő használatát szabályozhassák, illetőleg az adók, más közterhek vagy bírságok megfizetését biztosítsák.”

A Bíróság a javak fogalmát tágan értelmezi és minden vagyoni jogra kiterjedően fogja fel (*Georgi c. Roumanie*, 2006. május 24-i határozat, no 58318/00, 64, 67. pont; *Weissman c. Roumanie*, 2006. május 24-i határozat, no 63945/00, 58, 59. pont). A javak használata kifejezést a Bíróság nem az egyes országok polgári jogi szabályai sze-

rint értelmezi, hanem minden jogosultságot idetartozónak tekint, ami az adott szabállyal kapcsolatban áll (*The Former King of Greece and others v. Greece*, 2000. november 20-i határozat, no 25701/94, 60. pont).

A közérdeket a Bíróság tágan értelmezi. Konkrét esetben megjegyezte, hogy a közérdekű tevékenységet végző, de magántársaság légi fuvarozó gazdasági érdekeit a járatok üzemeltetésével kapcsolatban aligha lehet elválasztani az ország egészének érdekeitől (*Hatton and others v. The United Kingdom*, 2003. július 8-i határozat, no 36022/97, 126. pont). A közérdek meglétének ellenőrzését a Bíróság álláspontja szerint az egyes országok inkább el tudják végezni, mint egy nemzetközi bíróság, de a Bíróság a közérdekre való nyilvánvalóan alaptalan hivatkozást nem fogadja el (*The Former King of Greece* már idézett esetben hozott határozat 87. pontja).

A tulajdonjog korlátozásánál a Bíróság állandó gyakorlata szerint ugyanazokat a követelményeket kell alkalmazni, mint amelyeket az Egyezmény a tulajdonjog elvonására meghatároz. Ez azt jelenti, hogy a korlátozás csak akkor fogadható el, ha az okozott sérelem arányos a közérdeket szolgáló előnnyel (*Athanasiou et autres c. Grèce*, 2006. február 9-i határozat, no 2531/02, 22, 23. pont). Az arányosság kérdésénél a Bíróság széles körben vizsgálja az összefüggéseket és ezen az alapon megállapította az Egyezmény megsértését olyan esetben, amikor a tulajdonjog korlátozásánál az állammal szemben való fellépésre nem volt lehetőség, megfelelő jogvédelmet szolgáló eljárási szabályokat nem dolgoztak ki (*S. A. Dangeville c. France*, 2002. április 16-i határozat, no 36677/97, 61. pont).

A Bíróság újabb gyakorlatában kialakult az úgynevezett elvi határozat, amelynek alkalmazására akkor kerül sor, ha valamelyik országban az Egyezmény megsértése sok jogalányt érint, a jogrendszerben meglévő problémáról van szó. A Broniowski ügyben a Bíróság elvi határozata nemcsak a tulajdonjognak az adott kérelmezővel szemben történt megsértését állapította meg, hanem a jogrendszer olyan hiányosságát is, hogy nem rendelkezett a jogvédelmet szolgáló megfelelő eljárásról a tulajdonjog sérelme esetére. Ezért felhívta a kérdéses államot a megfelelő jogi és közigazgatási lépések megtételére (*Broniowski v. Poland*, 2004. június 22-én hozott határozat, no 31443/96, 189. pont, valamint az egyezség alapján az ügyet lezáró 2005. szeptember 28-i határozat 34. pont). Ugyanezt a megoldást alkalmazta a Bíróság egy újabb ügyben, amelyben a jogrendszer hiányosságát abban jelölte meg, hogy nem állnak rendelkezésre olyan eljárási és egyéb jogintézmények, amelyek megakadályozzák a tulajdonjog önkényes és kiszámíthatatlan megsértését. Ezért felhívta a kérdéses államot az arányosságot biztosító jogi megoldás kidolgozására (*Hutten-Czapska v. Poland*, 2006. június 19-i határozat, no 35014/97, 168. és 251. pont).

4. Az Eht. értelmező rendelkezéseket tartalmazó 188. §-ának 12. pontja szerint az elektronikus hírközlési építmény kifejezés többek között olyan létesítményeket jelent, amelyek magukba foglalják a vezeték nélküli

összeköttetésekkel összefüggő műtárgyakat, az antenna-tartószerkezeteket (tornyokat), oszlopokat is.

Az Eht. 94. §-ának (1) bekezdése általános jelleggel kimondja, hogy biztosítani kell az elektronikus hírközlő létesítmények elhelyezését. A 94. § (2) bekezdése szerint az elektronikus hírközlő létesítményeket elsősorban közterületen kell elhelyezni, de ha erre nincs lehetőség, akkor magánterület igénybevételével lehet az elhelyezést megoldani. A 95. § (1) bekezdése szerint a hatóság korlátozhatja az ingatlan tulajdonosát az ingatlan használatában, ha az elektronikus hírközlő létesítmények elhelyezéséről nem jött létre megállapodás. Az Eht. a korlátozás konkrét feltételét nem határozza meg, csak a közérdekre utal. Ehhez a szabályhoz kapcsolódóan a 95. § (2) bekezdése a korlátozásért megfelelő kártalanítás nyújtását írja elő és utal a Ptk.-nak arra a rendelkezésére, amely szerint az ingatlan tulajdonosa – megfelelő feltételek esetén – kérheti ingatlanának megvételét vagy kisajátítását. Ez a kiegészítő rendelkezés sem ad azonban eligazítást a tulajdonjog korlátozását a konkrét ingatlan tekintetében szükségessé tevő közérdekre vonatkozóan.

A 95. § (3) bekezdése szerint elektronikus hírközlési építménynek az ingatlanon történő elhelyezése érdekében, valamint az ingatlanon már elhelyezett építmény esetében az építető kérelmére a hatóság határozattal szolgalmi vagy más használati jogot alapíthat. Az Eht. itt sem határozza meg a tulajdon korlátozásának feltételeit, csak utal a közérdekre. Az Eht. 95. §-ának (3) bekezdése nem említi a Ptk. 177. §-ának a szolgalmi jog vagy használati jog hatósági határozattal, közérdekből történő alapításáról szóló szabályát, de az összefüggés fennáll a két rendelkezés között. E két szabály együttesen sem határozza meg egyértelműen, hogy milyen feltételek mellett kell az eljáró hatóságnak adott ingatlanra megállapítania a tulajdonjog korlátozását. A szabad mérlegelést biztosító szabályozásról nem állapítható meg, hogy a tulajdonjog korlátozása a konkrét ingatlan tekintetében a közérdek alapján fennáll, és ezért az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a szabály nem tekinthető alkotmányosnak [11/1993. (II. 27.) AB határozat, ABH 1993, 109, 110.].

5. Az Eht. 95. §-ának (1)–(3) bekezdése a tulajdonjog korlátozását írja elő a közérdekre utalással. A közérdek vizsgálatánál az Alkotmánybíróság figyelembe vette az elektronikus hírközlésnek az ország életében játszott fontos szerepét. Az indítványokra tekintettel külön számításba vette a mobiltelefonok használatát. A mobiltelefonok jelentőségét tükrözik az Európai Unió Statisztikai Hivatala által 2005-ben közölt adatok, amelyek szerint 2003-ban az Unió országaiban átlagban 100 állampolgárra 79,9 mobiltelefon-előfizetés jutott (az Unió fejlettebb országaiban általában az átlag felett volt az adat). Magyarországon a mobiltelefon-előfizetés adata 78,3 volt, ezzel szemben a vezetőkes telefonoknál csak 35,6. A mobiltelefon használata tekintetében fennálló, széles körben jelentkező igényre is figyelemmel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy általában fennáll a közérdek az elektronikus hírközlő létesítmények és így az antenna-tartószerkezetek létrehozására.

Az elektronikus hírközlő létesítmények létrehozásához fűződő közérdekre való általános hivatkozás mellett az Eht. nem határozza meg azokat a szempontokat, amelyekből megállapítható volna a konkrét ingatlanok tekintetében a korlátozást szükségessé tevő közérdek megléte. Ez a szabályozási mód nem felel meg az Alkotmány 13. §-a (1) bekezdésében meghatározott, a tulajdonhoz való jogot biztosító rendelkezésnek.

Ezért az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Eht. 95. §-ának (1)–(3) bekezdése alkotmányellenes és ezeket a szabályokat megsemmisítette.

6. Az indítványozók nemcsak azon személyek jogainak sérelmét állították, akiknek az ingatlanán a hírközlő létesítményeket elhelyezik, hanem a környező ingatlanokon élőkét is.

Az Eht. 96. §-ának (2) bekezdése szerint az elektronikus hírközlő létesítményt úgy kell elhelyezni, hogy a szomszédos ingatlanok tulajdonosainak és birtokosainak jogait a létesítmény ne zavarja, vagy az adott körülmények között a lehető legkisebb mértékben zavarja. Erre az esetre az Eht. kimondja, hogy nem áll fenn a Ptk. értelmében vett szükségtelen zavarás, azaz a tulajdonjog korlátozása jogos. Az Eht.-nek ez a rendelkezése azzal a következménnyel jár, hogy a szomszédos ingatlanok tulajdonosai és birtokosai sem tulajdonvédelmet, sem birtokvédelmet nem élveznek, a zavarás megszüntetését nem kérhetik, kártérítési követelést nem érvényesíthetnek.

Az Alkotmány 13. §-ának (1) bekezdése alapján a tulajdonjog korlátozásánál itt is vizsgálni kell, hogy a korlátozás közérdekből történik-e és az arányosság követelményének a kérdéses rendelkezés eleget tesz-e. A 96. § (2) bekezdésének megítélése szoros összefüggésben áll a 95. § (1)–(3) bekezdésében meghatározott korlátozással. Ezért a szomszédos ingatlanok tulajdonosai vonatkozásában sem állapítható meg, hogy a hírközlő létesítmény elhelyezésére vonatkozó, általában vett közérdek mellett a konkrét ingatlan tekintetében is fennáll-e a közérdek. A 96. § (2) bekezdése ezen túlmenően a hírközlési építmény létesítését a lehető legkisebb mértékűnek tekintett zavarás esetében jogossá minősíti, kizárva a tulajdonjog és a birtoklás háborítására a Ptk.-ban meghatározott szabályoknak az alkalmazását. A lehető legkisebb mértékű zavarás meghatározásának szempontjait a támadott szabály nem határozza meg, az eljáró szerv szabad mérlegelésétől függ ennek megállapítása. Ilyen körülmények között a tulajdonkorlátozás nem fogadható el arányosnak és így alkotmányosnak.

Mindezek alapján az Alkotmánybíróság az Eht. 96. §-a (2) bekezdésének alkotmányellenességét megállapította és ezt a szabályt megsemmisítette.

7. Az indítványozók az előzőekben vizsgált rendelkezéseken túlmenően, az Alkotmány más szabályaival is ellentétesnek találták a támadott szabályokat. Az Alkotmánybíróság azonban, ha az indítvánnyal támadott jogszabályt az Alkotmány valamely rendelkezésébe ütközőnek minősíti és megsemmisíti, akkor további alkotmányelle-

nességi okot nem vizsgál [4/1996. (II. 23.) AB határozat, ABH 1996, 37, 44.; 61/1997. (XI. 19.) AB határozat, ABH 1997, 361, 364.; 15/2000. (V. 24.) AB határozat, ABH 2000, 420, 423.; 16/2000. (V. 24.) AB határozat, ABH 2000, 425, 429.].

IV.

Az egyik indítványozó azt is kifogásolta, hogy a távközlés érdekében emelendő új magasépitmény létesítéséhez a települési önkormányzat, Budapesten a Fővárosi Önkormányzat hozzájárulását a jogszabály – a korábbi rendelkezéstől eltérően – nem kívánja meg.

Az Eht. eltérő szabályozást tartalmaz attól, mint amit az indítványozó támadott. Az Eht 83. §-ának (1) bekezdése szerint az antennák, antennatartó szerkezetek és az azokhoz tartozó műtárgyak építésére más szerv adja ki az engedélyt, mint az elektronikus hírközlő létesítményekre általában. Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 52. §-ának (3) és (7) bekezdése szerint ez a hatóság az építésügyi hatóság. A 31. § (1) bekezdésének *c*) pontja pedig előírja, hogy az építmények elhelyezésénél biztosítani kell a környezetvédelem és a természetvédelem követelményeit. Ehhez az (5) bekezdés követelményként azt is hozzáteszi, hogy figyelmet kell fordítani a táj- és településkép, a látvány és a helyi jelleg védelmére. Mindez azt jelenti, hogy a támadott szabály hatályon kívül helyezésével az indítványozó által hiányolt rendelkezés beépült az Eht.-ba, és így az indítvány tárgyatlaná vált. Ezért az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozat (ABH 2003, 2065.) 31. §-ának *a*) pontja alapján az Alkotmánybíróság a Ttm. 11. § (1) bekezdés *c*) pontja alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítvány tárgyában megindult eljárást megszüntette.

A határozat Magyar Közlönyben történő közzététele az Abtv. 41. §-án alapul.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balogh Elemér s. k., *Dr. Bragyova András s. k.,*
alkotmánybíró alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k., *Dr. Harmathy Attila s. k.,*
alkotmánybíró előadó alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k., *Dr. Kiss László s. k.*
alkotmánybíró alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k., *Dr. Kukorelli István s. k.,*
alkotmánybíró alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 535/B/1999.

Dr. Holló András alkotmánybíró különvéleménye

1. Nem értek egyet az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény 95. § (1)–(3) bekezdésének megsemmisítésével. Álláspontom szerint az Alkotmánybíróságnak a tulajdonhoz való jog garanciális szabályainak hiánya miatt mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenességet kellett volna megállapítania.

Az ügyben az Alkotmánybíróságnak azt kell megítélnie, hogy megállapítható-e az Alkotmány 13. § (1) bekezdésének sérelme az Eht. 95. § (1)–(3) bekezdésében foglalt szabályozás alapján.

– A többségi határozat maga bizonyítja, hogy a mobil hírközlési szolgáltatás közérdekű tevékenységnek tekinthető.

– A vitatott tényállás elektronikus hírközlési építmény elhelyezésére vonatkozik. Az Eht. 188. § 12. pontja pontosan definiálja, hogy milyen építmények tartoznak ehhez a fogalomhoz.

E fogalom alapján megállapítható, hogy a vitatott szabály a szolgáltató nem közérdekű tevékenységet szolgáló építményeinek elhelyezése esetén nem alkalmazható.

Tehát van közérdekű célja, mégpedig konkrét közérdekű célja a tulajdoni korlátozásnak. Ha van egy jogszabályban szabályozott közérdekű cél (hírközlési szolgáltatás és az ehhez szükséges építmények elhelyezése), a hatósági beavatkozás feltételrendszerében a további „közérdekre” utalás nem értelmezhető másként, mint hogy a hatóságnak – Nemzeti Hírközlési Hatóság – minden esetben azt is vizsgálnia kell, hogy a konkrét ingatlan tulajdonjogának korlátozása valóban a köz érdekét szolgálja-e, vagy a köz érdek megvalósítható a tulajdoni korlátozás nélkül is.

– Az Eht. 94. § (2)–(3) bekezdése kimondja, hogy az ilyen építményeket elsősorban közterületen, mégpedig azon belül is állami tulajdonban levő közterületen kell elhelyezni. Önkormányzati tulajdonú közterületen csak akkor helyezhető el, ha nincs állami tulajdonú közterület, vagy az állami közterületen műszaki okokból, vagy jogszabályi tilalom miatt nem helyezhető el. Az önkormányzat a hozzájárulást, illetőleg az engedélyt csak akkor tagadhatja meg, ha a tulajdonosi hozzájárulás megtagadása különös méltánylást érdemlő települési vagy lakossági érdeket sértene, illetve az jogszabályi tilalomba ütközne.

Magánterület használatával az elhelyezést csak akkor lehet megoldani, ha közterületen az nem lehetséges.

A hatósági korlátozás feltételeként azt is előírja a 95. § (1) bekezdése, hogy a hatósági beavatkozás előtt meg kell kísérelni a tulajdonossal való megállapodás létrehozását, ami kizárja a tulajdon korlátozását.

Tehát a hatósági korlátozásra csak akkor kerülhet sor, ha más módon, mint magántulajdon korlátozásával az elhelyezés nem oldható meg.

– A korlátozásért a 95. § (2) bekezdése alapján kártalanításnak van helye. Tehát a szabályozás az arányosság követelményeinek is eleget tesz.

Ez a szabályozás absztrakt szinten a tulajdonelvonással szemben támasztott alkotmányi követelményeknek is megfelel (kivételesség, közérdek, törvényben meghatározott esetben és módon, kártalanítás mellett).

Tehát az nem állapítható meg, hogy a törvényhozó alkotmányellenesen nyúlt a tulajdonkorlátozás eszközához.

A jogi szabályozás alapján a többségi határozat által felvetett probléma az, hogy a törvény széles mérlegelési jogkört adva hatalmazza fel a hírközlési hatóságot a tulajdonkorlátozásra. A hatóság szabadon mérlegelheti a konkrét ügyben a közérdekre való hivatkozás indokoltságát. Azaz a törvényi szabályozás lehetőséget ad arra, hogy a hatóság előre kiszámíthatatlan módon, önkényesen korlátozza a tulajdonjogot.

Ez az alkotmányossági probléma álláspontom szerint is fennáll. Az ingatlan tulajdonosa számára hatósági határozattal írható elő a tūrés kötelezettség, úgy hogy a hatósági korlátozás feltételeit a törvény csak az általános közérdekre utalással határozza meg, s nem szabályozza azokat a hatóság eljárása során vizsgálendő szempontokat, amelyek alapján a hatóság a közérdekre való hivatkozás indokoltságát a konkrét ügyben megállapíthatja. A vitatott szabályok alkotmányellenességét a többségi határozat is a garanciális szabályok hiánya miatt állapítja meg. Az Alkotmánybíróság általánosan követett gyakorlata szerint az Alkotmánybíróság mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenességet állapít meg akkor, ha valamely alapjog érvényesüléséhez szükséges jogszabályi garanciák hiányoznak, ha az adott szabályozási koncepción belül az Alkotmányból levezethető tartalmú jogszabályi rendelkezés hiányzik. [37/1992. (VI. 10.) AB határozat, ABH 1992, 227., 231.; 22/1995. (III. 31.) AB határozat, ABH 1995, 108., 113.; 29/1997. (IV. 29.) AB határozat, ABH 1997, 122., 128.; 15/1998. (V. 8.) AB határozat, ABH 1998, 132., 138.]

Ezért álláspontom szerint a 95. § (1)–(3) bekezdésével kapcsolatos indítványokat az Alkotmánybíróságnak el kellett volna utasítani és mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenességet kellett volna kimondani.

2. Aggályosnak tartom a határozatban a tulajdonkorlátozás alkotmányossági megítélésére az Alkotmánybíróság által kidolgozott mérce módosításának indokolását is. Az Alkotmánybíróság által az alapvető alanyi jogok és a tulajdonhoz való jog korlátozhatóságára kimunkált mérce az indokolás III. 2. pontjában alkalmazott összekapcsolása az Alkotmánybíróság által követett alapjogvédelmi gyakorlat fellazulásának veszélyét rejt magában. Az alapjogi tesztnek lényege az, hogy alapvető jog csak valamely másik alapvető jog, alkotmányos cél vagy érték védelme, érvényesülése érdekében korlátozható, és csak ehhez képest bír jelentőséggel a szükségesség, arányosság követelménye. Egy határozatlan tartalmú közérdek fogalom bevezetése a 8. § (2) bekezdésének értelmezésébe az alapjogi korlátozás lehetőségének kiszélesítéséhez vezethet.

Az Alkotmánybíróság a 64/1993. (XII. 22.) AB határozatában az Alkotmány 13. §-ában foglalt rendelkezések értelmezéséből indult ki, amikor arra az álláspontra jutott, hogy a 8. § (2) bekezdése alapján kimunkált alapjogi teszt a tulajdonkorlátozásra nem alkalmazható. Abból kiindulva, hogy maga az Alkotmány lehetővé teszi meghatározott feltételek esetén a tulajdon elvonását is, a tulajdonkorlátozás alkotmányossági követelményrendszere sem lehet szigorúbb, mint a kisajátítás Alkotmányban szabályozott feltételrendszere, ezt szem előtt tartva munkálta ki a tulajdonkorlátozás alkotmányosságának önálló mércéjét.

Mivel a tulajdonkorlátozás alkotmányosságának megítélésében az Alkotmánybíróság gyakorlata nem tekinthető stabilnak és következetesnek, egyet lehet érteni a határozatnak a tulajdonkorlátozási teszt továbbfejlesztésére irányuló törekvésével, azonban úgy gondolom, hogy ezt nem a határozatban leírt módon kellene megtenni. A tulajdonhoz való jog korlátozásának megítélésére irányuló önálló alkotmányossági mérce fenntartását tartom indokoltnak. Álláspontom szerint a 64/1993. (XII. 22.) AB határozatban kimunkált tulajdonkorlátozási mérce keretei között, az arányosság követelményének értelmezésével is eljuthatott volna az Alkotmánybíróság annak a követelménynek a megállapításához, hogy ha törvény közigazgatási szervet jogosít fel a tulajdon korlátozására, a korlátozás feltételeit úgy köteles meghatározni, hogy a közérdekre való hivatkozás indokoltsága a konkrét ügyben ténylegesen is fennálljon.

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

A különvéleményhez csatlakozom:

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter alkotmánybíró különvéleménye

Nem értek egyet az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény (Eht.) 95. § (1)–(3) bekezdése alkotmányellenessé nyilvánításával és megsemmisítésével. Véleményem szerint nem ellentétes a tulajdonhoz való joggal az, hogy hírközlési létesítmény elhelyezése magánterület igénybevitelével is történhet a korlátozás mértékének megfelelő kártalanítás mellett.

Az Eht. X. fejezete arról szól, hogy az elektronikus hírközlési szolgáltatások egyes feltételeit harmadik személyeknek hogyan kell biztosítaniuk.

Az Eht. 94–98. §-ai az ingatlanhasználat és a közös építményhasználat kérdéseit szabályozzák.

Az Eht. 94. § (2) és (3) bekezdéséből, valamint az Eht. 95. § (1) bekezdéséből az következik, hogy magánterület igénybevitelére kivételesen kerülhet sor.

Magánterület igénybevétele előtt meg kell vizsgálnia a hatóságnak, hogy az elektronikus hírközlési létesítmény

– állami tulajdonban lévő – közterületen vagy meglévő elektronikus hírközlési építmények közös használatával, illetőleg közüzemi szolgáltató létesítményeinek felhasználásával elhelyezhető-e. Ha e három lehetőség egyikének igénybevételével sem lehet a hírközlési építményt elhelyezni, akkor az a helyi önkormányzat tulajdonában lévő közterületen is elhelyezhető, feltéve, hogy az elhelyezéshez szükséges tulajdonosi hozzájárulás és területhasználati engedély megadása különös méltánylást érdemlő települési vagy lakossági érdeket nem sért, illetve a területhasználati engedély megadása jogszabályban foglalt tilalomba nem ütközik.

Magánterület igénybevételével való elhelyezésre csak akkor kerülhet sor, ha – a törvény szövege szerint – „nincs lehetőség” sem közterületen való elhelyezésre, sem meglévő elektronikus hírközlési építményeken való elhelyezésre, sem közüzemi szolgáltató létesítményének felhasználására, sem megállapodásra az ingatlan tulajdonosával.

Mindebből az következik, hogy az építetőknek, mielőtt közérdekre hivatkozással a hatóságtól magánterületen lévő ingatlan használatának korlátozását kéri, vizsgálódnia kell abban a kérdésben, hogy magánterület használata nélkül a létesítmény elhelyezhető-e.

Magánterületen az elektronikus hírközlési építmények létesítésére a főszabály szerint az ingatlan tulajdonosa és az építető megállapodása alapján kerül sor. Az építetőknek az Eht. 95. § (1) bekezdéséből következően meg kell kísérelnie megállapodni az ingatlan tulajdonosával. A megállapodás hiányában a Nemzeti Hírközlési Hatóság közérdekből korlátozhatja az ingatlan használatát az elektronikus hírközlési építmények létesítése érdekében.

Az Eht. 95. § (2) bekezdése szerint az ingatlan tulajdonosát a korlátozás mértékének megfelelő kártalanítás illeti meg. A tulajdonos ezen felül a Ptk. 108. §-ának (2) bekezdésében meghatározott jogokat érvényesítheti, vagyis ha a használat vagy egyéb korlátozás az ingatlan rendeltetészerű használatát megszünteti vagy jelentős mértékben akadályozza, az ingatlan megvásárlását, illetőleg kisajátítását kérheti.

Az Alkotmánybíróság számomra ma is mérvadó gyakorlata szerint „a tulajdon szociális kötöttségei a tulajdonosi autonómia messzemenő korlátozását teszik lehetővé”. Az Alkotmánybíróság 1993. óta követett gyakorlata szerint a tulajdonhoz való alapvető jog védelmében a minőségi határvonal nem a tulajdon „korlátozása” és polgári jogi értelemben vett „elvonása” között húzódik, hanem az alkotmányossági kérdés az lett, hogy milyen esetekben kell a tulajdonosnak a közhatalmi korlátozást minden ellenszolgáltatás nélkül eltűrnie, illetve mikor tarthat igényt kártalanításra tulajdonosi jogai korlátozásáért. A gyakorlat értelmében, minthogy az Alkotmány 13. § (2) bekezdése a kisajátításhoz – vagyis a tulajdon elvonásához – is csupán a „közérdeket” kívánja meg, ha az értékgarancia érvényesül, a szigorúbb „szükségesség” nem alkotmányos követelmény. Ugyanezen határozat szerint „a törvénnyel érvényesített „közérdek” alkotmánybírósági vizsgálata

ezért nem a törvényhozó választásának feltétlen szükségességére irányul, hanem [...] arra kell szorítkoznia, indokolt-e a közérdekre hivatkozás, illetve, hogy a „közérdekű” megoldás nem sért-e önmagában is valamely más alkotmányos jogot (például a hátrányos megkülönböztetés tilalmát)” [64/1993. (XII. 22.) AB határozat, ABH 1993, 373, 380–382.].

Igaz, hogy a törvény döntési jogkört ad a hírközlési hatóságnak a magánterület, azaz a magántulajdonban álló ingatlan használatának a korlátozására. Azonban valamely konkrét ügyben sem elég a korlátozáshoz önmagában a közérdekre való pusztán hivatkozás, hanem a hatóság csak akkor korlátozhatja az ingatlan használatát, ha a konkrét ügyben a közérdekre való hivatkozás indokolt, az Eht. 94. § (2) és (3) bekezdésében, valamint az Eht. 95. § (1) bekezdésében foglalt feltételek szerint. Vagyis a törvényi szabályozás véleményem szerint nem ad lehetőséget arra, hogy a hatóság előre kiszámíthatatlan módon, önkényesen, közérdek tényleges fennállása nélkül korlátozza a tulajdonjogot.

Ezért az Eht. 95. § (1)–(3) bekezdése nem ellentétes az Alkotmánynak a tulajdonhoz való jogot biztosító 13. §-ával.

Aggályosnak tartom végül, hogy az Alkotmánybíróság a tulajdonhoz való alapvető jogot korlátozó törvénnyel szemben, a határozat szándéka szerint, az eddigiektől szigorúbb követelményt állít fel. Az Alkotmánybíróság a tulajdonjog alkotmányos korlátozásával összefüggő követelményeket 1993-ban eloldotta az Alkotmány 8. § (2) bekezdésétől. Ennek oka részben az volt, hogy a tulajdonhoz való jog az egyetlen alapvető jog az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint, amelyet közérdekre hivatkozva lehet korlátozni [Vö. 60/1994. (XII. 24.) AB határozat, ABH 1994, 342, 354.]. Nincs ok arra, hogy az Alkotmánybíróság, kellő indok nélkül, ettől a gyakorlattól eltérjen.

Dr. Paczolay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Az Alkotmánybíróság 43/2006. (X. 5.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság jogszabályok alkotmányellenességének utólagos megállapítására irányuló indítvány tárgyában – *dr. Paczolay Péter* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta a következő

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 25. §-ának (2) bekezdése alkotmányellenes, ezért azt a jelen határozat közzétételének napjával megsemmisíti.

2. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata elővásárlási jogáról szóló, a Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése 15/1999. (V. 28.) sz. rendelete alkotmányellenes, ezért azt a jelen határozat közzétételének napjával megsemmisíti.

3. Az Alkotmánybíróság az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 25. §-a (1) és (3)–(6) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Köz-lönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

1. Az indítványozó több beadvánnyal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben részletesen kifejtette, hogy őt és több más magyar állampolgárt sérelem érte azért, mert ingatlanára a települési önkormányzatot megillető elővásárlási jogot jegyezték be. Az Alkotmánybíróság főtítkárá-tól kapott tájékoztatás után megfogalmazott indítványa szerint az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 25. §-a (a továbbiakban: Étv.) és a Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése 15/1999. (V. 28.) sz. rendelete (a továbbiakban: Ör.) alkotmányellenes. Nézete szerint az Étv. támadott szabálya sérti az Alkotmány által biztosított tulajdonhoz való jogot [a 13. § (1) bekezdését], a jogállamiság elvét [2. § (1) bekezdését], valamint a jogorvoslathoz való jogot [az 57. § (5) bekezdését]. Az Ör. alkotmányellenessége az Étv. alkotmányellenességéből következik. Az indítványozó szerint az említett jogszabályokat meg kell semmisíteni.

2. Az indítvány beadása után lépett hatályba az Étv. 25. §-ának módosítása. A változások nem érintették az indítványozó által kifogásolt rendelkezéseket. Az Alkotmánybíróság az indítványt a határozathozatalkor hatályos szöveg alapján bírálta el (hasonló a 137/B/1991. AB határozat, ABH 1992, 456, 457.; a 163/B/1991. AB határozat, ABH 1993, 544, 545.; az 1425/B/1997. AB határozat, ABH 1998, 844, 845.).

II.

Az indítvány elbírálásánál figyelembe vett jogszabályok:

1. Az Alkotmány rendelkezései:

„2. § (1) A Magyar Köztársaság független, demokrati-kus jogállam.”

„8. § (2) A Magyar Köztársaságban az alapvető jogokra és köteleességekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg, alapvető jog lényeges tartalmát azonban nem korlátozhatja.”

„13. § (1) A Magyar Köztársaság biztosítja a tulajdonhoz való jogot.”

„57. § (5) A Magyar Köztársaságban a törvényben meghatározottak szerint mindenki jogorvoslattal élhet az olyan bírósági, közigazgatási és más hatósági döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti. A jogorvoslati jogot – a jogviták ésszerű időn belüli elbírálásának érdekében, azzal arányosan – a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával elfogadott törvény korlátozhatja.”

2. Az Étv. támadott 25. §-ának az indítvány benyújtása-kor hatályos szövege:

„25. § (1) A települési önkormányzatot elővásárlási jog illeti meg az építési szabályzatban és a szabályozási tervben meghatározott településrendezési célok megvalósítá-sához szükséges ingatlanok esetében.

(2) A települési önkormányzat rendeletben elővásárlási jogot állapíthat meg a településszerkezeti tervben rögzített közérdekű célok megvalósítása érdekében a beépítetlen telkekre, illetőleg az olyan területekre, ahol településren-dezési intézkedéseket tervez, és a rendezett településfejlő-dés biztosítása azt megkívánja. A rendeletben meg kell je-lőlni azt a célt, amelyre a telket, területet az önkormányzat fel kívánja használni.

(3) A fővárosban a fővárosi vagy azt a kerületi önkormá-nyzatot illeti meg az elővásárlás joga, amely a megosz-tott feladatkör alapján az adott településrendezési cél meg-valósítója.

(4) Az (1)–(3) bekezdések szerinti elővásárlási jogot az önkormányzat köteles az ingatlan-nyilvántartásba beje-gyeztetni. Ha az elővásárlási jog fenntartásának indokai megszűnnek, az önkormányzatnak haladéktalanul kérn-i kell az ingatlan-nyilvántartásból való törlést.

(5) Az önkormányzat (1)–(4) bekezdésekben szabályo-zott elővásárlási joga – az országos jelentőségű védett természeti területen lévő és a műemléki ingatlanra vonatkozó elővásárlási jogot kivéve – a más jogszabályokon, illetve szerződésen alapuló elővásárlási jogot megelőzi.

(6) Ha az önkormányzat az elővásárlási joga gyakorlá-sával kapcsolatos megkereséstől számított hatvan napon belül nem nyilatkozik, az ingatlan elidegeníthető. A be-jegyzett elővásárlási jogot az elidegenítés nem érinti.”

3. Az Étv. támadott 25. §-ának jelenleg hatályos szövege:

„(1) A települési önkormányzatot elővásárlási jog illeti meg az építési szabályzatban és a szabályozási tervben meghatározott településrendezési célok megvalósításához szükséges ingatlanok esetében.

(2) A települési önkormányzat rendeletben elővásárlási jogot állapíthat meg a településszerkezeti tervben rögzített közérdekű célok megvalósítása érdekében a beépítetlen telkekre, illetőleg az olyan területekre, ahol településrendezési intézkedéseket tervez, és a rendezett településfejlődés biztosítása azt megkívánja. A rendeletben meg kell jelölni azt a célt, amelyre a telket, területet az önkormányzat fel kívánja használni.

(3) A fővárosban a fővárosi vagy azt a kerületi önkormányzatot illeti meg az elővásárlás joga, amely a megosztott feladatkör alapján az adott településrendezési cél megvalósítója.

(4) Az (1)–(3) bekezdések szerinti elővásárlási jogot az önkormányzat köteles az ingatlan-nyilvántartásba bejegyeztetni. Ha az elővásárlási jog fenntartásának indokai megszűnnek, az önkormányzatnak haladéktalanul kérni kell az ingatlan-nyilvántartásból való törlést.

(5) Az önkormányzat (1)–(4) bekezdésekben szabályozott elővásárlási joga – az országos jelentőségű védett természeti területen lévő és a műemléki ingatlanra vonatkozó elővásárlási jogot kivéve – a más jogszabályokon, illetve szerződésen alapuló elővásárlási jogot megelőzi.

(6) Ha az önkormányzat az elővásárlási joga gyakorlásával kapcsolatos megkereséstől számított hatvan napon belül nem nyilatkozik, az ingatlan elidegeníthető. A bejegyzett elővásárlási jogot az elidegenítés nem érinti.”

4. Az Ör. szabálya:

„A Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 25. § (2) bekezdés felhatalmazása alapján az alábbi rendeletet alkotja az Önkormányzat elővásárlási jogának megállapítására:

1. § (1) Az önkormányzatot elővásárlási jog illeti meg a ZMJV 16/2001. (VI. 15.) sz. rendelete 62. § (3) bekezdése, valamint a 334/2005. számú határozattal módosított 240/98. számú közgyűlési határozat 2. pont 4. alpontjával elfogadott intézkedési tervlap szerint meghatározott településrendezési célok megvalósításához szükséges ingatlanok esetében.

(2) Az önkormányzat elővásárlási joga kiterjed a településrendezési feladatok megvalósítása érdekében a beépítetlen telkekre, illetőleg az olyan területekre, ahol településrendezési intézkedéseket tervez, és a rendezett településfejlődést biztosítani kívánja az 1. sz. mellékletben megjelölt céllal.

(3) Az elővásárlási jogot az önkormányzat köteles az ingatlan-nyilvántartásba bejegyeztetni. Az elővásárlási joggal érintett ingatlanoknál az elővásárlási jog fennáll a későbbi telekalakítás során kialakult újabb ingatlanokra is.

(4) Az önkormányzat (1)–(2) bekezdésében szabályozott elővásárlási joga – a műemléki ingatlant kivéve – a

más jogszabályon, illetve szerződésen alapuló elővásárlási jogot megelőzi.

(5) Ha az önkormányzat elővásárlási joga gyakorlásáról a megkereséstől számított 45 napon belül nem nyilatkozik, az ingatlan elidegeníthető.

(6) Ha az önkormányzat nem él elővásárlási jogával, erről a polgármester is dönthet a közgyűlés leadott hatáskörében. Ha az önkormányzat nem él elővásárlási jogával, erről a polgármester is dönthet a közgyűlés leadott hatáskörében 15 napon belül. Amennyiben a polgármester nem nyilatkozik, ugyanezen határidőn belül értesíti az eladót arról, hogy a kérelmet elbírálásra a soron következő közgyűlés elé terjeszti.

(7) Az elővásárlási joggal érintett ingatlanok jegyzékét a rendelet 2. sz. melléklete tartalmazza.

(8) Jelen rendelet a 240/98. számú közgyűlési határozat 2. pont 4. alpontjával elfogadott intézkedési tervlappal együtt érvényes.

(9) Amennyiben az önkormányzat már élt az elővásárlási jogával, saját tulajdonába került az ingatlan, akkor gondoskodni kell az elővásárlási jog ingatlan-nyilvántartásból való törléséről.

2. § A jelen rendelet 1999. május 28-án lép hatályba.

A 19/1999. (VI. 18.) sz. rendelettel módosított részek 1999. június 18-án, a 25/1999. (IX. 10.) sz. rendelettel módosított részek 1999. X. 22-én, az 54/2000. (XII. 29.) sz. rendelettel módosított részek 2000. XII. 30-án lépnek hatályba.

A 4/2003. (III. 7.) sz. rendelettel módosított rendelkezések 2003. március 8-án lépnek hatályba.

A 4/2004. (II. 6.) sz. rendelettel módosított rendelkezések 2004. február 6-án lépnek hatályba.

A 17/2004. (IV. 9.) sz. rendelettel módosított rendelkezések 2004. április 10-én lépnek hatályba.

A 42/2004. (X. 29.) sz. rendelettel módosított rendelkezések 2004. október 29-én lépnek hatályba.

Az 57/2004. (XII. 23.) sz. rendelettel módosított rendelkezések 2004. december 23-án lépnek hatályba.

A 66/2005. (XII. 16.) sz. önkormányzati rendelettel módosított rendelkezések 2005. december 17-én lépnek hatályba.”

III.

1. Az indítványozó a települési önkormányzat eljárását kifogásolva az Étv. 25. §-át és „ebből adódóan” az Ör. alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Arra hivatkozott, hogy az Alkotmány 13. §-ának (1) bekezdése alapján a tulajdonhoz való jog alapjog, és ennek az alapjognak a lényegét korlátozzák – az Alkotmány 8. §-ának (2) bekezdését is sértve – a támadott jogszabályok a tulajdonnal való szabad rendelkezést akadályozó, az önkormányzatot megillető elővásárlási jog megállapításával.

Az indítvány ebben a részében megalapozatlan.

2. Az Alkotmány 13. §-ának (1) bekezdése szerint a tulajdonhoz való jog védelmet élvez. Ez a védelem alapvető jogként áll fenn annak ellenére, hogy szabályozása bizonyos mértékig eltér a más alapjogokra vonatkozó rendelkezésektől [7/1991. (II. 28.) AB határozat, ABH 1991, 22, 25.]. Az Alkotmányban biztosított tulajdonvédelem nem azonos a tulajdonjoggal a polgári jogban kialakított fogalmán alapuló, a polgári jogban meghatározott védelemmel. Az Alkotmány a tulajdonjogot, mint az egyéni cselekvési autonómia anyagi alapját ismeri el; az alkotmányos tulajdonvédelem terjedelme a közhatalmi korlátozás módjától, a tulajdon konkrét jellemzőitől függ [64/1993. (XII. 22.) AB határozat, ABH 1993, 373, 380.].

Az elővásárlási jog nem jár a tulajdonjog elvonásával. Csak annyit jelent, hogy ha a tulajdonos el akarja adni a tulajdon tárgyát, akkor nem annak a személynek ruházhatja át a jogot, akivel egyébként megegyezne, hanem – a kapott ajánlattal azonos feltételekkel – az elővásárlásra jogosultnak. A tulajdonjog szempontjából ebben az esetben a rendelkezési jog korlátozásáról van szó. A korlátozás megítélésénél figyelembe kell venni, hogy a rendelkezési jog csak a tulajdonjog egyik részjogosítványa, és ennek a korlátozása távol áll a tulajdontól való megfosztástól, a tulajdonhoz való jog lényeges tartalmának megsértésétől [7/1991. (II. 28.) AB határozat, ABH 1991, 22, 26.].

A 18/1992. (III. 30.) AB határozat indokolása már kifejtette, hogy elővásárlási jog esetén is szabadon határozhat a tulajdonos arról, milyen tartalommal, milyen feltétellel akarja, kívánja tulajdonának tárgyát eladni (ABH 1992, 110, 112.). Az elővásárlási jognak meghatározott személy részére jogszabályban történő biztosítása valójában azt jelenti, hogy az eladó tulajdonos nem szabadon határozza meg, hogy ki az a személy, aki a tulajdonjogot megszerzi, azaz a szerződési szabadság korlátozásáról van szó. A szerződési szabadságnak ez a korlátozása jelenik meg az eladó szempontjából a tulajdonjog oldaláról történő megközelítésben a rendelkezési jog korlátozásaként [7/2006. (II. 22.) AB határozat, ABK 2006. február 105, 112, 114.]. A vevő részéről tulajdonjogi megközelítés nem jöhet számításba, mert a vevő nem tulajdonos; így az elővásárlási jogot kimondó szabály a vevő részére csak a szerződési szabadság korlátozásaként vizsgálható.

Az Alkotmánybíróság az idézett határozatokban az elbírálás alapján azt tekintette, hogy a korlátozás nem volt-e szükségtelen és aránytalan. A hegyközség tagját megillető, a szomszédos szőlő termőhelyi kataszterben nyilvántartott földrészletre vonatkozó elővásárlási, előhaszonbérleti jogról az Alkotmánybíróság megállapította, hogy ez a jog a minőségi bortermelés érdekét szolgálja, és ezért ezt a tulajdonjog szükséges és nem aránytalan korlátozásának minősítette [41/1995. (VI. 17.) AB határozat, ABH 1995, 175, 181–182.].

Az elővásárlási jognak a szerződési szabadság oldaláról történő értékelésénél pedig az Alkotmánybíróság 32/1991. (VI. 6.) AB határozatában kifejtett elvet kell alapul venni, amely szerint a szerződési szabadság a piacgazdaság egyik lényegi eleme, de alkotmányos alapjognak nem tekinthető. Ezért a szerződési szabadságnak még a lényegi tartalmát is

korlátozni lehet [ABH 1991, 146, 159, megerősítette a 61/1993. (XI. 29.) AB határozat, ABH 1993, 358, 361.].

3. Az Étv. 17. §-a a településrendezési feladatok megvalósítását biztosító egyik jogi intézményként jelöli meg az elővásárlási jogot. A 25. § (1) bekezdése ennek megfelelően mondja ki, hogy azoknak az ingatlanoknak a tekintetében illeti meg elővásárlási jog a települési önkormányzatot, amelyeknél az építési szabályzatban és a szabályozási tervben meghatározott településrendezési célok megvalósítása ezt szükségessé teszi. Ennek az általános megfogalmazásnak az alapján a 25. § (2) bekezdése szerint a települési önkormányzat rendeletben határozza meg, hogy melyek azok a telkek, amelyeknél a településszerkezeti tervben meghatározott közérdekű célok megvalósítása érdekében az elővásárlási jogot is átfogó településrendezési intézkedésekre van szükség.

Az Étv.-nek az Országgyűlés elé terjesztett miniszteri indokolása rámutatott, hogy az építéssel az ember erőteljesen beavatkozik a természetes környezet viszonyaiba, és emiatt szükség van a településrendezésre, amely meghatározza az építésre irányadó, a közérdeket szolgáló rendszereket, módokat. Az Étv. 8. §-a részletesen felsorolja, hogy a településrendezés során milyen közérdeket szolgáló feladatokat kell megvalósítani. Ezek közé tartozik az egészséges lakó- és munkakörülmények, valamint a lakosság biztonságának védelme, az értékes építmény és tájrészlet látványának védelme, a környezet- és természetvédelem, a munkahelyek megőrzésének, illetve új munkahelyek teremtésének, valamint a közüzemi ellátásnak a biztosítása.

A településrendezési célok esetében tehát az önkormányzat tevékenységi körébe tartozó feladatok ellátásával összefüggő nyomós közérdek indokolja a szerződési szabadságnak, illetve a tulajdonjog részjogosítványaként megjelenő rendelkezési jog tekintetében a szerződő partner megválasztása jogának csekély jelentőségű korlátozását. A településrendezés céljai a korlátozást szükségessé teszik, a korlátozás pedig csekély jelentőségű, nem aránytalan.

Az indítványozó az Étv. 25. §-át az Alkotmány 13. §-ának (1) bekezdésével látta ellentétesnek, az Ör. alkotmányellenességét pedig önállóan nem állította, hanem csak az Étv. rendelkezéséből következőnek tekintette. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság az Étv. 25. §-ának az Alkotmány 13. §-a (1) bekezdésével és 8. §-ának (2) bekezdésével való ellentétét nem állapította meg. Ezért az Étv. 25. §-ának és ezzel összefüggésben az Ör.-nek a megsemmisítésére irányuló indítványt ebben a részében elutasította.

IV.

1. Az indítványozó szerint az Étv. 25. §-a azért is ellentétes az Alkotmány 2. §-ának (1) bekezdésével, mert „nem tisztázza megnyugtatóan, félreérthetetlenül azon ingatlanok körét, melyekre az elővásárlási jog bejegyezhető”. Ezért ezen az alapon is kérte a támadott szabály megsemmisítését.

Az indítvány ebben a részében is megalapozatlan.

2. a) Az Alkotmány 2. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy a Magyar Köztársaság jogállam. A jogállam elvét értelmezve az Alkotmánybíróság kimondta, hogy ezen elv tartalmának lényeges része a jogbiztonság. A jogbiztonság pedig többek között azt is jelenti, hogy a jogszabályok világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatók legyenek [9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 59, 65.]. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint azonban a jogszabály világossága nem jelenti azt, hogy a minden konkrét esetre szóló meghatározások szerepelnek a jogi rendelkezésekben. A jogszabály megfogalmazása általános, és a jogalkalmazás feladata az elvont meghatározásnak az egyedi esetre való vonatkoztatása (1160/B/1992. AB határozat, ABH 1993, 607, 608.). Alkotmányellenesség áll fenn azonban akkor, ha a jogszabály a megfogalmazás bizonytalansága miatt önkényes jogértelmezésre vezethet [54/2004. (XII. 13.) AB határozat, ABH 2004, 690, 747.].

b) Az Étv. 25. §-ának (1) bekezdése nem sorolja fel az ország összes településén azokat az ingatlanokat, amelyekre a települési önkormányzatoknak elővásárlási joga van, hanem csak általában mondja ki ennek a jogintézménynek az igénybevételére vonatkozó lehetőséget. Az Étv. szabálya alapján a települési önkormányzat képviselő-testületének feladata az, hogy a településszerkezeti koncepciót kidolgoztassa és határozattal elfogadjja [Étv. 7. §-a (3) bekezdésének b) pontja], továbbá, hogy a helyi építési szabályzatot és szabályozási tervet kidolgoztassa és rendelettel megállapítsa [Étv. 7. §-a (3) bekezdésének c) pontja]. A településszerkezeti terv a település közigazgatási területére készül és szöveges, valamint rajzi munkarészekből áll; e munkarészek a képviselő-testület határozatának mellékletei [Étv. 11. §-ának (1) bekezdése].

A településszerkezeti terv alapján az önkormányzat rendelete konkrétan meghatározza, hogy melyek azok a telkek, amelyekre az elővásárlási jog kiterjed és milyen célokat szolgál az Étv. alapján megállapított elővásárlási jog [Étv. 25. §-ának (2) bekezdése]. Ilyen körülmények között nem áll fenn tehát bizonytalanság abban a tekintetben, hogy melyek azok a telkek, amelyekre az elővásárlási jog érvényesíthető.

c) Az Étv. fenti szabályai alapján keletkezett az Ör., amelynek 1. § (2) bekezdése szerint az 1. sz. melléklet jelöli meg a településrendezési célokat, az 1. § (7) bekezdése pedig kimondja, hogy a 2. sz. melléklet tételesen megjelöli azokat az ingatlanokat, amelyekre az önkormányzat elővásárlási joga fennáll. Az Ör. alapján sincs tehát bizonytalanság abban a tekintetben, hogy melyek azok az ingatlanok, amelyekre az elővásárlási jog vonatkozik.

d) Az Étv. és az Ör. idézett szabályai alapján megállapítható, hogy a támadott jogszabály egyértelmű rendelkezést tartalmaz arról, hogy milyen ingatlanokra vonatkozik az elővásárlási jog. Az indítványozó által támadott jogszabály nem sérti tehát az Alkotmány 2. §-ának (1) bekezdését. Ezért az Alkotmánybíróság a támadott rendelkezésnek az Alkotmány 2. §-a (1) bekezdésével való ellentétére alapított megsemmisítési indítványt ebben a részében elutasította.

V.

1. Az indítványozó azon az alapon is alkotmányellenesnek tartotta az Étv. támadott szabályát, mert az nem biztosítja a jogorvoslati lehetőséget. Kifejtette, nem az elővásárlási jog ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzését tartja jogsértőnek, hanem azt, hogy a települési önkormányzat közgyűlésének rendelete „megkérdezésem nélkül, fellebbezési lehetőség megvonásával elvégeztette az elővásárlási jog bejegyztetését s így érdemi fellebbezési jogomtól megfosztott”.

Az indítvány ebben a részében megalapozott.

2. Az Alkotmány 57. §-ának (5) bekezdése szerint bírósági, közigazgatási és más hatósági döntés ellen áll fenn a jogorvoslati joga. A jelen esetben azonban nem bírósági, közigazgatási és más hatósági döntésről van szó, hanem települési önkormányzat képviselő-testületének rendeletéről, azaz jogszabályról.

Az Alkotmánybíróság az építésügyről szóló 1964. évi III. törvénynek – az Étv. 25. §-ában meghatározott rendelkezéseket nem tartalmazó – a szabályai alapján megalkotott önkormányzat képviselő-testületi rendelet vizsgálata alapján 1994-ben kimondta, hogy alkotmányellenes az a szabályozás, amely „az ingatlanulajdont korlátozó egyedi döntések rendeleti formában való megjelentetésével gyakorlatilag kizárja a fellebbezés és a bírósági felülvizsgálat benyújtásának a lehetőségét, és ezáltal sérti a tulajdonvédelemre is garanciát nyújtó jogorvoslati lehetőséget” [6/1994. (II. 18.) AB határozat, ABH 1994, 65, 67.]. A 45/1997. (IX. 19.) AB határozat azt állapította meg, hogy alkotmányellenes az a szabályozási mód, amelynél több egyedi döntés összefoglalása jogszabályi, törvényi rendelkezés formájában jelenik meg, és ezzel kizárja a bírósági felülvizsgálatot, sérti a jogorvoslati lehetőséget (ABH 1997, 311, 318.).

Az 53/2002. (XI. 28.) AB határozat rendelkező részében mondta ki, hogy az Országgyűlés jogalkotói feladatának elmulasztásával alkotmányellenes helyzetet idézett elő azáltal, hogy a törvényi rendelkezés alapján védett természeti területek egyedi meghatározása során nem biztosított önálló jogorvoslatot. A határozat indokolása rámutatott, hogy a tulajdonjog korlátozásának az ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzésével kapcsolatos jogorvoslati lehetőség nem pótolhatja a jogszabályi formában történő védett területtel nyilvánítással okozott sérelem bírósági felülvizsgálatát; „a védett természeti területek egyedi megjelölésére vonatkozó döntésről alakísági követelményeknek megfelelő, önálló határozatba foglalt és elkülönített döntés” hiányában nincs érdemi jogorvoslati lehetőség (ABH 2002, 327, 335.). Ugyanezt az elvet érvényesítette a 33/2006. (VII. 13.) AB határozat, amely a fokozottan védett természeti területtel nyilvánításnál a jogszabályban – egyedi közigazgatási határozat nélkül – kimondott tulajdonjog-korlátozás tekintetében állapította meg az Alkotmány 57. §-ának (5) bekezdésében meghatározott jogorvoslati jognak a megsértésével járó alkotmányellenes helyzetet (ABK 2006. július).

Az Étv. 25. §-ának (2) bekezdése alapján nem kerül sor olyan közigazgatási határozat meghozatalára, amellyel szemben jogorvoslattal lehetne élni, hanem a települési önkormányzat rendelete határozza meg, melyek azok a telkek, amelyekre a megjelölt településrendezési cél megvalósítása érdekében elővásárlási jog keletkezik. A jogorvoslatra lehetőséget nem biztosító megoldás sérti az Alkotmány 57. §-ának (5) bekezdését. Ezért az Alkotmánybíróság megállapította az Étv. 25. §-a (2) bekezdésének és az ennek alapján megalkotott Ör.-nek az alkotmányellenességét.

A jogorvoslat lehetőségét nem biztosító jogszabály alkotmányellenessé nyilvánítása összhangban áll az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának 2004. december 15-én elfogadott (2004)20 számú ajánlásával.

Az Étv. 25. §-ának (2) bekezdésével kapcsolatban áll a 25. § többi bekezdése is, amely az önkormányzat elővásárlási jogáról tartalmaz szabályokat. Ezek tartalma – az indítványban foglaltakat vizsgálva – nem ütközik az Alkotmány szabályaiba. Ezért az Alkotmánybíróság – a (2) bekezdéssel fennálló kapcsolat ellenére – nem állapította meg a többi bekezdés alkotmányellenességét. A jogalkotó feladata, hogy a (2) bekezdés megsemmisítése miatt szükségessé váló új szabályozás keretében felülvizsgálja a 25. § egészét és a megfelelő változtatást elvégezze.

Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 43. §-ának (1) bekezdése szerint azt a jogszabályt, amelyet az Alkotmánybíróság a határozatában megsemmisít, az erről szóló határozatnak a hivatalos lapban való közzététel napjától nem lehet alkalmazni. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően határozott az Étv. 25. §-a (2) bekezdésének és az Ör.-nek a megsemmisítéséről.

A határozat Magyar Közlönyben történő közzététele az Abtv. 41. §-án alapul.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balogh Elemér s. k., *Dr. Bragyova András s. k.,*
alkotmánybíró alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k., *Dr. Harmathy Attila s. k.,*
alkotmánybíró előadó alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k., *Dr. Kiss László s. k.,*
alkotmánybíró alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k., *Dr. Kukorelli István s. k.,*
alkotmánybíró alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 771/B/1999.

Dr. Paczolay Péter alkotmánybíró különvéleménye

Nem értek egyet azzal, hogy a határozat az Étv. 25. § (2) bekezdését alkotmányellenessé nyilvánítja a jogorvoslati jog alapvető jog sérelme miatt.

Az Étv. 25. § (2) bekezdése arra ad felhatalmazást, hogy az önkormányzat jogszabályban állapítson meg elővásárlási jogot – a településszerkezeti tervben rögzített közérdekű célok megvalósítása érdekében. Ez a felhatalmazás a Ptk. 685. § a) pontjával összhangban van, eszerint a Ptk. alkalmazásában jogszabály a törvény felhatalmazása alapján, annak keretei között az önkormányzati rendelet is. [Törvénytörő önkormányzati rendelet felülvizsgálatára az Alkotmánybíróság jogosult, a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 99. § (2) bekezdés a) pontja alapján, a közigazgatási hivatal vezetőjének kezdeményezésére.]

Jogszabályon alapuló elővásárlási jogot, miként az a többségi határozatban is szerepel, az Alkotmánybíróság számos határozatban vizsgált.

A 18/1992. (III. 30.) AB határozat (ABH 1992, 110, 112.) szerint az elővásárlási jognak jogszabályon alapuló intézménye a tulajdonossal szemben kétségtelenül a tulajdonjogból folyó rendelkezési jog korlátozása. A határozat azt is megállapítja, hogy az elővásárlási jog nem korlátozza a tulajdonos rendelkezési szabadságát abból a szempontból, hogy a tulajdonos szabadon alakítsa ki: milyen tartalommal és milyen feltételekkel kívánja azt gyakorolni. A korlátozás kizárólag vevőválasztási szabadságát érinti, feltéve, hogy az elővásárlásra jogosult a vevővel azonos tartalommal és feltételekkel kész vele szerződést kötni. A határozat értelmében sem a vevő, sem az eladó tekintetében a korlátozás nem az érinthetetlen lényegre vonatkozik. Az Alkotmánybíróság határozata szerint a tanya és a föld magánszemélyek közötti adásvétele esetén a mezőgazdasági nagyüzemnek biztosított elővásárlási jog nem sérti az Alkotmány 9. § (1) bekezdését, 13. § (1) bekezdését, illetve a 8. § (2) bekezdésében megfogalmazott tilalmat.

Az Alkotmánybíróság 15/1993. (III. 12.) AB határozata (ABH 1993, 112.) elutasította azt az indítványt, amely az állam által az állampolgárok tulajdonában igazságtalanul okozott károk részleges kárpótlásáról szóló 1991. évi XXV. törvény 9. §-át azért támadta az Alkotmány 13. § (1) bekezdése és 70/A. §-a sérelmére hivatkozva, mert az a volt tulajdonost tulajdonának értékesítése során megillető elővételi jog alól kivonta azt az esetet, ha az önkormányzat, illetve az állam tulajdonában álló bérlakást az abban bent lakó bérlő vásárolja meg (ABH 1993, 112, 127.).

A 41/1995. (VI. 17.) AB határozat elutasította a hegyközségekről szóló 1994. évi CII. törvény 30. § (2) bekezdését támadó indítványt. A határozat szerint a tulajdonhoz való jogot nem sérti az, hogy a törvény a hegyközség tagjának a szomszédos földrészletre elővásárlási és előhaszonbérleti jogot biztosít (ABH 1995, 175, 180–182.).

A 7/2006. (II. 22.) AB határozat elutasította a termőföldről szóló 1994. évi LV. törvény 10. § (1) bekezdését és a Nemzeti Földalapról szóló 2001. évi CXVI. törvény 8. § (1) bekezdését támadó indítványt. A Termőföldtörvény szabálya az elővásárlási jog sorrendjét állapítja meg, a Földalaptörvényé az állam számára elővásárlási jogot biztosít. A határozat szerint a támadott szabályok nem korlátozzák aránytalanul a szerződési szabadságot és a tulajdonhoz való jogot. Ez a döntés tartalmazza azt is, hogy „az elővásárlási jog biztosítása mindaddig nem alkotmányserető, amíg az nem vezet a tulajdonnal való rendelkezés kiüresítésére az egyik, a szerződési szabadság ellehetlenítésére a másik oldalon” (ABK 2006. február, 105, 113.).

Az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Inytv.) 16. § g) pontja értelmében az elővásárlási jog – ideértve a jogszabályon alapuló elővásárlási jogot – az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezhető, de ez nem kötelező.

Az Inytv. végrehajtásáról szóló 109/1999. (XII. 29.) FVM rendelet (Vhr.) 75. § (1) bekezdése értelmében, ha az ingatlanra elővásárlási jog van bejegyezve, vagy a nyilvántartás adataiból megállapítható, hogy jogszabályon alapuló elővásárlási jog áll fenn, és a tulajdonjog bejegyzését vétel jogcímén nem az elővásárlási jog jogosultja javára kéri, csatolni kell a jogosult nyilatkozatát arról, hogy az elővásárlás jogával nem kíván élni.

Jogszabályon alapuló elővásárlási jog alkotmányellenességét az Alkotmány 13. § (1) bekezdése vagy a 9. § (1) bekezdése sérelme alapján lehetne megállapítani. Jogszabályon alapuló elővásárlási jognak a tulajdonjogot vagy a piacgazdaság lényegi elemének és önálló alkotmányos jognak tekintett szerződési szabadságot sértő voltát az Alkotmány 32/A. § (1) bekezdése értelmében egyedül az Alkotmánybíróság vizsgálhatja. A jogorvoslatihoz való alapvető jog szempontjából a tulajdonjog az a jog, amelynek sérelmére elvileg hivatkozhatnának az érintett tulajdonosok, ha jogorvoslat (rendes bírói út) lenne kezdeményezhető.

Megjegyzést érdemel, hogy az Európai Emberi Jogi Egyezmény első kiegészítő jegyzőkönyve 1. cikkében biztosított, a javak békés élvezetéhez való jog az Emberi Jogok Európai Bírósága gyakorlata értelmében nem sérül önmagában még attól sem, ha az ingatlanra kisajátítási határozatot hoztak anélkül, hogy a kisajátításra sor került volna. A javak békés élvezetéhez való jogot az sérti, ha a tulajdonjog lényegi részén esik csorba (*Sporrong and Lönnroth v. Sweden*, judgment of 23 September 1982, Series A no. 52).

Egyetértek a többségi határozatnak azzal a megállapításával, hogy az Étv. 25. §-a nem ellentétes az Alkotmány 13. § (1) bekezdésével. Az Étv. 25. § (2) bekezdésén alapuló elővásárlási jog nem vezet a tulajdonnal való rendelkezés kiüresítésére vagy a szerződési szabadság ellehetlenítésére. Nincs tehát olyan jog, amelynek sérelmét eséllyel lehetne állítani jogorvoslati eljárásban, amelynek sérelmét a jogorvoslati fórum vizsgálhatná. Ebből viszont

az is következik, hogy nem lett volna helye az Étv. 25. § (2) bekezdése alkotmányellenessé nyilvánításának a jogorvoslatihoz való jog sérelme miatt.

Dr. Paczolay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Az Alkotmánybíróság 44/2006. (X. 5.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottságnak az országos népszavazás kitűzésére irányuló kezdeményezés aláírásgyűjtő ívének hitelesítése tárgyában hozott határozata ellen benyújtott kifogás alapján meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság 25/2006. (II. 2.) OVB határozatát helybenhagyja.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

A Zöld Párt elnöke 2006. január 17-i keltezéssel, egy beadványában tizenegy különböző, ügdyöntő országos népszavazás kiírását kezdeményező aláírásgyűjtő ív mintapéldányát nyújtotta be az Országos Választási Bizottsághoz (a továbbiakban: OVB). Az OVB mind a tizenegy kérdés tekintetében külön határozatot hozott, 25–35/2006. (II. 2.) OVB határozat számok alatt. Az OVB 25/2006. (II. 2.) határozatával (a továbbiakban: OVBh.) elbírált népszavazási kezdeményezés aláírásgyűjtő ívének a következő kérdés szerepelt: „Akarja-e Ön, hogy a Zöld Párt kezdeményezésére az Országgyűlés alkosson törvényt arról, hogy a pártok éves támogatása mindig az államháztartási többletből kerüljön kifizetésre?” Az OVB az aláírásgyűjtő ív hitelesítését a 2006. február 2-i ülésén hozott határozatával – az OVBh.-val – megtagadta, mivel álláspontja szerint az nem felel meg az országos népszavazásról és népi kezdeményezésről szóló 1998. évi III. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 10. § c) pontjában, valamint 13. § (1) bekezdésében foglalt követelményeknek.

Az OVB határozatának indokolásában megállapította, hogy a népszavazásra feltenni kívánt kérdés „sérti az [... Nsztv.] 13. § (1) bekezdésében foglalt egyértelműség követelményét”, mivel az „a »Zöld Párt kezdeményezésére az Országgyűlés alkosson törvényt (...)*«* fordulattal kezdődik, amely fordulat többféleképpen is értelmezhető. Az egyik lehetséges – nyelvtani – értelmezés alapján arra a következtetésre lehet jutni, hogy maga a beadványozó, vagyis a Zöld Párt lenne (eredményes népszavazás esetén is) a megalkotandó törvény kezdeményezője, a törvényjavaslat benyújtója. Tekintettel arra, hogy [... az Alkotmány] 25. §-ának (1) bekezdése tételesen meghatározza a törvénykezdeményezésre jogosultak körét, a feltenni kívánt kérdés ilyen értelmezése az Alkotmány említett rendelkezésébe ütközne. Az [... OVB] megállapítja továbbá, hogy a feltenni kívánt kérdés [... az Nsztv.] 10. § c) pontjába ütközik, vagyis a kérdés megfogalmazása nem felel meg a törvényben foglalt követelményeknek. Alkotmánybíróság 52/2001. (XI. 29.) AB határozata ugyanis egyértelműen leszögezi, hogy a népszavazásra feltett kérdésnek teljesítenie kell az egyértelműség követelményét. Az egyértelműség követelménye pedig nem kizárólag azt takarja, hogy a kérdés eldöntendő legyen (vagyis hogy arra »igen« vagy »nem« válasszal lehessen felelni), hanem azt is, hogy a kérdés világos és kizárólag egyféleképpen értelmezhető legyen. Az a körülmény ugyanakkor, hogy a kérdés bevezetőjének idézett fordulata a kérdés többféle értelmezését is lehetővé teszi, nyilvánvalóan sérti az Alkotmánybíróság idézett határozatában is megfogalmazott egyértelműségi követelményt.”

II.

Az indítványozó az OVB hitelesítést megtagadó határozatai ellen 2006. február 17-i keltezéssel kifogást nyújtott be, mely 2006. február 20-án érkezett az OVB-hez, 2006. február 22-én pedig az Alkotmánybírósághoz. A választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban: Ve.) 130. § (1) bekezdése értelmében: „Az Országos Választási Bizottságnak az aláírásgyűjtő ív, illetőleg a konkrét kérdés hitelesítésével kapcsolatos döntése elleni kifogást a határozat közzétételét követő tizenöt napon belül lehet – az Alkotmánybírósághoz címezve – az Országos Választási Bizottsághoz benyújtani.”

Tekintettel arra, hogy az OVB határozatainak a közzétételére a Magyar Közlöny 2006. február 8-án megjelent, 2006. évi 14. számában került sor, az OVB határozatai ellen a kifogás a törvényes határidőn belül érkezett.

Az indítványozó az OVB hitelesítést megtagadó tizenegy, 25–35/2006. (II. 2.) OVB határozatai ellen egy indítványban, az egyes határozatok vonatkozásában külön indokolást nem tartalmazó kifogást nyújtott be. Az indítványozó álláspontja alapján az OVB-nek hitelesítenie kellett volna az aláírásgyűjtő íveket. Hivatkozik arra, hogy „amikor az szerepel az íven, hogy a Zöld Párt kezdeményezésé-

re az Országgyűlés alkosson törvényt, azt nem lehet úgy érteni, hogy a törvényjavaslatok benyújtója lenne a Zöld Párt!” „Ha ezek a kérdések nem egyértelműek, akkor mik lehetnek azok? Ilyen alapon egy kérdésben sem lehetne népszavazást tartani” – fejt ki nézetét.

Tekintettel arra, hogy az indítványozó tizenegy, más-más tárgyú népszavazási kezdeményezés aláírásgyűjtő ívének hitelesítése megtagadásáról, külön számokon meghozott OVB határozat felülvizsgálatát kéri az Alkotmánybíróságtól, az Alkotmánybíróság az egyes indítványi elemeket elkülönítette, és a tizenegy különböző OVB határozat vonatkozásában külön határozatot hoz. Jelen határozatnak az OVBh. a tárgya.

III.

Az Alkotmánybíróság az OVBh. ellen benyújtott kifogást az Alkotmány, a Ve. és az Nsztv. alábbi rendelkezései alapján vizsgálta meg:

1. Alkotmány

„28/C. § (2) Országos népszavazást kell tartani legalább 200 000 választópolgár kezdeményezésére.

(3) Ha az országos népszavazást el kell rendelni, az eredményes népszavazás alapján hozott döntés az Országgyűlésre kötelező.”

2. Ve.

„77. § (2) A kifogásnak tartalmaznia kell

a) a jogszabálysértés megjelölését,

b) a jogszabálysértés bizonyítékait,

c) a kifogás benyújtójának nevét, lakcímét (székhelyét) és – ha a lakcímétől (székhelyétől) eltér – postai értesítési címét,”

„130. § (1) Az Országos Választási Bizottságnak az aláírásgyűjtő ív, illetőleg a konkrét kérdés hitelesítésével kapcsolatos döntése elleni kifogást a határozat közzétételét követő tizenöt napon belül lehet – az Alkotmánybírósághoz címezve – az Országos Választási Bizottsághoz benyújtani.

(...)

(3) Az Alkotmánybíróság a kifogást soron kívül bírálja el. Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság, illetőleg az Országgyűlés határozatát helyben hagyja, vagy azt megsemmisíti, és az Országos Választási Bizottságot, illetőleg az Országgyűlést új eljárásra utasítja.”

3. Nsztv.

„10. § Az Országos Választási Bizottság megtagadja az aláírásgyűjtő ív hitelesítését, ha

(...)

c) a kérdés megfogalmazása nem felel meg a törvényben foglalt követelményeknek,”

„13. § (1) A népszavazásra feltett konkrét kérdést úgy kell megfogalmazni, hogy arra egyértelműen lehessen válaszolni.”

IV.

A kifogás nem megalapozott, ezért az Alkotmánybíróság az OVBh.-t, az aláírásgyűjtő ív hitelesítésének megtagadását helybenhagyta.

1. Az Alkotmánybíróságnak a jelen ügyben irányadó hatáskörét az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 1. § *h*) pontjában foglaltaknak megfelelően a Ve. 130. §-a határozza meg.

Az Alkotmánybíróság az OVB határozatai ellen benyújtott kifogások elbírálása során kialakította következetes gyakorlatát. Az Alkotmánybíróság a kifogás alapján lefolytatott jogorvoslati eljárásban azt vizsgálja, hogy a beérkezett kifogás megfelel-e a Ve. 77. § (2) bekezdésének *a)–c*) pontjaiban, illetve 130. § (1) bekezdésében foglalt feltételeknek és az OVB az aláírásgyűjtő ív hitelesítési eljárásában az Alkotmánynak és az irányadó törvényeknek megfelelően járt-e el. Eljárása során az Alkotmánybíróság e feladatát alkotmányos jogállásával és rendeltetésével összhangban látja el. [25/1999. (VII. 7.) AB határozat, ABH 1999, 251, 256.]

Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben megállapította, hogy a kifogás – tartalmát tekintve – megfelel a törvényi feltételeknek, ezért azt a Ve. 130. § (3) bekezdése alapján érdemben bírálta el.

2. Az indítványozó vitatja az OVB-nek azt a megállapítását, amely szerint a népszavazásra feltenni kívánt kérdés nem felel meg az Nsztv. szerinti egyértelműségi követelménynek. Nézete szerint a kérdés egyértelmű, és nem értelmezhető úgy, hogy a Zöld Párt lenne a törvényjavaslat benyújtója.

Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az OVBh.-ban szereplő népszavazási kérdés „a Zöld Párt kezdeményezésére az Országgyűlés alkotson törvényt” fordulata miatt nem felel meg az Nsztv.-ben a népszavazásra feltenni kívánt kérdés egyértelmű megfogalmazásával kapcsolatos, és az Alkotmánybíróság számos határozatában értelmezett és kifejtett követelménynek.

Helytálló az OVBh. indokolása, mely szerint a fenti fordulat egyik értelmezése az lehet, hogy magának a tárgyszerinti törvénynek az – alkotmányi értelemben vett – kezdeményezője, vagyis a törvényjavaslat benyújtója a Zöld Párt legyen. Másik értelmezése lehet a fenti fordulatnak, hogy a kezdeményező neve csak információs, figyelemfelhívó céllal kerül rögzítésre a kérdésben. A harmadik értelmezés alapján az Országgyűlés csak a Zöld Párt kezdeményezésére (és nem esetlegesen más, konkuráló kezdeményezés alapján) alkothat törvényt a kérdésben meghatározott tárgykörben. Az Nsztv. 13. § (1) bekezdésében foglalt

egyértelműségi követelménnyel kapcsolatban az Alkotmánybíróság kifejtette: „A népszavazáshoz való jog érvényesülésének garanciája az egyértelműség. Az egyértelműség követelményének vizsgálata ebben az összefüggésben azt jelenti, hogy a népszavazásra szánt kérdés egyértelműen megválaszolható-e, azaz eldöntendő kérdés esetében arra »igen«-nel vagy »nem«-mel egyértelműen lehet-e felelni. Ahhoz azonban, hogy a választópolgár a népszavazásra feltett kérdésre egyértelműen tudjon válaszolni, az szükséges, hogy a kérdés világos és kizárólag egyféleképpen értelmezhető legyen.” [1. 51/2001. (XI. 29.) AB határozat, ABH 2001, 392, 396.]

A kérdésnek a fentiekben kifejtettek alapján többféle értelmezése is lehet. Az, hogy a kérdésnek nem kizárólag egyfajta értelmezése lehet, az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata alapján megalapozza az Nsztv. 13. § (1) bekezdésében megfogalmazott egyértelműségi követelmény sérelmét [1. 51/2001. (XI. 29.) AB határozat]. Ha a népszavazásra feltenni kívánt kérdés nem felel meg a törvényi feltételeknek, akkor az OVB köteles az aláírásgyűjtő ív hitelesítését megtagadni. Mindezekből következően az Alkotmánybíróság az OVB-nek az OVBh.-ban foglalt, az Nsztv. 10. § *c*) pontján és 13. § (1) bekezdésén alapuló, aláírásgyűjtő ív hitelesítését megtagadó határozatát helybenhagyta.

Tekintettel arra, hogy a hitelesítést megtagadó OVB határozatot az Alkotmánybíróság az Nsztv. 13. § (1) bekezdésében foglalt egyértelműségi követelmény sérelme miatt helybenhagyta, az Alkotmánybíróság nem vizsgálta, hogy a kérdés egyébként megfelel-e az egyéb alkotmányi és törvényi követelményeknek.

Az Alkotmánybíróság határozatának közzétételét az OVB határozatnak a Magyar Közlönyben való megjelenésére tekintettel rendelte el.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
előadó alkotmánybíró

Dr. Balogh Elemér s. k., alkotmánybíró *Dr. Bragyova András* s. k.,
alkotmánybíró alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k., alkotmánybíró *Dr. Harmathy Attila* s. k.,
alkotmánybíró alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k., alkotmánybíró *Dr. Kiss László* s. k.,
alkotmánybíró alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k., alkotmánybíró *Dr. Kukorelli István* s. k.,
alkotmánybíró alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 207/H/2006.

**Az Alkotmánybíróság
45/2006. (X. 5.) AB
határozata**

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság jogszabályi rendelkezés és állami irányítás egyéb jogi eszköze alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítvány, valamint – hivatalból eljárva – mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítása tárgyában meghozta a következő

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság – hivatalból eljárva – megállapítja: mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenes helyzet keletkezett amiatt, hogy a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 33/A. § (7) bekezdése általánosságban kizárja a bíróság döntése elleni jogorvoslat lehetőségét. Ennek következtében abban az esetben sem lehet a döntés ellen jogorvoslattal élni, ha a polgármester összeférhetlenségének és megbízatása megszűnésének kimondására irányuló eljárásban az első érdemi döntést nem a képviselő-testület, hanem a bíróság hozta.

Az Alkotmánybíróság felhívja az Országgyűlést, hogy jogalkotási feladatának 2007. június 15. napjáig tegyen eleget.

2. Az Alkotmánybíróság a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 33/A. § (7) bekezdésének utolsó mondata alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

3. Az Alkotmánybíróság Somlószlós Önkormányzat Képviselő-testülete 76/2002. (X. 7.) sz. határozatának a „kütagként, személyes közreműködés nélkül” szövegrésze alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

Az indítványozó alkotmányellenesség utólagos vizsgálatára irányuló indítványt terjesztett az Alkotmánybíróság elé. Indítványában egyrészt a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) 33/A. § (7) bekezdés utolsó mondata, másrészt Somlószlós Önkormányzat Képviselő-testülete 76/2002. (X. 7.) sz. határozata (a továbbiakban: Öh.) „kütagként, személyes közreműködés nélkül” szövegrésze alkotmányelle-

nességének megállapítását és megsemmisítését kezdeményezte.

Az Ötv. 33/A. § (7) bekezdésének kifogásolt utolsó mondata szerint a polgármester összeférhetlenségének megállapításával kapcsolatos bírósági döntés ellen további jogorvoslatra nincs lehetőség. A jogorvoslat kizárása – az indítványozó szerint – ellentétes az Alkotmány 57. § (5) bekezdésével, azaz a jogorvoslatihoz való alapjoggal. Az indítványozó arra hivatkozott, hogy az Alkotmány 57. § (5) bekezdése értelmében a jogorvoslati jogot csak a jogviták ésszerű időn belüli elbírálásának érdekében, s csak azzal arányosan lehet korlátozni. A jogorvoslat kizárása azonban „nem tekinthető arányosnak ahhoz a sérelemhez képest, amit a törvénysértő határozat eredményezhet a felekre nézve”.

Az indítványozó állította továbbá, hogy az Ötv. 33/A. § (7) bekezdés utolsó mondata az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény 6. és 13. cikkével is ellentétes.

Az indítványozó az Öh. „kütagként, személyes közreműködés nélkül” szövegrésze alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését az Alkotmány 9. és 13. §-ára, illetve a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXLIV. törvény (a továbbiakban: régiGt.) 102. §-ára való hivatkozással kezdeményezte. A helyi önkormányzat képviselő-testülete az indítványozó által kifogásolt feltétellel járult hozzá ahhoz, hogy a polgármester a saját gazdasági társaságában vezető tisztségviselői funkciót gyakoroljon. Az indítványozó azzal érvelt, hogy az Ötv. 33/A. § (2) bekezdésének *bb*) pontja az összeférhetlenségi okot a vezető tisztségviselői funkció betöltésében jelöli meg. Az Ötv. 33/A. § (4) bekezdése továbbá lehetőséget ad arra, hogy a képviselő-testület hozzájáruljon az összeférhetlenség alapjául szolgáló körülmények fenntartásához. Az indítványozó szerint ugyanakkor a kütagként való közreműködés nem szerepel az Ötv.-ben meghatározott összeférhetlenségi okok között. A kütagként való közreműködés a gazdasági társaságban való tulajdoni részesedésre vonatkozik. Ennek következtében a helyi önkormányzat a tulajdont érintő körülmény fenntartásáról nem rendelkezhet. Egy ilyen kitétel ugyanis tulajdonkorlátozásnak minősül. A tulajdont korlátozó képviselő-testületi döntés pedig az indítványozó szerint ellentétes az Alkotmány 9. és 13. §-ával. A vezető tisztségviselői funkciónak kütagként való ellátása továbbá a régiGt. 102. §-ával sem volt összeegyeztethető.

II.

1. Az Alkotmány indítvánnyal érintett rendelkezései:
„8. § (2) A Magyar Köztársaságban az alapvető jogokra és köteleességekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg, alapvető jog lényeges tartalmát azonban nem korlátozhatja.”

„57. § (5) A Magyar Köztársaságban a törvényben meghatározottak szerint mindenki jogorvoslással élhet az olyan bírósági, közigazgatási és más hatósági döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti. A jogorvoslati jogot – a jogviták ésszerű időn belüli elbírálásának érdekében, azzal arányosan – a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával elfogadott törvény korlátozhatja.”

2. Az Ötv. érintett rendelkezései:

„33/A. § (3) A polgármester az összeférhetlenségi okot a megválasztásától, illetve az összeférhetlenségi ok felmerülésétől számított 30 napon belül köteles megszüntetni.

(4) Ha a polgármester a (3) bekezdésben foglalt kötelezettségének nem tett eleget, bármely képviselő indítványára – a száznál kevesebb lakosú község kivételével a képviselők közül választott háromtagú bizottság javaslata alapján – a képviselő-testület a következő ülésén, legkésőbb az összeférhetlenség megállapításának kezdeményezését követő 30 napon belül határozattal megállapítja az összeférhetlenség alapjául szolgáló körülmények fennállását, és kimondja az összeférhetlenséget, illetőleg dönthet a hozzájárulás megadásáról, ha e törvény ezt lehetővé teszi. A képviselő-testület határozatát az ülést követő munkanapon a polgármesternek kézbesíteni kell.

(5) A polgármester az összeférhetlenségét, illetőleg a megbízás megszűnését megállapító képviselő-testületi határozat felülvizsgálatát kérheti – jogszabálysértésre hivatkozással – a határozat kézhezvételétől számított 8 napon belül a fővárosi, megyei bíróságtól.

(6) A fővárosi, megyei közigazgatási hivatal vezetője a fővárosi, megyei bíróságnál kezdeményezheti a polgármester összeférhetlenségének a kimondását, ha a képviselő-testület nem dönt az összeférhetlenségről vagy döntése jogszabálysértő.

(7) A bíróság a kérelemről – annak beérkezésétől számított 30 napon belül – nemperes eljárásban, három hivatásos bíróból álló tanácsban határoz. A bíróság a polgármestert, a keresettel megtámadott határozatot hozó képviselő-testület képviselőjét, illetőleg a kereset előterjesztőjét meghallgathatja. A bíróság döntése ellen további jogorvoslatnak helye nincs.”

3. Az Öh. érintett rendelkezése:

„Somlószőlős Önkormányzat Képviselőtestülete hozzájárul ahhoz, hogy Menyhárt Tibor főállású polgármester gazdasági társaság (Vulkán 98. BT) vezető tisztségviselője legyen, kizárólag, személyes közreműködés nélkül.”

III.

Az indítvány – az alábbiak szerint – részben megalapozott.

1.1. Az Alkotmánybíróság számos határozatában, sokféle szempontból foglalkozott már a jogorvoslathoz való jog alkotmányos tartalmával. Az indítvány szempontjából meghatározó elvi tételek az alábbiakban összegezhetők: „a jogorvoslathoz való jog lényegi tartalma az érdemi határozatok tekintetében a más szervhez, vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetősége [5/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 27, 31.]. Az Alkotmány a különböző eljárásokra vonatkozó törvényi szabályozásra bízta a jogorvoslati formák megjelölését, a jogorvoslatot elbíráló fórumok megállapítását, valamint annak meghatározását, hogy hány fokú jogorvoslati rendszer érvényesülhet (1437/B/1990. AB határozat, ABH 1992, 453, 454.). A jogorvoslathoz való jog követelményét az egyfokú fellebbezési rendszer is kielégíti, de a törvényhozó ezen túlmenő jogorvoslati lehetőséget is adhat [9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 59, 68.].

A jogorvoslathoz való alapjog biztosítását jelenti, ha az eljárásban a törvény garantálja az érintett számára, hogy ügyét az alapügyben eljáró szervtől különböző szerv bírálja el (513/B/1994. AB határozat, ABH 1994, 734.). Minden jogorvoslat lényegi eleme a „jogorvoslás” lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát [23/1998. (VI. 9.) AB hat. ABK 1998. június–július 286, 288.]” [49/1998. (XI. 27.) AB határozat, ABH 1998, 372, 382.]

„Az Alkotmány 57. § (5) bekezdése a „törvényben meghatározottak szerint” fordulatot használja a jogorvoslathoz való jog deklarálása során. Az Alkotmánybíróság erre vonatkozó értelmezése szerint ezen alkotmányi rendelkezés nemcsak a jogorvoslathoz való jog korlátozhatóságának jogforrási szintjét jelöli, hanem egyben a joggal való élés feltételeinek törvényi szabályozására, a jogorvoslathoz való jognak – az Alkotmány keretei közötti – tartalmi korlátozhatóságára is utal. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben – többek között – megállapította: az Alkotmány 57. § (5) bekezdése a jogorvoslathoz való alapjogot határozza meg, azonban ez az alapjog sem korlátozhatatlan. Ez az alkotmányi rendelkezés ugyanis a jogorvoslat jogát a »törvényben meghatározottak szerint« biztosítja, amely utalás az eltérő szabályozási lehetőségekre, arra, hogy a különböző eljárásokban a jogorvoslatnak eltérő formái lehetnek. [5/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 27, 31.] Az Alkotmánybíróság egy más határozatában kimondta, hogy az Alkotmány e rendelkezése a jogorvoslathoz való jogot jelöli meg alapjogként és nem az egyes jogorvoslati formákat, illetve azok fórumrendszerét. Ahhoz, hogy valamely jogorvoslati forma funkcióját alkotmányosan betölthesse, a feleknek meghatározott feltételekhez kötött alanyi joggal kell rendelkezniük arra, hogy az általuk állított jogsérelmet a jogorvoslati fórum érdemben és rájuk kiható hatállyal elbírálja [9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 59, 65.].” (799/E/1998. AB határozat, ABH 2001, 1011, 1014.)

„Az Alkotmánybíróság fent hivatkozott határozatai alapján megállapítható tehát, hogy az Alkotmány 57. §

(5) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog lényegi tartalmát a »jogorvoslás« lehetősége képezi, azaz, hogy a jogorvoslat – az adott konkrét szabályozás keretein belül – mind fogalmilag, mind pedig tartalmát tekintve tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát. Ezt meghaladóan az Alkotmány a különböző eljárásokra vonatkozó jogorvoslati formák meghatározását, a jogorvoslati fórumrendszer megállapítását – ideértve annak a szabályozását is, hogy hány fokú jogorvoslati rendszer érvényesül az adott szabályozáson belül – a jogalkotóra bízta. Az Alkotmány 57. § (5) bekezdése a jogorvoslathoz való jogot részesíti tehát alkotmányos védelemben, nem pedig – az egyes eljárásokban is eltérő és változatos formát mutató – jogorvoslati formákat, illetve ezek – egyes eljárási fajtánként ugyancsak eltérő – fórumrendszerét.” (667/B/2002. AB határozat, ABH 2003, 1531, 1535–1536.)

1.2. Az Ötv. 33/A. § (3)–(7) bekezdése határozza meg a polgármester összeférhetlenségének megállapításával kapcsolatos eljárást. Az Ötv. e rendelkezései szerint a polgármester mindenképp maga köteles az összeférhetlenséget megszüntetni. Amennyiben a polgármester e kötelezettségének nem tett eleget, akkor a képviselő-testület dönt az összeférhetlenség alapjául szolgáló körülmények fennállásáról, az összeférhetlenség megállapításáról, bizonyos esetekben pedig hozzájárulhat az összeférhetlenség alapjául szolgáló körülmények további fenntartásához. A polgármester a képviselő-testületi határozat bírósági felülvizsgálatát kezdeményezheti.

Az Ötv. 33/A. § (6) bekezdése szerint ugyanakkor lehetőség van arra, hogy amennyiben a képviselő-testület egyáltalán nem dönt az összeférhetlenségről vagy döntése jogszabálysértő, akkor a fővárosi, megyei közigazgatási hivatal vezetője (a továbbiakban: hivatalvezető) bíróságnál kezdeményezze a polgármester összeférhetlenségének kimondását.

Az Ötv. 33/A. § (7) bekezdésének – az indítványozó által kifogásolt – utolsó mondata egységesen úgy rendelkezik, hogy a bíróság döntése ellen további jogorvoslatnak helye nincs. Ennek következtében, ha a polgármesteri összeférhetlenséget a képviselő-testület állapítja meg, akkor a határozat ellen a polgármester, illetve a hivatalvezető bírósági felülvizsgálatot kérhet, s a bírói döntés ellen kizárt a további jogorvoslat. Az Ötv. 33/A. § (7) bekezdésének utolsó mondatából következően teljesen kizárt azonban a jogorvoslás lehetősége akkor, amikor a hivatalvezető a képviselő-testületi döntés hiányában fordul bírósághoz. Az utóbbi esetben a polgármester összeférhetlenségével kapcsolatban az első érdemi döntést a – hivatalvezető kezdeményezésére eljáró – bíróság hozza meg, és ez ellen az első érdemi döntés ellen is kizárt más szervhez, illetve magasabb fórumhoz való fordulás lehetősége. Az utóbbi ismertetett esetben tehát csak egyetlen fórum járhat el, s a polgármester összeférhetlenségének kimondásával szemben kizárt a jogorvoslás lehetősége.

A fentiekben hivatkozott alkotmánybírói gyakorlat szerint a jogorvoslathoz való alapjog lényeges tartalma az

érdemi határozatok tekintetében a jogorvoslás, vagyis a más szervhez, magasabb fórumhoz való fordulás lehetősége, a jogsérelem orvosolhatósága. A jogorvoslathoz való alapjog lényeges tartalmát sérti, ha az első érdemi döntést követően kizárt a további jogorvoslás lehetősége. A képviselő-testületi döntés elmulasztása alapján kezdeményezett eljárásban a polgármesteri összeférhetlenség bíróság által történő megállapítása jelenti az első érdemi döntést. Az Ötv. 33/A. § (7) bekezdésének utolsó mondatából következően ez ellen az egyetlen érdemi döntés ellen is kizárt a jogorvoslás lehetősége. Ez a helyzet az Alkotmány 57. § (5) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való alapjog lényeges tartalmának korlátozásához vezet.

Az alkotmányos alapjog korlátozhatóságára az Alkotmány 8. § (2) bekezdése irányadó, mely szerint a Magyar Köztársaságban az alapvető jogokra és köteleességekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg, alapvető jog lényeges tartalmát azonban nem korlátozhatja. Az Alkotmánybíróság megállapította azonban, hogy az alkotmányellenes helyzet nem önmagában abból fakad, hogy a jogalkotó kizárta a bíróság döntése elleni további jogorvoslat lehetőségét. A polgármester összeférhetlenségének kimondására irányuló eljárás zárt rendszert képez, amely eljárás során az első érdemi határozatot a képviselő-testület hozza. A fővárosi, megyei bíróságtól a polgármester – jogszabálysértésre hivatkozással – kérheti az összeférhetlenséget, illetőleg a megbízatás megszűnését megállapító képviselő-testületi határozat felülvizsgálatát. A bíróság ez esetben – a korábban idézett 49/1998. (XI. 27.) AB határozatnak megfelelő – jogorvoslati fórumként jár el, és az e minőségében hozott döntése ellen nincs helye további jogorvoslatnak. Ezt a zárt eljárási rendet törli át az Ötv. 33/A. § (6) bekezdésének első fordulatában szabályozott eset, amikor is a közigazgatási hivatal vezetője azért kezdeményezi a bíróság eljárását, mert a képviselő-testület – az Ötv. 33/A. § (4) bekezdését megszegve – elmulasztotta meghozni a szükséges határozatot. A polgármester összeférhetlenségéről és megbízatásának megszűnéséről az első érdemi határozatot kizárólag ebben az esetben hozza a bíróság.

Tekintettel arra, hogy az Ötv. 33/A. § (7) bekezdésének utolsó mondata nem önmagában, hanem csak az Ötv. 33/A. § (6) bekezdésének első fordulatában szabályozott, atipikus esettel összefüggésben veti fel az Alkotmány 57. § (5) bekezdésének sérelmét, az Alkotmánybíróság az ezen indokból történő alkotmányellenesség megállapítására és megsemmisítésre irányuló indítványt elutasította.

1.3. Az Alkotmánybíróságnak a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítására irányuló hatáskörét az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 49. §-a szabályozza. Az Alkotmánybíróság e hatásköréhez kapcsolódó gyakorlatát a következőkben foglalta össze:

„Az Abtv. 49. §-a szerint a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítására akkor kerülhet sor, ha a jogalkotó szerv a jogszabályi felhatalmazásból

származó jogalkotói feladatát elmulasztotta, és ezzel alkotmányellenességet idézett elő. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a jogalkotó szerv jogalkotási kötelezettségének konkrét jogszabályi felhatalmazás nélkül is köteles eleget tenni, ha az alkotmányellenes helyzet – a jogi szabályozás iránti igény – annak nyomán állott elő, hogy az állam jogszabályi úton avatkozott bizonyos életviszonyokba, és ezáltal az állampolgárok egy csoportját megfosztotta alkotmányos jogai érvényesítésének lehetőségétől [22/1990. (X. 16.) AB határozat, ABH 1990, 83, 86.]. Az Alkotmánybíróság mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenességet állapít meg akkor is, ha alapjog érvényesüléséhez szükséges jogszabályi garanciák hiányoznak. [37/1992. (VI. 10.) AB határozat, ABH 1992, 227, 231.].

Az Alkotmánybíróság mulasztásban megnyilvánuló alkotmányértést nemcsak akkor állapít meg, ha az adott tárgykörre vonatkozóan semmilyen szabály nincs [35/1992. (VI. 10.) AB határozat, ABH 1992, 204.], hanem akkor is, ha az adott szabályozási koncepción belül az Alkotmányból levezethető tartalmú jogszabályi rendelkezés hiányzik [22/1995. (III. 31.) AB határozat, ABH 1995, 108, 113.; 29/1997. (IV. 29.) AB határozat, ABH 1997, 122, 128.; 15/1998. (V. 8.) AB határozat (... ABH 1998, 132, 138.)]. A szabályozás tartalmának hiányos voltából eredő alkotmányértő mulasztás megállapítása esetében is a mulasztás, vagy a kifejezett jogszabályi felhatalmazáson nyugvó, vagy ennek hiányában, a feltétlen jogszabályi rendezést igénylő jogalkotói kötelezettség elmulasztásán alapul.” [4/1999. (III. 31.) AB határozat, ABH 1999, 52, 56–57.]

Az Alkotmánybíróság eljárása során észlelte, hogy – az Indokolás III. rész 1.2. pontjában kifejtettek szerint – alkotmányellenesség, az Alkotmány 57. §-ának (5) bekezdését, valamint 8. §-ának (2) bekezdését sértő helyzet keletkezett azáltal, hogy nem biztosított a jogorvoslat az Ötv. 33/A. § (6) bekezdésének első fordulatóban szabályozott esetben (amikor a polgármester összeférhetlenségének és megbízatása megszűnésének ügyében az első érdemi döntést – a közigazgatási hivatal vezetőjének kezdeményezésére – a bíróság hozta). Az Alkotmánybíróság erre tekintettel – hivatalból eljárva – megállapította, hogy mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenes helyzet áll fenn, és felszólította az Országgyűlést, hogy jogalkotói feladatának 2007. június 15. napjáig tegyen eleget.

Mivel az Alkotmánybíróság az Alkotmány 57. § (5) bekezdésének sérelme miatt az Ötv. 33/A. § (7) bekezdésének utolsó mondatához kapcsolódóan a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenességet megállapította, – állandó gyakorlatát követve – nem vizsgálta, hogy az indítványozó által felhívott további rendelkezések sérelme megállapítható-e a megsemmisített rendelkezéssel összefüggésben. [61/1997. (XI. 19.) AB határozat, ABH 1997, 361, 364.; 16/2000. (V. 24.) AB határozat, ABH 2000, 425, 429.; 29/2000. (X. 11.) AB határozat, ABH 2000, 193, 200.; 56/2001. (XI. 29.) AB határozat, ABH 2001,

478, 482.; 6/2005. (III. 11.) AB határozat, ABH 2005, 70, 75.]

2.1. Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 1. § b) pontja alapján az Alkotmánybíróság hatásköre jogszabály, valamint az állami irányítás egyéb jogi eszköze alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára terjed ki.

Az állami szervek és a helyi önkormányzatok jogalkotó hatáskörét az Alkotmány és a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény (a továbbiakban: Jat.) szabályozza. A Jat. határozza meg azt is, hogy az állami szervek és a helyi önkormányzatok aktusai közül melyek minősülnek jogszabálynak, és melyek azok, amelyek az állami irányítás egyéb jogi eszközei közé tartoznak.

Az 52/1993. (X. 7.) AB végzésben az Alkotmánybíróság megállapította: „Önmagában véve (...) az, hogy valamely aktust olyan elnevezés alatt bocsátanak ki, amelyet a Jat. a jogszabályok vagy az állami irányítás jogi eszközei megjelölésére használ, még nem szükségképpen alapozza meg az adott aktus felülvizsgálatára nézve az Alkotmánybíróság hatáskörét. A hatáskör vizsgálatánál nem az aktus elnevezése, hanem a benne foglalt rendelkezések jogi jellege az irányadó.” (ABH 1993. 407, 408.)

Az Alkotmány és a Jat. rendelkezései alapján a helyi önkormányzatok határozatai nem minősülnek jogszabálynak. A Jat. 46. § (1) bekezdése értelmében a helyi önkormányzatok határozatban szabályozzák az általuk irányított szervek feladatait, a saját működésüket, és állapítják meg a feladatkörükbe tartozó terveket. A Jat. 46. § (2) bekezdése szerint ez a rendelkezés nem érinti a helyi önkormányzatoknak az egyedi határozatok meghozatalára vonatkozó jogát. A Jat. 46. § (1) bekezdése által megállapított szabályozási tárgykörben alkotott helyi önkormányzati határozatok az állami irányítás egyéb jogi eszközei közé tartoznak. A helyi önkormányzatok egyedi, a fenti tárgykörbe nem tartozó határozatait viszont a Jat. 46. § (2) bekezdése kifejezetten kizárja az állami irányítás egyéb jogi eszközei köréből.

2.2. Az Alkotmánybíróságnak hatásköre vizsgálata során tehát abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az Öh., illetve annak támadott szövegrésze minősíthető-e a Jat. 46. § (1) bekezdése alapján az állami irányítás egyéb jogi eszközei körébe tartozó határozatnak.

A vizsgált határozatban Somlószlós Önkormányzat Képviselő-testülete ahhoz járult hozzá, hogy a főállású polgármester gazdasági társaság vezető tisztségviselője legyen. Az Öh. a képviselő-testületnek az összeférhetlenség alapjául szolgáló körülmények fenntartásával kapcsolatos egyedi döntését rögzíti. A képviselő-testület erre vonatkozó egyedi döntése tartalmából nem következik, hogy az önkormányzat normakénti követés céljából, meghatározott alanyi körre kötelező általános magatartási szabályokat fogalmazott volna meg. Az Öh. tehát normatív tartalommal nem bír. Ennek megfelelően a támadott határozat nem tekinthető az állami irányítás egyéb jogi eszközének.

Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a kifogásolt határozat, illetve annak szövegrésze alkotmányellenességének megállapítására nincs hatásköre. Ezért az indítványt az Abtv. 1. § b) pontja és az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozata (ABH 2003, 2065.) 29. §-ának b) pontja alapján érdemi vizsgálat nélkül visszautasította.

A határozat Magyar Közlönyben történő közzétételét az Alkotmánybíróság a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítására tekintettel rendelte el.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
előadó alkotmánybíró

Dr. Balogh Elemér s. k., alkotmánybíró *Dr. Bragyova András s. k.,* alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k., alkotmánybíró *Dr. Harmathy Attila s. k.,* alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k., alkotmánybíró *Dr. Kiss László s. k.,* alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k., alkotmánybíró *Dr. Kukorelli István s. k.,* alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 220/B/2006.

Az Alkotmánybíróság 46/2006. (X. 5.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság által országos népi kezdeményezésre irányuló aláírásgyűjtő ív mintapéldánya és az azon szereplő kérdés hitelesítése tárgyában hozott határozat ellen benyújtott kifogás alapján – *dr. Bihari Mihály* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával és *dr. Bragyova András* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság 64/2006. (II. 23.) OVB határozatát megsemmisíti, és az Országos Választási Bizottságot új eljárásra utasítja.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

A választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban: Ve.) 130. § (1) bekezdése alapján kifogást nyújtottak be az Alkotmánybírósághoz az Országos Választási Bizottság (a továbbiakban: OVB) 64/2006. (II. 23.) OVB határozata ellen, amelyben az OVB határozatának megsemmisítését és az OVB új eljárásra utasítását kéri.

Az OVB vitatott határozatában megtagadta annak a népi kezdeményezésre irányuló aláírásgyűjtő ív mintapéldányának a hitelesítését, amelyen a következő kérdés szerepel:

„Egyetértek azzal, hogy Magyarországon az autópályákon töröljék el a maximális sebesség korlátozását.”

Az OVB a határozatát arra alapította, hogy a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 48. § (3) bekezdésének a) pontjában foglalt felhatalmazás alapján az egyes járművek közlekedésben használt maximális sebességét a Kormány a 28/2001. (II. 15.) Korm. rendelettel módosított, a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM–BM együttes rendelet 26. §-ában állapítja meg. Az OVB álláspontja szerint ennek alapján megállapítható, hogy a kezdeményezésben említett sebességhatár eltörlésének kérdése – a törvényben foglalt felhatalmazás visszavonásáig – a Kormány hatáskörébe tartozó feladat.

Az Alkotmány 28/B. § (1) bekezdése szerint országos népi kezdeményezés tárgya az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdés lehet. A hatályos jogszabályok alapján azonban a sebességhatár eltörlése nem az Országgyűlés hatáskörébe tartozó feladat, ezért az országos népi kezdeményezés aláírásgyűjtő íve nem hitelesíthető.

Az OVB határozata a Magyar Közlöny 2006. évi 24. számában 2006. február 28-án jelent meg. A kifogást a Ve. 130. § (1) bekezdésében előírt módon és határidőn belül, 2006. március 9-én nyújtották be az OVB-hez.

A kifogásban kifejtett álláspont szerint nem megalapozott az OVB határozatnak az a megállapítása, mely szerint a sebességkorlátozás eltörlése a hatályos jogszabályi rendelkezések szerint nem tartozik az Országgyűlés feladatkörébe. Sem az Alkotmány, sem a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely oly módon különítené el az Országgyűlés és a Kormány jogalkotási kompetenciáját, amelynek alapján kizárt lenne, hogy az Országgyűlés törvényt alkosson bármilyen kérdésben, „azaz a Kormány rendeletalkotási hatásköre törvénnyel ne lenne elvonható”.

A kifogás benyújtója szerint a törvényalkotás az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdés, a felhatalmazás megadására vonatkozó rendelkezéssel együtt. A Kormánynak a törvények végrehajtására vonatkozó külön törvény alapján való felhatalmazása nem érinti az Országgyűlésnek az egész kérdéskörre fennálló törvényalkotási hatáskörét. Ennélfogva nem helytálló az OVB álláspontja, mely szerint a népi kezdeményezés tárgyában megfogalmazott kérdésben az Országgyűlés hatásköre nem áll fenn. Így erre alapozottan az aláírásgyűjtő ív mintapéldányának hitelesítését nem lehetett volna megtagadni. Ezért a kifogás arra irányul, hogy az Alkotmánybíróság semmisítse meg az OVB határozatát és utasítsa új eljárásra az OVB-t.

II.

A kifogás elbírálása során az Alkotmánybíróság az alábbi jogszabályi rendelkezések alapján hozta meg döntését:

1. Az Alkotmánynak a kifogásban érintett rendelkezései:

„19. § (1) A Magyar Köztársaság legfelsőbb államhatalmi és népképviselői szerve az Országgyűlés.

(2) Az Országgyűlés a népszuverenitásból eredő jogait gyakorolva biztosítja a társadalom alkotmányos rendjét, meghatározza a kormányzás szervezetét, irányát és feltételeit.

(3) E jogkörében az Országgyűlés

a) megalkotja a Magyar Köztársaság Alkotmányát;

b) törvényeket alkot; (...)

„25. § (2) A törvényhozás joga az Országgyűlést illeti meg.”

„35. § (2) A Kormány a maga feladatkörében rendeleteket bocsát ki, és határozatokat hoz. Ezeket a miniszterelnök írja alá. A Kormány rendelete és határozata törvénnyel nem lehet ellentétes. A Kormány rendeleteit a hivatalos lapban ki kell hirdetni.”

„28/B. § (1) Országos népszavazás és népi kezdeményezés tárgya az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdés lehet.”

„28/D. § Országos népi kezdeményezést legalább 50 000 választópolgár nyújthat be. Az országos népi kezdeményezés arra irányulhat, hogy az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdést az Országgyűlés tüzze a napirendjére. Az országos népi kezdeményezésben megfogalmazott kérdést az Országgyűlés köteles megtárgyalni.”

2. Az országos népszavazásról és népi kezdeményezésről szóló 1998. évi III. törvénynek (a továbbiakban: Nsztv.) a népi kezdeményezésre vonatkozó szabályai:

„17. § A népi kezdeményezésnek pontosan és egyértelműen tartalmaznia kell a megtárgyalásra javasolt kérdést.

18. § Az Országos Választási Bizottság akkor tagadja meg az aláírásgyűjtő ív hitelesítését, ha

a) a kérdés nem tartozik az Országgyűlés hatáskörébe,

b) a kérdés megfogalmazása nem felel meg a törvényben foglalt követelményeknek,

c) az aláírásgyűjtő ív nem felel meg a választási eljárásról szóló törvényben foglalt követelményeknek.

19. § A népi kezdeményezést – az aláírásgyűjtésnek a Ve. 118/A. §-a szerinti szünetelése kivételével – az aláírásgyűjtő ív hitelesítését követő két hónapon belül egyszer lehet benyújtani az Országos Választási Bizottság elnökéhez. A pótlólag benyújtott, a kezdeményezést kiegészítő aláírások érvénytelenek.

20. § A népi kezdeményezésről a 6. § szerinti bejelentést követő három hónapon belül dönteni kell.”

3. A Ve.-nek az országos népi kezdeményezésre irányuló aláírásgyűjtő ív hitelesítésére vonatkozó szabályai:

„131. § Az országos népi kezdeményezés során a 117–121. § és a 130. § (1) és (3) bekezdésének rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.”

„117. § (1) Az Országos Választási Bizottság a jogszabályi feltételeknek megfelelő aláírásgyűjtő ívet, illetőleg kérdést a benyújtástól számított harminc napon belül hitelesíti.

(2) Az Országos Választási Bizottságnak az aláírásgyűjtő ív, illetőleg a konkrét kérdés hitelesítésével kapcsolatos határozatát nyolc napon belül a Magyar Közlönyben közzé kell tenni.”

„130. § (1) Az Országos Választási Bizottságnak az aláírásgyűjtő ív, illetőleg a konkrét kérdés hitelesítésével kapcsolatos döntése elleni kifogást a határozat közzétételét követő tizenöt napon belül lehet – az Alkotmánybírósághoz címezve – az Országos Választási Bizottsághoz benyújtani.

(...)

(3) Az Alkotmánybíróság a kifogást soron kívül bírálja el. Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság, illetőleg az Országgyűlés határozatát helybenhagyja, vagy azt megsemmisíti, és az Országos Választási Bizottságot, illetőleg az Országgyűlést új eljárásra utasítja.”

III.

Az Alkotmánybíróság hatáskörét a jelen ügyben az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 1. § h) pontja alapján a Ve. 130. §-a határozza meg. Az Alkotmánybíróság eljárása ebben a hatáskörben jogorvoslati természetű. Az Alkotmánybíróság az OVB határozatában, valamint a kifogásban foglaltak alapján azt vizsgálja, hogy az OVB az aláírásgyűjtő ív hitelesítésének megtagadása során az Alkotmánynak és az irányadó törvényeknek megfelelően járt-e el [63/2002. (XII. 3.) AB határozat, ABH 2002, 342, 344.]. Az Alkotmánybíróság feladatát e hatáskörben eljárva is alkotmányos jogállásával és rendeltetésével összhangban látja el [25/1999. (VII. 7.) AB határozat, ABH 1999, 251, 256.].

Az Alkotmánybíróság eljárása során megállapította, hogy a kifogás alapos.

Az Alkotmány 28/B. §-a alapján az országos népszavazás és népi kezdeményezés tárgya lehet – az Alkotmány 28/C. § (5) bekezdésében meghatározottak kivételével – az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdés.

Az Nsztv. 18. §-a, az Alkotmánnyal összefüggésben, a hitelesítés megtagadásának egyik feltételeként az Országgyűlés hatáskörébe nem tartozó kérdést emeli ki. E szerint az OVB az országos népi kezdeményezésre irányuló aláírásgyűjtő ív mintapéldányának hitelesítését az Nsztv. 18. §-a alapján, akkor tagadhatja meg, ha a kérdés nem tartozik az országgyűlés hatáskörébe, ha a kérdés megfogalmazása nem felel meg a törvényi szabályoknak, illetőleg ha az aláírásgyűjtő ív nem felel meg a választási eljárási törvényben foglalt előírásoknak.

Az Országgyűlés hatáskörének terjedelmére (tartalmára) vonatkozóan nyilvánvalóan irányadók az Alkotmány felhívott rendelkezései.

A kifogás alapján az Alkotmánybíróságnak abban kellett állást foglalnia, hogy a népi kezdeményezésre irányuló kérdésben rendelkezik-e hatáskörrel az Országgyűlés, nevezetesen: kizárja-e az Országgyűlés törvényalkotó hatáskörét az a jogi helyzet, mely szerint a sebességkorlátozás szabályozására a hatályos jogban törvényi felhatalmazás alapján a Kormány rendelkezik hatáskörrel.

E kérdésben az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlatában nem fogalmazódott meg egyértelmű álláspont. Az Alkotmánybíróság az 53/2001. (XI. 29.) AB határozatában úgy foglalt állást, „hogy (...) az Országgyűlés Alkotmányban biztosított jogalkotói hatásköre teljes, és mind a Kormány, mind a Kormány tagjai irányába nyitott. Önmagában az, hogy jelenleg valamely jogviszonyt nem törvényi, hanem rendeleti szinten szabályoznak, nem zárja ki azt, hogy később az Országgyűlés törvényt alkosson abban a tárgyban. (...) Időről időre az Országgyűlés jogköre, hogy eldöntse, mely kérdéseket kíván – figyelemmel az alkotmányi rendelkezésekre – törvényi úton szabályozni, és melyek azok a tárgykörök, amelyekben rendeleti szintű szabályozás elegendő, és ennek érdekében jogalkotásra irányuló felhatalmazást ad a jogalkotói hatáskörrel rendelkezőknek”. (ABH 2001, 414, 417.)

Ettől eltérő álláspont tükröződik az 59/2004. (XII. 14.) AB határozatban. Ebben a határozatában az Alkotmánybíróság a minimál-nyugdíj emelésével kapcsolatos népszavazás kezdeményezésére irányuló aláírásgyűjtő ív hitelesítésére irányuló eljárásban megsemmisítette az OVB-nek az aláírásgyűjtő ívet és az azon szereplő kérdést hitelesítő határozatát, és új eljárást rendelt el az ügyben. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az aláírásgyűjtő íven szereplő kérdésben nincs helye népszavazásnak, ezt a megállapítását két indokra alapította. Egyrészt megállapította, hogy a népszavazásra szánt kérdés közvetlenül érinti a költségvetést, így az Alkotmány 28/C. § (5) bekezdés a) pontja alapján e tárgyban nem lehet népszavazást tartani. Másrészt azért sem ítélte népszavazásra bocsáthatónak

a kérdést, mert a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 62. § (7) bekezdése a Kormányt hatalmazta fel arra, hogy a nyugellátásokkal kapcsolatban a törvényben megállapított szabályokon túlmenően kiegészítő intézkedéseket tegyen, így a szabályozás a Kormány és nem az Országgyűlés hatáskörébe tartozott, népszavazásnak pedig csak az Országgyűlés hatáskörébe tartozó ügyben van helye. (ABH 2004, 834, 838.) Ez utóbbi megállapítás ellentmond az Alkotmánybíróság által az 53/2001. (XI. 29.) AB határozatban kifejtett álláspontnak.

Az Országgyűlés és a Kormány jogalkotó hatáskörére vonatkozó alkotmányi szabályok értelmezése alapján az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy az 53/2001. (XI. 29.) AB határozatban kifejtett álláspontot tekinti ezen ügy eldöntése, valamint további gyakorlata szempontjából precedens értékűnek.

A törvényhozó hatalom és a végrehajtó hatalom szervei által gyakorolt jogalkotói hatáskör terjedelmét, egymáshoz való viszonyát az államhatalmi ágak megosztásának az Alkotmányban szabályozott rendje határozza meg. Az alkotmányok rendelkeznek a törvényi és a rendeleti jogalkotás viszonyáról, így arról is, hogy a jogalkotás teljessége a törvényhozó hatalmat gyakorló parlamentet illeti-e meg, vagy a végrehajtó hatalom szervei is rendelkeznek-e el nem vonható, kizárólagos jogalkotói hatáskörrel. Ennek megfelelően a magyar jogrendszerben is az Alkotmány szabályozza, hogy az állam mely szerveinek van jogalkotó hatásköre, ugyancsak az Alkotmány határozza meg az egyes jogalkotó szervek jogalkotási hatáskörének terjedelmét és a jogforrások egymáshoz való viszonyát is.

Az Alkotmány 19. § (3) bekezdés b) pontja, valamint 25. § (2) bekezdése alapján a törvényhozás joga az Országgyűlést illeti meg. Az Alkotmány 19. §-ában foglaltaknak megfelelően a törvényhozás az Országgyűlésnek mint a legfelsőbb népképviselői szervnek a népszuverenitásból eredő joga. Törvényt kizárólag az Országgyűlés alkothat és az Alkotmány 35. § (2) bekezdése, 37. § (3) bekezdése, valamint 44/A. § (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően törvénnyel ellentétes rendelkezést más jogszabály nem tartalmazhat. Az Alkotmányban az Országgyűlésnek adott törvényalkotási felhatalmazás univerzális, nem állít fel korlátokat a törvényben szabályozható jogalkotási tárgyak tekintetében. Ennek megfelelően az Országgyűlés jogalkotó hatásköre – az Alkotmány keretei között – teljes és korlátlan. Az Országgyűlés jogosult törvényt alkotni minden jogi szabályozást igénylő társadalmi viszony rendezésére, jogalkotó hatáskörének egyetlen korlátja van, nevezetesen az, hogy az Országgyűlés által hozott törvény nem lehet ellentétes az Alkotmánnyal.

A Kormány jogalkotó hatáskörét az Alkotmány 35. § (2) bekezdése szabályozza, amely kimondja, hogy a Kormány a maga feladatkörében jogosult rendeletet alkotni. A Kormány alkothat rendeletet törvény felhatalmazása alapján a törvény végrehajtására, de feladatkörében rendelkezik eredeti jogalkotó hatáskörrel is, szabályozhat törvény

által nem szabályozott társadalmi viszonyokat is. A Kormány rendeletalkotó hatásköre azonban – ellentétben az Országgyűlés törvényalkotási jogkörével – az Alkotmány által erőteljesen korlátozott. Az Alkotmány megállapít olyan szabályozási tárgyakat, amelyeket csak törvényben lehet szabályozni (kizárólagos törvényhozási tárgyak), amelyekben a Kormány nem jogosult rendeletalkotásra, és a 35. § (2) bekezdésében kimondja, hogy a Kormány rendelete nem lehet ellentétes a törvénnyel. A Kormány az Alkotmány alapján nem rendelkezik az Országgyűlés által el nem vonható, kizárólagos jogalkotási hatáskörrel, függetlenül attól, hogy feladatkörében, eredeti jogalkotó hatáskörében, vagy törvényi felhatalmazás alapján alkot rendeletet. Az Országgyűlés – az Alkotmány keretei között – bármely társadalmi viszony szabályozását törvényalkotási hatáskörébe vonhatja. A törvény és a rendeleti szintű szabályozás viszonyában a jogforrási hierarchia elve érvényesül, ami azt jelenti, hogy törvény a kormányrendeletet hatályon kívül helyezheti, módosíthatja, illetőleg ha a kormányrendelet ellentétbe kerül a törvénnyel, a Kormány köteles a törvényellenesség megszüntetésére. Ennek megfelelően a Kormánynak törvényben adott jogalkotási felhatalmazás nem biztosít a Kormány számára kizárólagos jogalkotási jogkört. Az Országgyűlés a felhatalmazás hatályon kívül helyezésével, korlátozásával bármikor törvényhozási hatáskörébe vonhatja a Kormány számára delegált jogalkotási jogkört. Így az a tény, hogy a hatályos jogban törvényi felhatalmazás alapján a Kormány jogosult valamely társadalmi viszony jogszabályi rendezésére, nem zárja ki az Országgyűlés hatáskörét arra, hogy törvényt alkosson az adott társadalmi viszony szabályozására.

Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az OVB nem jogszerűen döntött akkor, amikor arra hivatkozással tagadta meg a népi kezdeményezésre irányuló aláírásgyűjtő ív mintapéldányán megfogalmazott kérdés hitelesítését, hogy az nem tartozik az Országgyűlés hatáskörébe. Ezért a 64/2006. (II. 23.) OVB határozatot megsemmisítette és az OVB-t új eljárásra utasította.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 284/H/2006.

Dr. Bihari Mihály alkotmánybíró párhuzamos indokolása

A határozat rendelkező részével egyetértek. Az indokláshoz kapcsolódóan – az abban kifejtetteken túl – a következőket tartom fontosnak kiemelni.

Az Alkotmány kizárólag az Országgyűlést (országos) és az önkormányzatot (helyi) kötelező népszavazásról rendelkezik. A Kormányt nem lehet népszavazással jogalkotásra kötelezni. Az országos népszavazás címzettje mindig az Országgyűlés, az eredményes népszavazás alapján az Országgyűlésnek kell jogot alkotnia, módosítania, vagy tartózkodni a jogalkotástól. Az országos népszavazás lehetséges tárgyköreit az Alkotmány 28/B. § (1) bekezdése tartalmazza, a jelen indítvány kapcsán az Alkotmánybíróság tulajdonképpen ezt az alkotmányi rendelkezést értelmezte.

Az Alkotmány 28/B. § (1) bekezdése alapján mind a népszavazás, mind a népi kezdeményezés tárgya „az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdés lehet”. A népszavazás esetében az Alkotmány további korlátokat is felállít [az Alkotmány 28/C. § (5) bekezdésébe foglalt „tiltott tárgykörök”, valamint – az Alkotmány 44. § (1) bekezdése alapján – a helyi önkormányzást megvalósító helyi népszavazásokon eldöntendő kérdések]. Az Alkotmánybíróság – alkotmányértelmezés során [először a 2/1993. (I. 22.) AB határozatában, ABH 1993, 33., legutóbb az 50/2001. (XI. 29.) AB határozatában, ABH 2001, 359.] – újabb korlátot jelölt meg: kötelezően elrendelendő népszavazás nem irányulhat alkotmánymódosításra.

Ebből a következően az Alkotmányban is szabályozott jogszabályi hierarchia [Alkotmány 35. § (2) bekezdése, 37. § (3) bekezdése, 44/A. § (2) bekezdése] szempontjából tekintve az országos népszavazás lehetséges tárgykörei „felfelé” zártak. Az Alkotmánybíróság áttekintette azt is, hogy a jogszabályi hierarchiában a törvénynél alacsonyabb szintű jogszabályok felé is zárt-e a rendszer vagy sem. Az elemzés tárgya tehát az volt, hogy a népszavazási kérdés tárgya csak az Országgyűlés által már törvényben szabályozott tárgykör lehet-e, vagy az a tárgykör is, amelyet ugyan ténylegesen nem szabályoz az Országgyűlés, de potenciálisan szabályozható?

Az indítvány elbírálása szempontjából a jogalkotási tárgykörök az alábbiak szerint csoportosíthatóak:

1. a törvények által aktuálisan szabályozott tárgykörök;
2. a jogszabály által aktuálisan nem szabályozott kérdések (*non ius*), ezen belül:

- a) az Alkotmány, illetve a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény (a továbbiakban: Jat.) alapján kizárólagos törvényhozási tárgykörbe tartozó kérdések,

- b) a kizárólagos törvényhozási tárgykörbe nem tartozó kérdések;

3. törvénynél alacsonyabb szintű jogszabályokban szabályozott kérdések, ezen belül:

- a) a törvényi felhatalmazás alapján, illetve

b) az önálló hatáskörben, saját feladatkörben kibocsátott jogszabály (pl. kormányrendelet).

Ezen felosztás alapján – elméletben – több, az alábbiakban részletezett értelmezési modell állítható fel, illetve fel fogás létezhet:

a) Tekintettel arra, hogy az Alkotmány alapján az Országgyűlés szabályozási tárgyköre elvileg korlátlan (bármely kérdés szabályozását saját hatáskörébe vonhatja), a törvényhozó hatalom potenciálisan kiterjed minden szabályozási tárgykörré, ezért az országos népszavazás és népi kezdeményezés tárgyköre is bármi lehet (ide nem értve természetesen a fentiekben ismertetett népszavazási korlátokat). Ez esetben tehát minden, az 1–3. pontokban és azok alpontjaiban leírt szabályozási tárgykörbe tartozó kérdésben kezdeményezhető országos népszavazás (ez a legtagabb értelmezési keret).

b) A további modellek és magyarázatok abból a feltételezésből indulnak ki, hogy – a kizárólagos törvényhozási tárgykörökhöz hasonlóan – vannak más, törvénynél alacsonyabb szintű jogszabályok által „lefoglalt” szabályozási tárgykörök. A legszűkebb értelmezés szerint a népszavazási kérdés tárgya csak az aktuálisan törvényben szabályozott, vagy az Alkotmány, illetve a Jat. alapján kizárólagos törvényhozási tárgykörbe tartozó kérdés lehet [1. és 2. a) alpont].

c) Tágabb értelmezés szerint – mivel az Országgyűlés bármely kérdés szabályozását hatáskörébe vonhatja – népszavazás tárgyköre lehet minden törvényben szabályozott, illetve jogszabályban aktuálisan nem szabályozott kérdés (1. és 2. pont), az alacsonyabb szintű jogszabályban szabályozott kérdés azonban nem, mivel ennek a kérdésnek a szabályozását az adott jogszabály már „lefoglalta”.

d) A „lefoglalt” szabályozási kérdések tekintetében ismert olyan álláspont, mely szerint azokban az esetekben, amikor nem maga az Országgyűlés döntött a szabályozás szubdelegálásáról (így például amikor a Kormány saját feladatkörében bocsátott ki rendeletet), az Országgyűlés szabályozhat az adott tárgykörben. Ha azonban a törvénynél alacsonyabb szintű szabályozásra az Országgyűlés adott felhatalmazást, akkor – saját döntése alapján – az adott tárgykör a továbbiakban már nem tartozik a szabályozási hatáskörébe, így e kérdésben nem tartható népszavazás. E kérdések mögött ugyanis az a kifejezett törvényhozói akarat áll, hogy a törvényalkotó nem kíván az adott (részlet)kérdéssel foglalkozni, annak rendezését más, alacsonyabb szintű jogalkotó szervre bízva. [Népszavazás tárgya tehát az 1., 2. pont és a 3. pont a) alpontja szerinti kérdés lehet. Lásd 59/2004. (XII. 14.) AB határozat, ABH 2004, 834.]

e) Végül elképzelhető olyan értelmezési keret is, melynek értelmében nem tartható népszavazás azokban a kérdésekben, amelyekben a Kormány saját feladatkörében alkotott rendeletet. Ennek indoka egyfajta értelmezés szerint az lehetne, hogy az Alkotmány 35. § (2) bekezdése kizárólag a Kormány számára tartja fenn, hogy saját feladatkörében rendeletet alkosson. Más megközelítés alapján, bár a

Kormány által az elsődleges jogalkotói hatáskörében hozott jogszabály mögött nincs tudatos törvényalkotói akarat, ám mivel azt az Országgyűlés bármikor saját szabályozási tárgykörébe vonhatná, addig, amíg ezt nem teszi, hallgatólagosan elfogadja a törvénynél alacsonyabb szintű szabályozottságot. Mivel a szubdelegált hatáskörben alkotott jogszabályok esetében az Országgyűlés döntött a szubdelegációról, ezért ezt a döntését bármikor megváltoztathatja; e kérdésben tartható népszavazás. [Ebbe az értelmezési modellbe tehát az 1., 2. pont és 3. pont b) alpontja tartozik bele.]

Összegezésül megállapítható tehát, hogy az Alkotmánybíróság jelen határozatában arra az álláspontra helyezkedett, hogy mivel az Országgyűlés törvényalkotó hatásköre gyakorlatilag korlátlan, azért nemcsak az aktuálisan törvényekben már szabályozott, hanem a potenciálisan törvényhozási tárgykörbe tartozó kérdésekben is kezdeményezhető népszavazás (legtágabb értelmezési keret). Ez alapján az Országgyűlés szabályozási tárgyköre teljes mértékben egybeesik a népszavazás lehetséges tárgykörével, ez utóbbinak csak alkotmányos korlátai vannak (így a „tiltott tárgykörök”, a helyi népszavazásoknak fenntartott kérdések, valamint a „burkolt” alkotmánymódosítás tilalma).

A csak potenciálisan az Országgyűlés törvényhozási hatáskörébe tartozó kérdésekre irányuló népszavazások esetén az Országgyűlést kettős, egy formai és egy tartalmi jellegű (jogalkotási) kötelezettség terheli. Formai kötelezettsége, hogy saját törvényalkotói hatáskörébe vonja az adott kérdés szabályozását, és ezen túlmenően az új szabályozásnak tartalmilag is meg kell felelnie az eredményes népszavazással eldöntött kérdésnek. A népszavazási akaratnak megfelelő országgyűlési döntés felváltja, hatályon kívül helyezi vagy módosítja a Kormány által akár eredeti hatáskörében, akár a szubdelegációból folyó kötelezettsége vagy lehetősége alapján korábban alkotott jogszabályt.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András alkotmánybíró különvéleménye

A többségi határozattal nem értek egyet: véleményem szerint jobb döntés lett volna az Országos Választási Bizottság határozatának helybenhagyása, mivel az autópályákon megengedett legnagyobb sebesség meghatározása *jelenleg, a hatályos jog* alapján „nem az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdés”.

Indokaim a következők:

1. Az Alkotmány 28/B. § (1) bekezdése szerint „az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdésekben” megengedett a népszavazás, illetve népi kezdeményezés. Az eldöntendő alkotmányértelmezési kérdés tehát az, pontosan mit jelent az „Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdés” ter-

minus. Valóban azonos jelentésű-e, mint a többségi határozat állítja, „minden, az Országgyűlés hatáskörébe egyáltalán tartozható kérdéssel”? Álláspontom szerint nem. Az „Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdés” az aláírásgyűjtő ív hitelesítésekor hatályos jog szerint az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdést jelenti. Ugyanis a kérdést a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 48. § (3) bekezdésének *a*) pontjában foglalt felhatalmazás alapján az egyes járművek közlekedésben használt maximális sebességét a Kormány a 28/2001. (II. 15.) Korm. rendelettel módosított, a közúti közlekedés szabályairól szóló, az 1/1975. (II. 5). KPM–BM együttes rendelet (azaz a KRESZ) 26. §-a szabályozza.

Az Alkotmány 25. § (2) bekezdése a „törvényhozás jogát” (vagyis: hatáskörét) kizárólag az Országgyűlésnek tartja fenn. Ebből következik, hogy törvényt más nem alkothat – még a népszavazás sem. Másfelől ez a szabály tiltja a törvényalkotási hatáskör átruházását (de nem a felhatalmazott jogalkotást). Az Országgyűlés törvényhozási hatásköre két részből áll: egyrészt a kötelező törvényhozási tárgyaktól: ezeket csak az Országgyűlés szabályozhatja és csak törvényben. A kizárólagos törvényhozási tárgyak az Alkotmány több rendelkezéséből ismerhetők meg. Ilyen mindenekelőtt az Alkotmány 8. § (2) bekezdése, az Alkotmányban több helyütt felsorolt ún. kétharmados törvények, továbbá az Alkotmány 19. § (3) bekezdésében foglalt tárgyak egy része, különösen a költségvetési törvény.

A törvényhozó hatáskör másik csoportját a szabad (fakultatív) törvényhozási tárgyak alkotják: az Országgyűlés maga dönt, alkot-e törvényt. Ezek a tárgyak csak feltételelesen tartoznak az Országgyűlés hatáskörébe, ugyanis eldöntheti, hogy a kötelező tárgyak körén kívül eső tárgyakat kívánja-e – és milyen részletesen – a törvényben szabályozni. Ha azonban a tárgyat egyszer már törvényben szabályozta, akkor ez a tárgykör ellenkező döntésig az Országgyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozik, de csak annyiban, amennyiben az Alkotmány 19. § (3) bekezdés *b*) pontjában meghatározott hatáskörében törvényt alkotott. A törvényalkotási hatáskör csak akkor lesz az Országgyűlés hatásköre, amikor azzal él: ameddig nem élt vele – alkotmányos tilalom hiányában és az Alkotmányban meghatározott korlátok között [35. § (2) bekezdés] –, a Kormány is jogosult jogalkotásra.

A többségi határozattól a véleményem döntően abban különbözik, hogy szerintem az Országgyűlés fakultatív (szabadon gyakorolható) törvényalkotási hatásköre feltételes: csak annyiban tartozik az Országgyűlés hatáskörébe a szabályozott tárgy, amennyiben az Országgyűlés e hatáskörét ténylegesen gyakorolta. Mindaddig, amíg ezt nem tette, más jogalkotó szervek – elsősorban a Kormány – alkotmányosan hatáskörébe vonhatja a jogalkotást. Ezen nem változtat, hogy az Országgyűlés később alkotott törvénnyel létrehozhatja saját hatáskörét, ugyanis a korábbi alacsonyabb szintű szabályozás addigi érvényességét ez nem érinti. Ez azonban csak akkor lehet így, ha a Kor-

mánynak (vagy felhatalmazása alapján miniszter) rendelet megalkotásakor alkotmányos hatásköre volt a jogszabály kibocsátására.

Hasonlóan, ha az Országgyűlés törvénnyel a Kormányt vagy minisztert felhatalmazta jogalkotásra, akkor a felhatalmazott jogalkotással szabályozott kérdés – mindaddig, amíg a felhatalmazó törvény hatályban van – nem „az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdés”, így nem is lehet népi kezdeményezés vagy népszavazás tárgya. A jogalkotásra felhatalmazás természetesen csak az Országgyűlés törvényhozási hatáskörének abban a részében lehetséges, amelyben az Országgyűlés dönthet arról, hogy törvényben szabályoz-e egy kérdést, vagy felhatalmazással átruhazza az állam jogalkotó hatáskörét a Kormányra vagy egyes miniszterekre. Tehát az Alkotmány szabályai szerint kizárólagos törvényhozási tárgykörökbe tartozó tárgyak nem tartoznak ebbe a körbe.

Egyébként a többségi határozat is megállapítja: az Alkotmánybíróság két hasonló kérdéssel foglalkozó korábbi határozata különböző álláspontot foglalt el a most eldöntött kérdésben. Magam az 59/2004. (XII. 14.) határozatban foglalt döntést tartom helyesebbnek, erősebb és meggyőzőbb alkotmányos érvekkel alátámasztottnak. Ez a határozat – egyebek mellett – azért nem ítélte népszavazásra bocsáthatónak a kérdést, mert annak szabályozására a Kormányt törvény hatalmazta fel, így az nem minősítette az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdésnek. (ABH 2004, 834, 838. – Minimál-nyugdíjról szóló népszavazási kérdés.)

2. Az általam képviselt felfogást erősíti a képviseleti demokrácia elsődlegessége, amely az Alkotmány 2. § (1) bekezdésén és az Alkotmánybíróság ezt értelmező, többször megerősített álláspontján alapul [2/1993. (I. 22.) AB határozat, ABH 1993, 33, 36.; 22/1993. (IV. 2.) AB határozat, ABH 1993, 182, 185.; 30/1998. (VI. 25.) AB határozat, ABH 1998, 220, 234.; 50/2001. (XI. 29.) AB határozat, ABH 2001, 359, 364–365.]. A képviseleti demokrácia – a „képviseleti hatalomgyakorlás” – elsődlegessége ugyanis megkívánja, hogy a legfontosabb jogszabályok az Országgyűlés által megvitatott és elfogadott törvények legyenek. Ezen a népszavazás – és még kevésbé, mint ebben az esetben a népi kezdeményezés – sem változtat: az eredményes népszavazás is csak az Országgyűlést kötelezi törvény meghozatalára. A magyar jogrendszerben a népszavazási döntés („néphatározat”) nem jogforrás, azaz nem jogalkotó tény: az érvényes és eredményes népszavazás alkotmányos kötelezettséget hoz létre az Országgyűlés számára a törvényalkotásra (vagy más döntésre, ha a népszavazás tárgya nem törvény). A népi kezdeményezés esetében persze ez a kérdés sem merülhet fel. A kérdés mégis fontos, mert a népszavazás és a népi kezdeményezés tárgya egyaránt „az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdés” lehet.

A képviseleti elvből az is következik, hogy az Országgyűlés – a politikai képviselet szerve – elsődlegesen meg-

határozza, természetesen az Alkotmány keretei között, hogy gyakorolja-e egyes nem kötelezően gyakorlandó alkotmányos hatásköreit. A közvetlen demokrácia intézményei abban a körben működhetnek közre a törvényalkotásban, amelyet az Országgyűlés a maga számára fenntartott. Ennek elvetése kényszerítően a közvetlen demokrácia elsődlegességének elismeréséhez vezetne: ez pedig nem az Alkotmány és az Alkotmánybíróság álláspontja. Az Országgyűlés fakultatív törvényalkotási hatásköre – mint ezt a többségi határozat helyesen megállapítja – tárgyilag korlátlan: amiről egyáltalán jogi norma alkotható, arról az Országgyűlés törvényt alkothat. (Ez a korlátlan tartalmilag már nem áll fenn – de ez most nem is kérdés.) Ebben a körben azonban az Országgyűlés hatáskörének elsődlegessége mellett más jogalkotó szervnek is van az Alkotmányon alapuló jogalkotási hatásköre: a két hatáskör közül csak egyik gyakorolható egy időpontban – így az egyik gyakorlása (egy adott pillanatban) kizárja a másikat. A képviseleti elvvel mindenképpen összefér, hogy az Országgyűlés fakultatív hatáskörei egy részének gyakorlásáról lemondjon és más jogalkotót (a Kormányt vagy annak tagjait) törvényben hatalmazza fel jogalkotásra. Nem mondhatjuk ezért, hogy „az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdés” az, amiről az Országgyűlés maga rendelkezett úgy, hogy a Kormány vagy egy miniszter hatáskörébe tartozzék.

A törvényhozási hatáskör tárgyi korlátlanúsága annyiban is az előbb képviselt álláspont mellett szól, hogy kizárja – amit a többségi határozat éppen nem –, hogy a törvényhozás szempontjából kis jelentőségű, ma rendeletben szabályozott kérdésről, mondjuk a lábbeli címkézéséről vagy a jeltolmács képzésről is (ha van elegendő érdeklődő) népszavazást lehessen tartani.

3. Az Alkotmány 19. § (3) bekezdés *b)* pontja szerint az Országgyűlés törvényeket alkot és a 25. § (2) bekezdése szerint ez a hatáskör nem ruházható át. Ezért az Országgyűlés nem „átruházza” törvényalkotási hatáskörét, hanem felhatalmazza a Kormányt vagy az egyes minisztereket arra, hogy a törvények végrehajtására rendeleteket alkossanak. A rendeletalkotás a Kormány önálló alkotmányos hatásköre – és mint ilyen nem tartozik az Országgyűlés hatáskörébe –, hiszen az Alkotmány 35. § (1) bekezdés *b)* pontja szerint a törvények végrehajtása a Kormány feladata, mely kérdésben – mint a feladatkerébe tartozóban – az Alkotmány 35. § (2) bekezdése szerint rendeletalkotási joga van.

A rendeletalkotási jog (hatáskör) fennállásának feltétele, hogy legyen végrehajtandó törvény, de ha az Országgyűlés alkotott ilyen – különösen, ha végrehajtásra felhatalmazta a Kormányt, a minisztereket –, akkor a rendeletalkotási hatáskör (amíg a törvény hatályban van) az Alkotmány alapján a Kormány, illetve a miniszter és nem az Országgyűlés hatásköre.

Másrészt a törvény végrehajtása a Kormány önálló alkotmányos hatásköre akkor is, ha a törvény végrehajtása

jogszabály alkotásában áll. Parlamentáris-képviseleti kormányzati rendszerben – az Alkotmány preambuluma szerint „parlamentari demokráciában” – a kormány hatáskörei önálló alkotmányos hatáskörök, amelyeket az Országgyűlés sem vonhat el. Ezek közé tartozik a törvények végrehajtásának feladat- és hatásköre [Alkotmány 35. § (1) bekezdés *b)* pontja]. A törvényeket az Országgyűlés alkotja, de végrehajtásuk a Kormány „feladatkeré”, amelyben az Alkotmány szerint rendeleteket és határozatokat alkot. Az Országgyűlés valóban meghatározhatja törvényben a végrehajtandó normákat, de különösen, ha – mint ez szokásos – kifejezetten felhatalmazza a Kormányt a végrehajtásra, a végrehajtási szabályok megalkotása már nem az Országgyűlés hatásköre. Az Országgyűlés valóban maga dönt arról, hogy mennyire részletesen szabályoz egyes törvényekben, és arról is, ad-e és mennyiben felhatalmazást rendeletalkotásra, esetleg megtiltja a rendeleti jogalkotást. A törvény által nyitva hagyott kérdések – a törvényben adott felhatalmazás alapján kétségtelenül – a Kormány rendeletalkotási hatáskörébe tartoznak. A Kormány rendeletalkotási hatásköre vagy törvényi felhatalmazáson alapuló vagy eredeti: a törvényi felhatalmazáson alapuló hatáskör azonban az Alkotmány alapján a Kormány és nem az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdés.

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Az Alkotmánybíróság 47/2006. (X. 5.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítványok alapján, valamint – részben hivatalból eljárva – mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megszüntetése tárgyában – *dr. Kovács Péter* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával, valamint *dr. Bihari Mihály*, *dr. Bragyova András* és *dr. Kiss László* alkotmánybíróknak a határozat 3. pontjára vonatkozó különvéleményével – meghozta a következő

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság hivatalból megállapítja, hogy a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény 89. § (1) bekezdésében foglalt igazolás jogintézménye szabályozásakor az Országgyűlés jogalkotói feladatának elmulasztásával alkotmányellenes helyzetet idézett elő azzal,

hogy nem teremtette meg maradéktalanul az Alkotmány 71. § (1) bekezdésébe foglalt egyenlő választójog alapelvéből következő követelmények érvényesülését biztosító jogszabályi feltételeket.

Az Alkotmánybíróság felhívja az Országgyűlést, hogy jogalkotói feladatának 2007. június 30-ig tegyen eleget.

Az Alkotmánybíróság a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény 89. § (1) bekezdésével kapcsolatban mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megszüntetésére irányuló indítványt egyebekben elutasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény 89. § (1) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

3. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvénynek az országgyűlési képviselők választásán történő végrehajtásáról szóló 60/2005. (XII. 21.) BM rendelet 1. számú melléklete IV. 30. pontjának második mondata alkotmányellenes, ezért azt megsemmisíti.

A megsemmisített rendelkezés a határozat közzétételének napján veszti hatályát.

A rendelet 1. számú melléklete IV. 30. pontja az alábbi szöveggel marad hatályban:

„30. Az igazolás és a 35. pont szerinti érvényes igazolmányok egyidejű bemutatását követően kell felvenni a névjegyzékre azt a választópolgárt, aki a lakóhelyétől távol történő szavazásra igazolással rendelkezik (egyidejűleg az igazolást el kell venni és a választópolgárt F jegyzékre is fel kell venni).”

4. Az Alkotmánybíróság a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény 66. § (1) bekezdése, 66. § (2) bekezdés *b)* pontja és 104. §-a alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

5. Az Alkotmánybíróság a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvénynek az országgyűlési képviselők választásán történő végrehajtásáról szóló 60/2005. (XII. 21.) BM rendelet 1. számú melléklete IV. 30. pontjának első mondata alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

6. Az Alkotmánybíróság a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény 16. § (2) bekezdés *c)* pontja és 111. §-a alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

7. Az Alkotmánybíróság az igazolással szavazásról szóló 12/2006. (IV. 6.) OVB állásfoglalás alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló eljárást megszünteti.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzé teszi.

INDOKOLÁS

I.

1. Egy indítványozó módosított beadványában a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban: Ve.) 66. § (1) bekezdése és 89. § (1) bekezdése, a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvénynek az országgyűlési képviselők választásán történő végrehajtásáról szóló 60/2005. (XII. 21.) BM rendelet (a továbbiakban: R.) 1. számú melléklete IV. 30. pontja, valamint az igazolással szavazásról szóló 12/2006. (IV. 6.) OVB állásfoglalás alkotmányellenessége vizsgálatát kezdeményezte.

Érvelése szerint ezek a szabályok az Alkotmány 71. § (1) bekezdésben foglalt azon rendelkezést sértik, amely szerint a választópolgárok az országgyűlési képviselőket egyenlő választójog alapján választják. Az egyenlő választójog ugyanis azt jelenti, hogy minden választópolgárnak joga van és szabadságában áll egy képviselő sikeres megválasztásában, egy szavazattal közreműködni. A támadott rendelkezések alapján visszaélésre van lehetőség akkor, ha a választópolgár igazolással szavaz az első fordulón és a választás első fordulója eredményes. Ilyen esetben elvileg akár a lakóhelyén, akár igazolással egy másik olyan választókerületben, ahol az első forduló eredménytelen volt, újabb jelölt megválasztásában vehet részt, kizáró szabály hiányában.

Az indítványozó szerint a választópolgárok egyenlő választójoga egyúttal az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében rögzített demokratikus jogállamiságnak is feltétele és következménye, az egyenlőség sérelme ezt az elvet is sérti.

2. Egy másik indítványozó az R. 1. számú melléklete IV. 30. pontjának második mondata alkotmányellenességének vizsgálatát kezdeményezte.

Érvelése szerint az a mondat, amely szerint „Ugyanígy kell eljárni, ha a választópolgár abban a szavazóköri körben kíván szavazni, amelynek névjegyzékéből az igazolás kiadása miatt törölték.”, ellentétes az Alkotmány 7. § (2) és a 37. § (3) bekezdésével, a 2. § (1) bekezdésével és a 71. § (1) és (3) bekezdésével, sérti a választójog egyenlőségének elvét.

Utalt arra, hogy az R. a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban: Ve.) számos, garanciális rendelkezésével is ellentétes. Véleménye szerint a Ve. 89. § (2)–(5) bekezdéséből az következik, hogy nincs törvényi lehetőség az R. támadott szabályai szerinti eljárásra.

Javasolta a jogszabály megsemmisítését.

3. Érkezett az Alkotmánybírósághoz olyan beadvány is, amelyben a Ve. 89. §-a és 104. §-a, valamint – ezekkel összefüggésben – a Ve. 16. § (2) bekezdés *c)* pontja, 66. § (2) bekezdés *b)* pontja és 111. §-a alkotmányelle-

nességének megállapítását kezdeményezték. Hivatkoztak az Alkotmány 2. § (1) bekezdése, 70. § (1)–(4) bekezdése és 71. § (1) bekezdése sérelmére, az alábbiakban kifejtettek szerint.

Az indítványozó azzal érvelt, hogy „a Ve. hatályos szabályozása” nem felel meg a 338/B/2002. AB határozatban szereplő ama követelménynek, amely szerint igazolással történő szavazás esetében a jogállamiság követelményének megfelelő, a visszaélések lehetőségét kizáró, garanciális jellegű szabályok megalkotása és érvényesítése indokolt a választások tisztaságának védelme érdekében.

Az indítványozó úgy véli, hogy a Ve. 66. § (2) bekezdés *b)* pontja értelmezhető úgy, hogy a választópolgár mind a lakóhelyén, mind pedig az igazolásban szereplő helyen leadhatja szavazatát, ha korábban a lakóhelyétől távol való szavazáshoz igazolást kért. Ez szerinte ellentétes a választójog egyenlőségének és általánosságának elvével, mert kétszeres szavazást tesz lehetővé, jóllehet ezt az R. 1. számú melléklete 30. pontja kizárni igyekszik. Habár a belügyminiszter vélhetően a választási csalás, a kétszeres szavazás magakadályozása érdekében alkotta meg az R. 1. számú mellékletének 30. pontját, a rendelet alapvető joggal közvetlenül összefüggő kérdést szabályoz, ezért az Alkotmány 8. § (2) bekezdésére tekintettel alkotmányellenes és ellentétes a Ve. 66. § (2) bekezdés *b)* pontjával is.

Arra is hivatkozik, hogy az igazolás jogintézménye nem felel meg annak, a 6/1991. (II. 28.) AB határozatban foglalt követelménynek, amely szerint a magyarországi állandó lakással rendelkező, de a választás napján lakóhelyétől távol levő választópolgárt – a Magyar Köztársaság felségterületén belül bárhol is gyakorolja szavazójogát – az országgyűlési képviselők általános választásánál olyan helyzetbe kell hozni, mintha állandó lakóhelyén adná le szavazatát, azaz nem fosztható meg attól a jogtól, hogy az állandó lakóhelye szerinti területi választókerület, valamint egyéni választókerület jelöltjére egyaránt szavazhasson. A lakóhelyétől távol, de az ország területén tartózkodó választópolgár számára arra kell lehetőséget biztosítani az Alkotmány 70. §-a és 71. §-ából következően, hogy a lakóhelye szerinti egyéni és területi választókerület jelöltjeire szavazhasson. Egy másik indítványozó, hasonló érvelés alapján, a Ve. 66. § (2) bekezdés *b)* pontja alkotmányellenességének vizsgálatát kérte. Beadványában utalt arra is, hogy az Alkotmány 70/A. §-a sérelmét jelenti az, hogy a szavazás napján külföldön tartózkodó választópolgár a saját lakóhelye szerinti jelöltekre, ezzel szemben a lakóhelyétől távol, de Magyarországon tartózkodó személy a tartózkodási helye szerinti jelöltekre szavazhat. Ezzel kapcsolatban kezdeményezte mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítását is.

Az egyik beadvány tartalmaz olyan érvelést is, amely szerint, a kifejtettek túl, a Ve. 104. §-a azért is ellentétes az Alkotmány 71. § (1) bekezdésével, mert a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásának napján a Magyar Köztársaság területén, de lakóhelyétől tá-

vol tartózkodó választópolgárok nem adhatják le szavazatukat.

Az Alkotmánybíróság az indítványokat egyesítette és azokat egy eljárásban bírálta el.

II.

1. Az Alkotmány hivatkozott rendelkezései
„2. § (1) A Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam. (...)

7. § (...)

(2) A jogalkotás rendjét törvény szabályozza, amelynek elfogadásához a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazata szükséges. (...)

37. § (...)

(3) A Kormány tagjai feladatuk ellátása körében rendeleteket adhatnak ki. Ezek azonban törvénnyel vagy a Kormány rendeletével és határozatával nem lehetnek ellentétesek. A rendeleteket a hivatalos lapban ki kell hirdetni. (...)

70. § (1) A Magyar Köztársaság területén lakóhellyel rendelkező minden nagykorú magyar állampolgárt megillet az a jog, hogy az országgyűlési képviselők választásán választó és választható legyen, valamint országos népszavazásban és népi kezdeményezésben részt vegyen.

(2) A Magyar Köztársaság területén lakóhellyel rendelkező minden nagykorú magyar állampolgárt és az Európai Unió más tagállamának a Magyar Köztársaság területén lakóhellyel rendelkező nagykorú állampolgárát megilleti az a jog, hogy a helyi önkormányzati képviselők és a polgármesterek választásán választható és – amennyiben a választás, illetve a népszavazás napján a Magyar Köztársaság területén tartózkodik – választó legyen, valamint helyi népszavazásban és népi kezdeményezésben részt vegyen. Polgármesterré és fővárosi főpolgármesterré magyar állampolgár választható.

(3) A Magyar Köztársaságban minden menekültként, bevándoroltként vagy letelepedettként elismert nagykorú személyt megillet az a jog, hogy a helyi önkormányzati képviselők és a polgármesterek választásán – amennyiben a választás, illetve a népszavazás napján a Magyar Köztársaság területén tartózkodik – választó legyen, valamint helyi népszavazásban és népi kezdeményezésben részt vegyen.

(4) A Magyar Köztársaság területén lakóhellyel rendelkező minden nagykorú magyar állampolgárt és az Európai Unió más tagállamának a Magyar Köztársaság területén lakóhellyel rendelkező nagykorú állampolgárát megillet az a jog, hogy az európai parlamenti választáson választható és választó legyen. (...)

71. § (1) Az országgyűlési képviselőket, az Európai Parlament képviselőit, a helyi önkormányzati képviselőket, valamint a polgármestert és a fővárosi főpolgármestert a választópolgárok általános és egyenlő választójog alapján, közvetlen és titkos szavazással választják. (...)

(3) Az országgyűlési képviselők, az Európai Parlament képviselői, továbbá a helyi önkormányzati képviselők és a polgármesterek választásáról külön törvények rendelkeznek, amelyek elfogadásához a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazata szükséges.”

2. A Ve. a következőképpen rendelkezik:

„16. § (...)

(2) A helyi választási iroda vezetője haladéktalanul értesíti a korábbi lakcím szerint illetékes helyi választási iroda vezetőjét a névjegyzékből való törlés érdekében. A korábbi lakcím szerint illetékes helyi választási iroda vezetője hivatalból tájékoztatja az új lakcím szerint illetékes helyi választási iroda vezetőjét arról, hogy a polgár (...)

c) a 89. § vagy a 104. § szerinti igazolást kapott, vagy (...)

e) sem a névjegyzékben, sem a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartásában, sem a külképviseleti névjegyzékben nem szerepelt. (...)

66. § (1) A szavazóhelyiségben az a választópolgár szavazhat, aki a névjegyzékben szerepel, illetőleg akit a szavazatszámoló bizottság a névjegyzékbe felvesz.

(2) A szavazatszámoló bizottság – a személyazonosság és a lakcím megállapítására alkalmas igazolvány alapján – megállapítja a szavazni kívánó személyazonosságát és azt, hogy szerepel-e a névjegyzékben. A szavazatszámoló bizottság felveszi a névjegyzékbe azt a választópolgárt, aki (...)

b) igazolja, hogy lakcíme a szavazókör területén van, feltéve, hogy nem szerepel a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartásában. (...)

89. § (1) Az a választópolgár, aki a szavazás napján lakcímétől távol, de Magyarország területén tartózkodik, a lakcíme szerint illetékes helyi választási iroda vezetőjétől kért igazolással azon település helyi választási irodájának vezetőjétől – vagy a szavazás napján szavazatszámoló bizottságától – kérheti a névjegyzékbe való felvételét, ahol a szavazás napján tartózkodik. Az igazolás alapján a választópolgár azon a magyarországi településen szavazhat, ahol tartózkodik. (...)

104. § (1) Ha a választópolgár a lakóhelyén túl tartózkodási hellyel is rendelkezik, a lakóhelye szerint illetékes helyi választási iroda vezetőjétől kért igazolással a tartózkodási helye szerint illetékes helyi választási iroda vezetőjétől – vagy a szavazás napján a szavazatszámoló bizottságtól – kérheti a névjegyzékbe való felvételét. Az igazolás alapján a választópolgár a tartózkodási helyén szavazhat.

(2) Az igazolás kiadásakor a lakóhely szerint illetékes helyi választási iroda vezetője a választópolgárt egyidejűleg törli a névjegyzékből. Az igazolásban – a választópolgár nyilatkozata alapján – meg kell jelölni a tartózkodási helyet, ahol a választópolgár szavazni kíván, és azt a névjegyzéken fel kell tüntetni. Az igazolás átvételét a választópolgár, illetőleg e célra szóló meghatalmazás alapján az általa megbízott személy az aláírásával elismeri.

(3) Az igazolás és a személyazonosság igazolására alkalmas igazolvány alapján a tartózkodási hely szerint illetékes helyi választási iroda vezetője vagy a szavazatszámoló bizottság a választópolgárt külön nyilvántartásba veszi. Az igazolást és a külön nyilvántartást a választási iratok között meg kell őrizni.

(4) Igazolást legkésőbb a szavazást megelőző második napon lehet kiadni. Igazolást személyesen vagy meghatalmazott útján lehet kérni. Az igazolás ajánlott levélben is kérhető, feltéve hogy az az illetékes helyi választási irodához legkésőbb a szavazást megelőző 5. napon megérkezik. A levélben meg kell jelölni a tartózkodási helyet, ahol a választópolgár szavazni kíván. A levélben kért igazolást a választópolgár számára az általa megjelölt címre tértivevénnyel kell megküldeni.

(5) Az igazolás kiadásához az igazolást kérő a nevét, személyi azonosítóját és lakcímét köteles közölni. (...)

111. § A szavazatszámoló bizottság felveszi a névjegyzékbe azt a választópolgárt, aki a 104. § szerinti igazolást átadta. (...)

153. § (1) Felhatalmazást kap a belügyminiszter, hogy rendeletben állapítsa meg:

a) a névjegyzék és választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartása, valamint a választókerületek és a szavazókörök kialakítása előkészítésének rendjét,

b) a választási eljárás határidőit és határnapjait,

c) a választási irodák feladatait és tagjainak képzését; az országos, területi, helyi választási irodák közötti hatáskörmegosztást,

d) a választásokkal összefüggő állami feladatok számítástechnikai, szavazatösszesítési rendjének megszervezését, technikai lebonyolítását,

e) az értesítő, az ajánlószelvény, az aláírásgyűjtő ív mintáját, a választási jegyzőkönyvek, adatlapok és egyéb nyomtatványok mintáit, példányszámát és továbbításának rendjét,

f) a választási eredmény országosan összesített adatainak körét,

g) a választási költségek normatíváit, tételeit, elszámolási és belső ellenőrzési rendjét.”

3. Az R. támadott szabálya szerint:

„30. Az igazolás és a 35. pont szerinti érvényes igazolványok egyidejű bemutatását követően kell felvenni a névjegyzékre azt a választópolgárt, aki a lakóhelyétől távol történő szavazásra igazolással rendelkezik (egyidejűleg az igazolást el kell venni és a választópolgárt F jegyzékre is fel kell venni). Ugyanígy kell eljárni, ha a választópolgár abban a szavazókörben kíván szavazni, amelynek névjegyzékéből az igazolás kiadása miatt törölték.”

III.

Az indítványok részben megalapozottak.

1. Az Alkotmánybíróság a 338/B/2002. AB határozatban foglalkozott az igazolással szavazás egyes alkotmányossági kérdéseivel. A határozat értelmében a választójog akkor érvényesül az általánosság elvének megfelelően, ha a jogalkotó lehetőséget ad arra, hogy előzetes igazolás alapján a szavazás napján nem a lakóhelyükön tartózkodó magyar állampolgárok is részt vehessenek a választásokon. A határozat ugyanakkor hangsúlyozza, hogy az Alkotmánybíróság megítélése szerint is indokolt az igazolással történő szavazás esetében a jogállamiság követelményének megfelelő, a visszaélések lehetőségét kizáró, garanciális jellegű szabályok megalkotása és érvényesítése a választások tisztaságának védelme érdekében.

A határozat szerint „a választás tisztaságának megóvása, a választási csalás megakadályozása, a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás alapelveire (Ve. 3. §) figyelemmel a Ve. 89. §-a konkretizálja a jogállamiság követelményének megfelelő eljárási garanciákat. Így többek között a visszaélések megelőzését szolgálja az, hogy az igazolás kiadásával egyidejűleg a választópolgárt törölni kell a laccím szerinti névjegyzékből, valamint az is, hogy a tartózkodási helyen szavázó választópolgárokról külön nyilvántartás készül.”

A határozat utal arra, hogy lényeges törvényi garancia, hogy igazolás alapján gyakorolt választójoggal csak akkor lehet élni, ha legkésőbb az első forduló megelőző második napon kérte a választópolgár a tartózkodási hely szerinti névjegyzékbe való felvételét. (ABH 2003, 1504, 1507.).

A határozat a Ve. 89. §-át a támadó, az Alkotmány 57. §-a, 70/A. §-a, 2. §-a, az Alkotmány 8. §-a és 54. §-a sérelmét állító indítványt elutasította. Megállapította, hogy miután a jogalkotó az első fordulót megelőzően minden választópolgárra nézve azonos feltételek mellett tette lehetővé az átjelentkezést és a második fordulót megelőzően ugyancsak valamennyi választópolgárra nézve egységes szabályozást alkalmaz a Ve., a jogegyenlőség sérelme nem állapítható meg; a Ve. 89. §-a és az Alkotmány emberi méltóságról rendelkező 54. §-a, továbbá a bíróság előtti egyenlőséget és a bírósághoz fordulás jogát megfogalmazó 57. §-a között pedig nem állapítható meg értékelhető alkotmányjogi összefüggés.

Az „ítélt dolog” az alkotmánybíróági eljárásban azt jelenti, hogy ugyanazon jogszabályi rendelkezésre vonatkozóan azonos okból vagy összefüggésben ismételt elterjesztett indítvány elbírált kérdésnek minősül, mert az érdemi döntéssel elbírált ügyben hozott határozat az Alkotmánybíróságot is köti. [1620/B/1991. AB végzés, ABH 1991, 972, 973.; 35/1997. (VI. 11.) AB határozat, ABH 1997, 200.]. Mindebből azonban az is következik, hogy amennyiben az újabb indítványt más okból, a rendelkezésnek más alkotmányossági összefüggésére történő hivatkozással vagy tartalmilag más rendelkezés megjelölésével

terjesztik elő, az Alkotmánybíróság az újabb indítvány érdemi vizsgálatába bocsátkozik.

Az az indítvány, amely a jogállamiság sérelmére hivatkozva abból az okból támadja a Ve. 89. §-át, hogy az nem tartalmaz elég garanciális jellegű szabályt a választások tisztaságának megóvása érdekében, tartalmilag ugyanazt kifogásolja, mint amit az Alkotmánybíróság a 338/B/2002. AB határozatban (ABH 2003. 1504.) már elbírált.

Jóllehet a jelen ügyben részben más alkotmányi rendelkezések sérelmére hivatkoznak, a 338/B/2002. AB határozat indokolása és határozathoz fűzött párhuzamos indoklás, valamint a különvélemények összevetéséből azt a következtetést is le lehet vonni, hogy az Alkotmánybíróság tartalmilag már állást foglalt abban a kérdésben is, hogy a Ve. 89. §-a eleget tesz-e a 6/1991. (II. 28.) AB határozatból (ABH 1991, 19.) eredő követelménynek, miszerint a választópolgár nem fosztható meg attól a jottól, hogy az állandó lakóhelye szerinti területi választókerület, valamint egyéni választókerület jelöltjére egyaránt szavazhasson.

Más megfogalmazásban ez azt jelenti, hogy a Ve. 89. §-a – a 338/B/2002. AB határozatban kifejtettekben – nem áll ellentétben az Alkotmánynak az anyagi választójogra vonatkozó 70. § (1)–(4) bekezdésével. Az Alkotmánynak ezek a szabályai arról szólnak, hogy kiket illet meg az a jog, hogy a választásokon választó és választható legyen, valamint országos népszavazásban és népi kezdeményezésben részt vegyen. Ettől különálló kérdés, hogy a választópolgárok hogyan és milyen választási rendszerben választják a képviselőket, polgármestereket. Az Alkotmány 70. § (1)–(4) bekezdéséből nem következik kényszerűen az a követelmény, hogy a lakóhelyétől a szavazás napján távol tartózkodó választópolgár a lakóhelye szerinti az egyéni választókerületi jelöltre szavazhasson. A jogalkotóra tartozik annak eldöntése, hogy a Ve. 89. § (1) bekezdésében szabályozottak szerint vagy más megoldással teszi lehetővé a lakóhelyétől a szavazás napján távol tartózkodó választópolgár számára a szavazást. Az Alkotmány 70. § (1)–(4) bekezdésével ugyanakkor nem állna ellentétben az sem, ha – eltérően a hatályos szabályozástól – a szavazás napján lakóhelyüktől távol tartózkodó választópolgárok a lakóhelyük szerinti területi választókerület, valamint egyéni választókerület jelöltjére szavazhatnának. A választójog egyenlőségének az Alkotmány 71. § (1) bekezdésében megfogalmazott elvével is – miként arra a 6/1991. (II. 28.) AB határozat (ABH 1991, 19, 20.) rámutatott – összhangban állna, ha a magyarországi állandó lakással rendelkező, de a választás napján lakóhelyétől távol levő választópolgárt – a Magyar Köztársaság felségterületén belül bárhol is gyakorolja szavazójogát – az országgyűlési képviselők általános választásánál olyan helyzetbe hoznák, mintha állandó lakóhelyén adná le szavazatát, azaz nem fosztanák meg attól a jottól, hogy az állandó lakóhelye szerinti területi választókerület, valamint egyéni választókerület jelöltjére egyaránt szavazhasson. A szóba jöhető technikai megoldások közül annak a kiválasztása,

amely a legnagyobb garanciát nyújtja a választások tisztaságára nézve, egyszersmind biztosítja a szavazás általánosságát, egyenlőségét és titkosságát is, a törvényalkotóra tartozik, ezért e kérdéssel – mint hatáskörén kívül esővel – az Alkotmánybíróság nem foglalkozott. Mindezek alapján a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megszüntetésére irányuló indítványt az Alkotmánybíróság elutasította.

Ugyanakkor két indítványozó az indítványt a korábban elbíráltaktól eltérő más okból, a Ve. 89. §-ának más alkotmányossági összefüggéseire történő hivatkozással terjesztette elő. A jelen ügyben az az egyik alkotmányossági kérdés, hogy az igazolással történő szavazás törvényi rendelkezései a választójog általánossága mellett a választójog egyenlősége követelményét is kielégítik-e, tekintettel arra a körülményre, hogy a választások második fordulójában is lehet igazolással szavazni, az első fordulóra irányadó szabályok szerint.

2. Az Alkotmánybíróság korábbi megállapítása szerint „[a]z Alkotmány – a 71. §-ában meghatározott választási alapelveken kívül – nem tartalmaz rendelkezéseket a választójog gyakorlásának módjára nézve. Ebből következően az Országgyűlés széles döntési szabadsággal rendelkezik a választási rendszer megválasztása, a választási eljárás szabályainak megállapítása során. A törvényhozó szabadon határozza meg a választókerületi rendszereket, a jelöltállítás, a szavazás és a mandátumszerzés rendjét. Az Országgyűlés ezt a döntési szabadságát a választójogi szabályok megalkotása során is, csak az Alkotmány keretei között gyakorolhatja, úgy köteles ezeket a szabályokat meghozni, hogy azok az Alkotmány rendelkezéseivel ne ütközzenek, Alkotmányban szabályozott alapvető jogot alkotmányellenes módon ne korlátozzanak.” [63/B/1995. AB határozat, ABH 1996, 509, 513.; 31/2000. (X. 20.) AB határozat, ABH 2000, 210, 212–213.]

Az Alkotmánybíróság a 809/B/1998. AB határozatban általános érvennyel állapította meg: „A választójog egyenlőségének alkotmányos elve két követelményt támaszt a választási törvény megalkotójával szemben: egyrészt a választójog a választópolgárok szempontjából azonos értékű legyen, másrészt a szavazatok lehetőleg azonos súlyúak legyenek egy-egy képviselő megválasztásánál.” (ABH 2000, 783, 784.)

A 22/2005. (VI. 17.) AB határozatban kifejtettek (ABK 2005. június, 363, 364–365) szerint a választójog egyenlő értékűsége azt jelenti, hogy minden választópolgár azonos számú szavazattal rendelkezik, és a szavazatszámolásnál minden szavazat ugyanannyit ér. E tekintetben az Alkotmány 71. § (1) bekezdése a plurális választójogot zárja ki, amely kedvezményezett választópolgári csoportok számára több vagy eltérő értékű szavazatot biztosítana a választások során. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint ez a követelmény abszolút: az Alkotmányból következő „egy ember egy szavazat” elvének érvényesülése e tekintetben semmilyen indokból nem korlátozható. (A mai választási

rendszerben ez a követelmény értelemszerűen külön-külön vonatkozik az egyéni jelöltre és a területi listára történő szavazásra.)

A 6/1991. (II. 28.) AB határozatban a testület hangsúlyozta, hogy „a választópolgároknak az Alkotmány 71. §-ának (1) bekezdésében biztosított jogát kiemelkedően fontos politikai jognak tekinti”, mert „a választópolgárok kizárólag az aktív választójog négyévenkénti gyakorlása révén tudnak befolyást gyakorolni a legfelsőbb államhatalmi és népképviselői szerv összetételére.” Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint „– éppen azért, mert különösen fontos állampolgári jogról van szó – akár az egyenlőség, akár az általánosság bármiféle korlátozása csak igen jelentős elvi indokból fogadható el és egyeztethető össze az Alkotmánnyal.” (ABH 1991, 19, 20.)

A választási rendszer hatályos szabályai értelmében az országgyűlési képviselők száma összesen háromszáznál lehet. Százhetvenhat országgyűlési képviselőt egyéni választókerületben, százötvenkettőt megyei, fővárosi választókerületben listán választanak. Az egyéni választókerületben az első választási fordulóban az a jelölt lesz országgyűlési képviselő, aki megkapta az érvényes szavazatoknak több mint a felét, feltéve, hogy a szavazáson a választókerület választópolgárainak több mint a fele szavazott. A választópolgár egy jelöltre szavazhat. Ha az első választási fordulóban a választókerület választópolgárainak több mint a fele szavazott ugyan, de egy jelölt sem kapta meg az érvényes szavazatoknak több mint a felét (a továbbiakban: eredménytelen választási forduló), második választási fordulót kell tartani (az országgyűlési képviselők választásáról szóló 1989. évi XXXIV. törvény 4. és 7. §-a).

A Ve. 89. § (1) bekezdésének vizsgált szabályai értelmében az a választópolgár, aki a szavazás napján lakcímétől távol tartózkodik, igazolással azon település helyi választási irodájának vezetőjétől – vagy a szavazás napján szavazatszámoló bizottságától – kérheti a névjegyzékbe való felvételét, ahol a szavazás napján tartózkodik.

A Ve. 89. § (5) bekezdése értelmében az igazolás kiadásához az igazolást kérő a nevét, személyi azonosítóját, lakcímét, annak a településnek a nevét, ahol a szavazás napján tartózkodik, továbbá azt köteles közölni, hogy az igazolást az első, a második vagy mindkét fordulóra kéri.

Ha a lakóhelytől távol való szavazásra jogosító igazolást a második vagy mindkét fordulóra kérték, a Ve. 89. § (1) bekezdésének az igazolással szavazást viszonylag széles körben lehetővé tévő rendelkezései következtében előállhat az a helyzet, hogy a választópolgár akkor is szavazhat a második fordulóban, ha azon a településen, ahol az első fordulóban szavazhatott, a szavazás érvényes és eredményes volt. Ilyen esetben az érintett választópolgár újabb szavazatával, újabb választókerületben befolyásolhatja a szavazás eredményét, míg azok, akik nem éltek igazolással, egyetlen egyéni jelölt megválasztásában vehetnek részt.

Ez a helyzet ellentétes a választójog egyenlőségének az Alkotmány 71. § (1) bekezdésében foglalt elvével.

Az alkotmányellenes helyzet nem szüntethető meg a Ve. 89. § (1) bekezdése alkotmányellenessé nyilvánításával és megsemmisítésével. Az igazolás sajátos jogintézménye a választójog általánosságának megfelelően a választás napján lakcímétől távol tartózkodó, az Alkotmány alapján választójogosultsággal rendelkező állampolgárok számára az aktív választójoguk gyakorlásának módját és garanciáit szabályozza. Ez így van még akkor is, ha a 89. § (1) bekezdésében szabályozott jogintézmény – a Ve. hiányosságánál fogva – nem teremt megfelelő egyensúlyt a választójog általánossága és egyenlősége érvényesülését illetően. Az alkotmányellenes helyzet többféleképpen megszüntethető, az Alkotmánybíróságnak hatásköre van a Ve. 89. §-a megsemmisítésére, de mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítására is. A Ve. 89. § (1) bekezdése megsemmisítése az Alkotmánybíróság megítélése szerint a választójog általánossága elvének nagyobb sérelmét okozná, mint amilyen sérelmet az egyenlőség elve szenved a gyakorlatban alkalmazható, bár hiányos jogszabály hatályban tartása révén.

Mindezek alapján az Alkotmánybíróság a rendelkező részben foglaltak szerint a Ve. 89. § (1) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasította. Ugyanakkor – hivatalból eljárva – megállapította, hogy a Ve. 89. § (1) bekezdésében foglalt igazolás jogintézménye szabályozásakor az Országgyűlés jogalkotói feladatának elmulasztásával alkotmányellenes helyzetet idézett elő.

Az Alkotmánybíróság a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítására vonatkozó hatáskörével összefüggésben a 49/2001. (XI. 22.) AB határozatában az alábbiakra mutatott rá:

Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 49. § (1) bekezdése kimondja: Ha az Alkotmánybíróság hivatalból vagy bárki indítványára azt állapítja meg, hogy a jogalkotó szerv a jogszabályi felhatalmazásból származó jogalkotói feladatát elmulasztotta és ezzel alkotmányellenességet idézett elő, a mulasztást elkövető szervet – határidő megjelölésével – felhívja feladatának teljesítésére. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Abtv. 49. § (1) bekezdésének alkalmazására akkor kerülhet sor, ha együttesen fennáll két feltétel: a jogalkotó mulasztása és az ennek folytán előidézett alkotmányellenes helyzet. [22/1990. (X. 16.) AB határozat, ABH 1990, 83, 86.; 1395/E/1996. AB határozat, ABH 1998, 667, 669.; 35/1999. (XI. 26.) AB határozat, ABH 1999, 310, 317.; 6/2001. (III. 14.) AB határozat, ABK 2001. március, 115, 120.]

Az Alkotmánybíróság nemcsak akkor állapít meg alkotmányellenes mulasztást, ha az adott tárgykörre vonatkozóan semmilyen jogszabály nincs, hanem akkor is, ha az adott kérdésben van ugyan szabályozás, de az Alkotmány által megkívánt jogszabályi rendelkezés hiányzik. Az Alkotmánybíróság már több határozatában hangsúlyozta,

hogy abban az esetben is sor kerülhet alkotmányellenes mulasztás megállapítására, ha a jogalkotó az Alkotmányból, illetve egyéb jogszabályból származó jogalkotói feladatát teljesítette, ennek során azonban olyan szabályozási hiányosságok következtek be, amelyek alkotmányellenes helyzetet idéztek elő. [22/1995. (III. 31.) AB határozat, ABH 1995, 108, 113.; 29/1997. (IV. 29.) AB határozat, ABH 1997, 122, 128.; 15/1998. (V. 8.) AB határozat, ABH 1998, 132, 138.; 22/1999. (VI. 30.) AB határozat, ABH 1999, 176, 196, 201.] (ABH 2001, 351, 355.)

Az Alkotmánybíróság a kifejtettek alapján az Abtv. 1. § e) pontjában foglalt hatáskörében eljárva, hivatalból indított eljárásban azt állapította meg, hogy a Ve. 89. § (1) bekezdésében foglalt igazolás jogintézménye szabályozásakor az Országgyűlés jogalkotói feladatának elmulasztásával alkotmányellenes helyzetet idézett elő azzal, hogy nem teremtette meg maradéktalanul az Alkotmány 71. § (1) bekezdésében foglalt egyenlő választójog alapelvéből következő követelmények érvényesülését biztosító jogszabályi feltételeket.

3. A Ve. 89. § (1) bekezdésének első mondata úgy rendelkezik, hogy az a választópolgár, aki a szavazás napján lakcímétől távol, de Magyarország területén tartózkodik, a lakcíme szerint illetékes helyi választási iroda vezetőjétől kért igazolással azon település helyi választási irodájának vezetőjétől – vagy a szavazás napján szavazatszámlláló bizottságától – kérheti a névjegyzékbe való felvételét, ahol a szavazás napján tartózkodik.

A Ve. 89. § (1) bekezdésének második mondata kimondja, hogy az igazolás alapján a választópolgár azon a magyarországi településen szavazhat, ahol tartózkodik.

A 89. § (2) bekezdése szerint az igazolás kiadásakor a lakcíme szerint illetékes helyi választási iroda vezetője a választópolgárt egyidejűleg törli a névjegyzékből.

A Ve. nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely lehetővé tenné, hogy a Ve. említett szabályaitól eltérjenek, és a lakóhely szerinti szavazókörben a névjegyzékre felvegyék azt a választópolgárt, akit az igazolás kiadása miatt törölték a névjegyzékből.

Az R. 1. számú melléklete IV. pontja, amely a névjegyzéknek a szavazás napján való vezetése szabályait tartalmazza, a 29. pontjában kifejezetten kimondja, hogy az a választópolgár, aki arra hivatkozik, hogy lakóhelye a szavazókör területén van, akkor vehető fel a névjegyzékre, ha személyazonosságát és lakcímét igazolja, feltéve, hogy a névjegyzékből korábban nem törölték.

Az R. említett rendelkezésével azonosat tartalmazott „A választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény végrehajtásáról az országgyűlési képviselő-választásokon” című 9/1998. (II. 20.) BM rendeletnek – az 1/2002. (I. 16.) BM rendelet 15. §-ával megállapított – 1. számú melléklete III. 10. bb) pontja.

Az R. 1. számú melléklete IV. 30. pontjának második mondatával azonos szabályt viszont azok a rendeletek, amelyeket a belügyminiszter a Ve. 153. §-a (1) bekezdésé-

nek a) pontjában foglalt felhatalmazás alapján adott ki, 2004. október 29-ig nem tartalmaztak. Ekkor lépett hatályba a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvénynek a 2006. január 1-je előtti időpontra kitűzött időközi országgyűlési képviselő-választásokon történő végrehajtásáról szóló 65/2004. (X. 29.) BM rendelet.

A Ve. 153. § (1) bekezdése részletesen meghatározza a belügyminiszternek a törvény végrehajtásával kapcsolatos rendeletalkotási jogkörét, de ebben nem szerepel az, hogy a belügyminiszter jogosult volna a választójogosultság nyilvántartása körében a Ve. 89–89/B. §-aiban foglaltaktól eltérni. Hasonlóan értelmezte a belügyminiszter rendeletalkotási jogkörét a 70/2002. (XII. 17.) AB határozat (ABH 2002, 409.).

Az R. 1. számú melléklete IV. 30. pontjának második mondata értelmében a választópolgár az eredménytelen választási fordulót követően, az eredmények ismeretében dönthet abban a kérdésben, hogy az igazolás szerinti helyen, vagy lakóhelyén szavaz a második választási fordulóban.

Ez sérti azt, a 338/B/2002. AB határozatban (ABH 2003, 1504.) lényeges garanciának tekintett törvényi szabályt, amely szerint igazolás alapján gyakorolt választójoggal csak akkor lehet élni, ha legkésőbb az első forduló megelőző második napon kérte a választópolgár a tartózkodási hely szerinti névjegyzékbe való felvételét. A határozat megállapította továbbá, hogy a választások tisztaságát sértené, ha az eredmények ismeretében a két forduló között is lehetőség volna arra, hogy a választópolgár igazolás alapján másutt adja le szavazatát, mint az első fordulóban.

Az R.-nek az a szabálya, amely a lakóhelyétől távol történő szavazásra igazolással rendelkező választópolgárok névjegyzékbe vételére irányadó szabályt kiterjeszti a névjegyzékből az igazolás kiadása miatt törölt választópolgárnak ugyanebbe a névjegyzékbe való felvételére, a Ve. idézett, 89. § (2) bekezdése rendelkezéseibe ütközik, és ezért ellentétes az Alkotmány 37. § (3) bekezdésével.

4. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint, ha az indítvánnyal támadott jogszabályt vagy annak részét az Alkotmány valamely rendelkezésébe ütközőnek minősíti, és ezért azt megsemmisíti, akkor a további alkotmányi rendelkezés esetleges sérelmét – a már megsemmisített jogszabályi rendelkezéssel összefüggésben – érdemben nem vizsgálja. [pl. 44/1995. (VI. 30.) AB határozat, ABH 1995, 203, 205.]

Az Alkotmánybíróság ezért nem vizsgálta, hogy az R. vizsgált rendelkezése ellentétes-e az Alkotmány 2. § (1) bekezdésével, 7. § (2) bekezdésével és a 71. § (3) bekezdésével.

5. A Ve. 65–71. §-ai a szavazás módját illetően tartalmaznak szabályozást. A Ve. 66. § (1) bekezdése a szavazóhelyiségben való szavazásról szól, amikor kimondja: „a szavazóhelyiségben az a választópolgár szavazhat, aki a

névjegyzékben szerepel, illetőleg akit a szavazatszámoló bizottság a névjegyzékbe felvesz.”

Ez a szabály nincs összefüggésben és így ellentétben sem az Alkotmány 71. § (1) bekezdésével és 2. § (1) bekezdésével, ezért a Ve. 66. § (1) bekezdését támadó indítványt az Alkotmánybíróság elutasította.

6. A Ve. 66. § (2) bekezdés b) pontja nem értelmezhető úgy, hogy a választópolgár mind a lakóhelyén, mind pedig az igazolásban szereplő helyen leadhatja szavazatát, ha korábban a lakóhelyétől távol való szavazáshoz igazolást kért.

A Ve. ugyane szakaszának (3) bekezdése mondja ki, hogy a szavatszámoló bizottság visszautasítja azt a választópolgárt, aki – törvényi feltételek hiányában – nem vehető fel a névjegyzékbe. Az igazolással való szavazás törvényi szabályai előírják, hogy az igazolás kiadásakor a lakcím szerint illetékes helyi választási iroda vezetője a választópolgárt törli a névjegyzékből [Ve. 89. § (2) bekezdése]. A Ve. 89. § (1) bekezdése értelmében, az igazolás alapján, a választópolgár azon a magyarországi településen szavazhat, ahol tartózkodik.

E szabályok összevetéséből az következik, hogy az igazolás kiadása miatt a lakóhelye szerinti névjegyzékből törölt választópolgár a Ve. 66. § (2) bekezdés b) pontja alapján ugyanitt nem vehető fel a névjegyzékbe a szavazás napján. Ezt az értelmezést erősíti az R. 1. számú melléklete 29. pontja, amely szerint az a választópolgár, aki arra hivatkozik, hogy lakóhelye a szavazóköri területén van, akkor vehető fel a névjegyzékre, ha személyazonosságát és lakcímét igazolja, feltéve, hogy a névjegyzékből korábban nem törölték.

Az Alkotmánybíróság ezért a Ve. 66. § (2) bekezdés b) pontját az Alkotmány 71. § (1) bekezdése és 2. § (1) bekezdése sérelmére hivatkozva támadó indítványt elutasította.

Az R. 1. számú melléklete 30. pontja első mondatának ama előírása, amely szerint a névjegyzékbe való felvétellel egyidejűleg az igazolást el kell venni, a névjegyzéknek a szavazás napján történő vezetésére vonatkozó olyan technikai szabály, amely az Alkotmány 8. § (2) bekezdése alkalmazásában nem igényel törvényi rendezést.

Az Alkotmánybíróság ezért az R. 1. számú melléklete 30. pontja első mondatát támadó indítványt elutasította.

7. A Ve. 66. § (2) bekezdés b) pontja nem ellentétes az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdésével. Nem a Ve. 66. § (2) bekezdéséből, hanem a Ve. más szabályaiból következik az, hogy a szavazás napján külföldön tartózkodó választópolgár a saját lakóhelye szerinti jelöltre, listákra adhatja le szavazatát.

8. A Ve. 104. §-a arról szól, hogy a választópolgár, ha a lakóhelyén túl tartózkodási hellyel is rendelkezik, igazolás alapján a tartózkodási helyén szavazhat a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán.

A Ve. 100. §-a értelmében a Ve. I–X. fejezete rendelkezéseit – a külképviseleti névjegyzékkel és a külképviseleti szavazással kapcsolatos rendelkezések kivételével – a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán a Ve. XII. fejezetében foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

A Ve. 104. §-a a választójogosultak nyilvántartása körében tartalmaz szabályokat, ebben a körben eltér a Ve. 89. §-ától, amely szintén a választójogosultak nyilvántartásáról szól, az országgyűlési képviselők választásakor.

A Ve. 104. §-a kizárja, hogy önkormányzati választáson a lakcímétől vagy tartózkodási helyétől távol lévő személy azon a településen szavazzon, ahol tartózkodik.

Az önkormányzati választások az országgyűlési képviselők választásától eltérnek. Az Alkotmány 42. §-a értelmében a helyi önkormányzás joga a község, a város, a főváros és kerületei, valamint a megye választópolgárainak közösségét illeti meg; a helyi önkormányzás a választópolgárok közösségét érintő helyi közügyek önálló, demokratikus intézése, a helyi közhatalomnak a lakosság érdekében való gyakorlása. A Ve. 104. §-ának vizsgálatakor nemcsak a választójog általánosságának elvére kell figyelemmel lenni, hanem az Alkotmánynak erre a szabályára is.

Az Alkotmány 71. § (3) bekezdése szerint az országgyűlési képviselők, az Európai Parlament képviselői, továbbá a helyi önkormányzati képviselők és a polgármesterek választásáról külön törvények rendelkeznek, amelyek elfogadásához a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazata szükséges.

A helyi önkormányzati választásokat illetően ez a külön törvény a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról szóló 1990. évi LXIV. törvény (a továbbiakban: Tv.). A Tv. 1. §-a szól az Alkotmány 42. §-ában és 70. § (2) és (3) bekezdésében meghatározott választójogról. A Tv. 1. § (2) bekezdése kimondja, hogy a választópolgár lakóhelyén vagy – ha lakóhelye mellett legkésőbb a választás kitűzését megelőző napig tartózkodási helyet is létesített – bejelentett tartózkodási helyén választhat.

A Ve. 104. §-a a Tv.-nek ezt a szabályát hajtja végre; nem korlátozza a választójogot az állandó lakóhelyen történő szavazásra, mint tette ezt az országgyűlési képviselők választásáról szóló 1989. évi XXXIV. törvény 40. § (3) bekezdése, amelyet az Alkotmánybíróság 6/1991. (II. 28.) AB határozata emiatt semmisített meg.

A Ve. 104. §-a ezért nem ellentétes az Alkotmány 71. § (1) bekezdésével, a Ve. e szabályát támadó indítványt az Alkotmánybíróság elutasította.

9. Az egyik indítványozó a Ve. 16. § (2) bekezdése és 111. §-a alkotmányellenességének vizsgálatát a Ve. 89. §-a és 104. §-a vizsgálatával összefüggésben kezdeményezte, de az indítvány nem tartalmazza, hogy a Ve. 16. § (2) bekezdés c) pontja és 111. §-a az Alkotmány felhívott rendelkezéseit milyen okból sérti.

Az Alkotmánybíróság ezért ezt az indítványt visszautasította, az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozat (a továbbiakban: Ügyrend) 29. § d) pontja (ABH 2003, 2075.) alapján.

10. Az igazolással szavazásról szóló 12/2006. (IV. 6.) OVB állásfoglalás alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló eljárást az Alkotmánybíróság megszüntette.

A szóban lévő állásfoglalás a Ve. 66. §-a, 89. §-a és az R. 1. számú melléklete IV. 30. pontjának alkalmazásával összefüggő kérdésekről szól. Az R. 1. számú melléklete IV. 30. pontjának második mondata alkotmányellenessé nyilvánításával az állásfoglalás vizsgálata okafogyottá vált, ezért az Ügyrend 31. § a) pontja alapján az Alkotmánybíróság az eljárást ebben a részében megszüntette.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balogh Elemér s. k., *Dr. Bragyova András s. k.,*
alkotmánybíró alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k., *Dr. Harmathy Attila s. k.,*
alkotmánybíró alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k., *Dr. Kiss László s. k.,*
alkotmánybíró alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k., *Dr. Kukorelli István s. k.,*
alkotmánybíró alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 317/B/2006.

Dr. Kovács Péter alkotmánybíró párhuzamos indoklása

A korábbi alkotmánybírósági határozatok által kijelölt úton haladva meghozott határozat indoklását – a magam részéről – azzal egészítem ki, hogy emlékeztetek arra: az országgyűlési választások választójogi szabályainak meghatározásakor a jogalkotónak figyelemmel kell lennie ezen a területen vállalt nemzetközi jogi kötelezettségeire is.

Az európai követelményekkel való összhangra az Alkotmánybíróság már korábban is rámutatott, amikor megjegyezte a 22/2005. (VI. 17.) AB határozatban is, hogy „A választójog egyenlőségéből származó alkotmányossági követelmények tartalmának meghatározásakor az Alkotmánybíróság figyelembe vette az Európa Tanács Velence Bizottságának 190/2002. számú véleményét, amelyben a Code of Good Practice in Electoral Matters a közös európai választójogi örökség egyik meghatározó elemé-

nek minősíti a választójog egyenlőségét.” (ABH 2005. 246, 251–252.)

Mivel ez a testület e dokumentum elfogadása óta, a gyakorlati tapasztalatok alapján számos újabb határozatot fogadott el, fontos ezeket áttekintően figyelembe venni, amikor a jogalkotó a saját mozgásszabadságával él. Ezek közül külön is hangsúlyozni kell az alábbiakat: A. *Jelentés a távsvavazásnak és az elektronikus szavazásnak az Európa Tanács standardjaival való összeegyeztethetőségéről* [Rapport sur la compatibilité du vote à distance et du vote électronique avec les standards du Conseil de l'Europe: CDL–AD(2004)012]; B. *Jelentés a politikai pártok választási részvételéről* [Rapport sur la participation des partis politiques aux élections: CDL–AD(2006)025]; C. *Jelentés a parlamenti választásokon való részvételi jog korlátainak eltörléséről* [Report on the Abolition of Restrictions on the Right to Vote in General Elections: CDL–AD(2005)011]; D. *Értelmező nyilatkozat a választójog stabilitásáról* [Déclaration interprétative sur la stabilité du droit électoral: CDL–AD(2005)043]; E. *Jelentés a választójogról és a választások lebonyolításáról Európában* [Rapport sur le droit électoral et l'administration des élections en Europe: CDL–AD(2006)018]; stb.

Az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezetnek a választási kérdésekre és az emberi jogok védelmére szakosított intézménye, az ODIHR (OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights) is számos dokumentumban dolgozta fel az európai választási szabályokat és ezek gyakorlati érvényesülését. E monitoring-gyakorlat szintetizáló összefoglalását az ODIHR ún. *választási irányelveiben* (Guidelines for Reviewing a Legal Framework for Elections, 2001) adta meg.

Ezeknek a dokumentumoknak a jelen határozat problematikáját illetően különösen azokat a téziseit tartom figyelemre méltónak, amelyek a rendszer átláthatóságának és megbízhatóságának garanciális kidolgozottságát várják el. A garanciák túlnyomó része természetesen ma is teljesül, de vannak olyanok, ahol a jogalkotónak célszerű átgondolni azt, hogy a másutt is tapasztalt diszfunkciók megelőzésére alkalmasak-e a jelenlegi hazai választójogi részletszabályok.

A *Kódex* (1.2.iv–v.) hangsúlyozza, hogy ha módot is kell nyitni a választólístaról jogos ok nélkül lemaradtak számára arra, hogy felkerüljenek a listára, de célszerű időbeli korlátokat felállítani a visszaélések kiküszöbölése végett, és aggályosnak tartja a választás napján történő helyesbítést, s elfogadhatatlannak, ha ez magában a szavazóhelyiségben történik. Garanciális szempontból indokoltnak tartja, ha a helyesbítések eljárását az eredeti választókörzetre korlátozzák (Kódex-kommentár, 7. §, 16. o.). A választói listát illetően a Kódex kommentárja pedig a tényleges kötődés elvét hangsúlyozza, azaz az egyén elsődleges lakóhelye választói listájára kerüljön, ehelyett másodlagos lakóhelyén akkor vehető fel választói listára, ha ott rendszeres jelleggel tartózkodik, és ez például az ot-

tani adóhatóság illetékessége alá tartozást jelentheti. (Kódex-kommentár, 6. §, 15. o.)

A *Jelentés a politikai pártok választási részvételéről* – számos más fontos elem mellett – felhívja a figyelmet a választási kampányban a média felelősségére és arra, hogy kell, hogy legyen olyan garanciális mechanizmus, ami biztosítja a hatékony orvoslát már a választás előtti időszakban az információk önkényes felhasználásával, illetve eltorzításával szemben. (36. §)

Az *Értelmező nyilatkozat* fontosnak tartja pontosítani, hogy az immár átdolgozott Kódexnek az a szabálya (II.2.b), ami a választási rendszer alapelemeinek a választást megelőző évben történő megváltoztatásától való tartózkodást hangsúlyozza, valamint azt, hogy az esetleges változtatásnak lehetőleg alkotmányi (illetve ahol ilyen van, ott a közönséges törvényekét meghaladó) szinten kell megjelennie, ez csak a választójog alapvető szabályaira vonatkozik. (II. (1–3)). Pontosítja azt is, hogy bármilyen választási reformot azonban a választásokhoz képest idejekorán kell végrehajtani, hogy az valóban alkalmazható legyen. (II/5)

A *Jelentés a távsvavazásnak és az elektronikus szavazásnak az Európa Tanács standardjaival való összeegyeztethetőségéről* nem tartja igazán kívánatosnak a levél útján történő távsvavazás intézményét az ún. új demokráciákban, és azt az örízetésekre, kórházakban ápoltakra, otthoni mozgáskorlátozottakra és a külföldön tartózkodókra korlátozná, feltéve, hogy a posta működése pontos és megbízható és a csalások és megfélemlítések kockázatát sikerül kizárni. (17. §) Az elektronikus szavazást és a hasonló technikákat illetően hangsúlyozza, hogy erre csak ott szabad sort keríteni, ahol a megbízhatóság és az átláthatóság garanciáit biztosítani tudják. (18–21. §) Mindebben a jogi-technikai garanciák fontosságát meghatározó jelentőségűnek tekinti a Jelentés. (64–68. §, 69–70. §)

A *Jelentés a választójogról és a választások lebonyolításáról Európában* fontosnak tartja kiemelni, hogy a távollevők szavazása esetében igen szigorú feltételeket kell előírni. (60. §). A rendes választói listákról lemaradt választójogosultak kiegészítő listájának intézménye kapcsán a Jelentés rámutat annak veszélyére, amit ezeknek eltúlzott használata eredményezhet (72. §), ideértve a többszörös szavazás veszélyét, valamint azt, hogy a szavazó végül nem a saját választókerületét illetően szavaz. (73. §)

Az *ODIHR-irányelvek* közül ki kell emelni annak elvárását, hogy a választói nyilvántartás mint olyan megbízható és pontos, azok vezetése pedig tökéletesen átlátható legyen. (VII/A. p. 13–14) A mozgóurnás szavazásnál is szigorú feltételek megkövetelését tartja célszerűnek, például az előzetes, írásos és lehetőleg indoklással alátámasztott igénylést. (XII/C. p. 26) Az irányelvek is felhívják a figyelmet arra, hogy az egyedi szavazó csoportok sajátos igényeit kielégítő, különleges szavazási megoldások könnyen kaput nyithatnak a visszaélésekre (XII/E. p. 27.).

Az egymással tartalmilag harmonizáló, fentebb hivatkozott dokumentumok jogforrási szempontból nem köte-

lezők ugyan, azonban a gyakorlati tapasztalatok fényében szintetizálták az eddigi gyakorlatot, elismerve természetesen, hogy nincs egységes, mindenütt alkalmazható megoldás.

Nyilvánvaló, hogy a választott jogtechnikai megoldásnak azonban ki kell elégíteni azokat az elvárásokat, amelyeket az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett Emberi Jogok Európai Egyezményének 1. kiegészítő jegyzőkönyvének 3. cikke fűz a szabad választásokhoz való jogról. Eszerint „A Magas Szerződő Felek kötelezik magukat arra, hogy ésszerű időközönként, titkos szavazással szabad választásokat tartanak olyan körülmények között, melyek a törvényhozó testület megválasztását illetően biztosítja a nép véleményének kifejezését.”

Fontos hangsúlyozni, hogy az Emberi Jogok Európai Bírósága pedig maga is hivatkozott a Velence Bizottság Kódexére, mint amit iránymutatónak tekintett a választások egyes technikai részletkérdéseinek megítélésében. (Melnichenko c. Ukrajna ügyben hozott ítélet, 2004. október 19. 57. §). Ugyanebben a szellemben és elismerve, hogy a konkrét megoldást illetően az államoknak jelentős mozgásszabadságuk van, említette az Emberi Jogok Európai Bírósága a sajtószabadság és a választási kampány sajtóosságainak összefüggéseiről szólva, hogy „mivel a két jog konfliktusba kerülhet, esetleg szükséges lehet a választások idején vagy azt megelőzően olyan korlátozásokat alkalmazni, amelyek egyébként nem lennének elfogadhatóak, annak érdekében, hogy a nép véleményének kifejezését biztosítsák a törvényhozó testület megválasztását illetően.” (Bowman c. Egyesült Királyság ügyben hozott ítélet, 1998. február 19. 43. §) Egybevágott a Velence Bizottság Kódexében foglaltakkal az is, amikor az államok által a passzív választójoghoz fűzött bizonyos kritériumokat értékelve az Emberi Jogok Európai Bírósága rámutatott, hogy „lényegi fontosságú, hogy a képviselőjelöltek tartással rendelkező és őszinte személyek legyenek. Az arra történő kötelezés, hogy nyíltan és őszintén jelenjenek meg a közönség előtt, lehetővé teszi a választóknak, hogy értékeljék ezek személyes értékeit és arra irányuló képességüket, hogy melyikük képviselné jobban érdekeiket a parlamentben.” (Melnichenko ügyben hozott ítélet, 58. §). Az Emberi Jogok Európai Bírósága már több ügyben is érintette a szavazati jognak olyan előfeltételeit, mint amelyek például bizonyos időtartamú helyben lakást írnak elő. Bár ezek az ügyek korlátozott törvényhozatali autonómiával felruházott területi önkormányzatok különleges státusához kötődtek, az ítéletek elvi értelemben megfogalmazott tételei sokban egybevágóak a fentebb, az általános választásokkal összefüggésben hivatkozott fejtegetésekkel. A Py c. Franciaország ügyben hozott 2005. január 11-i ítéletben is megerősítette, hogy „a lakóhely, illetve a helyben lakás bizonyos időtartamának megkövetelése a választójog megadásához – elvben – nem önkényes korlátozása a választójognak.” (Py ügyben hozott ítélet 48. §) Lehet, hogy vannak valakinek bizonyos helyi kapcsolatai „a jog azonban nem lehet tekintettel egyedi esetekre, hanem általános

normát kell megjelenítenie.” (Py ügyben hozott ítélet, 51. §) „Nem ésszerűtlen tehát a választópolgártól bizonyos időtartamú helyben lakást megkövetelni a helyi választásokon való részvétele biztosítása előtt.” (Py ügyben hozott ítélet, 56. §) Mindezek összefüggenek azzal, hogy az Emberi Jogok Európai Bírósága szerint „az aktív és passzív választójogok bár fontosak, de nem abszolút jellegűek (...) A feltételek a kérdéses jogokat azonban lényegi tartalmukban nem lehetetlenítik el, és nem foszthatják meg hatékonyságuktól: jogszerű célt kell követniük és a választott eszközök nem lehetnek aránytalanok.” (Podkolzina c. Lettország ügyben hozott 2002. április 9-i ítélet, 33. §) „A megszabott feltételek nem akadályozhatják a törvényhozás megválasztásában az emberek szabad akarat-kifejezését, tükrözniük, és nem akadályozniuk kell az eltökéltséget a választási eljárás integritásának és hatékonyságának fenntartásában.” [Hirst c. Egyesült Királyság ügyben hozott (2.), 2005. október 6-i nagykamara ítélet, 62. §]

Fentieket összegezve – nézetem szerint – az is megállapítható, hogy bár igaz, a jelen határozatban érintett megoldások önmagukban nem sértették meg a magyar állam által vállalt nemzetközi kötelezettségeket, de a megoldás nagyvonalúsága több problémát okozott, mint amennyinek a kiküszöbölésére törekedett. A vizsgált választójog-technikai intézmény nem is alapult nemzetközi jogi kötelezettségen. Nem több jogot adott, hanem más optikát használva szabályozott, amely azonban így újabb problémákat generált. Míg a hazai megoldás az átjelentkezést végső soron adminisztratív kérdésnek tekintette, ami az állampolgár kényelmét szolgálja, addig a hivatkozott nemzetközi dokumentumok a hasonló eljárásjogi természetű könnyítéseket anyagi jogi (valamint további kiegészítő eljárási) feltételektől teszik függővé. Nézetem szerint érzékelhető tehát egy bizonyos mérvű inkonzisztencia a nem a lakóhelyen történő szavazás célját, értelmét és technikáját illetően a magyarországi jogszabályok, azok gyakorlata, illetve az Európa Tanács és az EBESZ megközelítése között. Már a 338/B/2002. AB határozathoz fűzött, Tersztyánszkyné dr. Vasadi Éva bírónő által készített, és három bíró csatlakozását élvező különvélemény is érzékelte ezt a problémát s osztom az ebben kifejtett álláspontot, hogy „nem sértene a választójog általánosságának elvét, ha az egyébként fennálló választójogát a polgár a jelenleginél szigorúbb feltételek mellett gyakorolhatná, ha a szavazás napján lakcímétől távol van.” (ABH 2003. 1504, 1513.) Mivel az Alkotmánybíróság jelen határozata nyomán a jogalkotónak meg kell tennie a megfelelő lépéseket, nézetem szerint ezek során nem kerülheti el, hogy a hazai jogi reformban – tekintettel a vállalt nemzetközi jogi kötelezettségek és a belső jog összhangjának az Alkotmány 7. § (1) bekezdés szerinti összhangja követelményére – megfelelő figyelmet fordítson az európai választójogi monitoring-intézmények által hangsúlyozott átláthatósági és megbízhatósági követelmények hivatkozott tapasztalataira.

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András alkotmánybíró különvéleménye

A határozat rendelkező részének 3. pontját – a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvénynek az országgyűlési képviselők választásán történő végrehajtásáról szóló 60/2005. (XII. 21.) BM rendelet 1. számú melléklete 30. pontja utolsó mondatának megsemmisítését – nem tudom elfogadni.

Indokaim a következők:

1. A többségi határozat a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban: Ve.) 89. § (1) bekezdésével való ellentétre alapítja a BM rendelet megsemmisítését. Ez az érv nem helytálló, ugyanis az ellentét azonos szabályozási tárgy lenne szükséges, amiről itt nem lehet szó. A Ve. 89. § ugyanis arról szól, milyen feltételekkel adható ki igazolás azoknak a választópolgároknak, akik Magyarország területén lakcímtől távol kívánnak szavazni. A névjegyzékbe való felvételt a szavazás napján a Ve. 66. §-a szabályozza. A Ve. 89. § (1) bekezdés utolsó mondata pedig megengedi, hogy az igazolás birtokában lévő választópolgár szavazhasson a településen, ahol tartózkodik (illetve ahova az igazolása szól). A Ve. e szabályból tehát nem következik, hogy a választópolgár az első vagy a második fordulóban ne szavazhatna a lakcíme szerinti választókerületben, csak arra ad jogot, hogy igazolás birtokában a tartózkodási helyén szavazhasson.

2. A Ve. 66. § (2) bekezdése a következőkről rendelkezik:

„A szavazatszámoló bizottság – a személyazonosság és a lakcím megállapítására alkalmas igazolvány alapján – megállapítja a szavazni kívánó személyazonosságát és azt, hogy szerepel-e a névjegyzékben. A szavazatszámoló bizottság felveszi a névjegyzékbe azt a választópolgárt, aki

a) igazolással rendelkezik,

b) igazolja, hogy lakcíme a szavazókerület területén van, feltéve, hogy nem szerepel a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartásában.”

Álláspontom szerint a többségi határozat csak akkor nyilváníthatta volna alkotmányellenesnek a BM rendelet vitatott szabályát, ha a Ve. 66. § (2) bekezdésének b) pontja alkotmányellenes lenne. A többségi – szerintem is helyes – nézet szerint viszont a Ve. 66. § (2) bekezdésének b) pontja nem alkotmányellenes; ezért nem lehet alkotmányellenes annak a következménye sem a törvény végrehajtását szolgáló rendeletben. A most megsemmisített mondat nélkül a szavazatszámoló bizottság pontosan úgy lett volna köteles dönteni az igazolással rendelkezők szavazásáról eredeti lakóhelyükön, ahogyan a rendelet előírta (és ez marad a helyzet ezután is, ha a Ve. 66. §-a nem változik).

3. Egyébiránt az indítványozók által felhozott érv, hogy ti. ily módon lehetővé válik egyes szavazópolgárok szavazóerejének – befolyásának – növelése, ha a választó lakóhelyén az első forduló eredményei miatt van második forduló, míg a tartózkodási helyén már nincs [mert az első

fordulóban a szavazás érvényes és eredményes volt az országgyűlési képviselők választásáról szóló 1989. évi XXXIV. törvény 7. § (1) bekezdése szerint], ez a lehetőség a magyarországi kétfordulós vegyes választási rendszer következménye; semmi indok nincs feltételezni, hogy az ilyen esetek ne véletlenszerűen oszlanának meg a különböző jelölő szervezetek támogatói között. Másodszor: fordított helyzet is előállhat, ha a választópolgár tartózkodási helyén szavazhatna a második fordulóban, de a lakcíme szerinti választókerületben nincs második forduló. Ezeket az eseteket azonban a választási statisztika nem tartja nyilván. (A második fordulóban leadott szavazatok csak az egyéni választókerületi eredményeket befolyásolják, a töredékszavazatok elosztását csak közvetve, éspedig az elért egyéni mandátumokkal fordított arányban.)

Az indítványozók feltételezik, hogy a választók egyes csoportjai szervezeten, de legalábbis egyenként stratégiai szavazással élnek a különben véletlenszerűen előálló lehetőséggel. Ez a feltevés aligha támasztható alá tapasztalati érvekkel és azon alapul, hogy a választók helyváltogatása – vagy, mint itt, a tervezett helyváltogatás elmaradása – politikai motívumokból történik. Életszerűbb feltevés, hogy a lakcím szerinti választókerületben történő szavazást döntően magántermészetű okok motiválják; az igazolás kiadása és a második forduló között több mint két hét telik el, így elképzelhető, hogy előre nem látott körülmények indítják a szavazópolgárokat az otthonmaradásra.

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

A különvéleményhez csatlakozom:

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

A Kormány határozatai

A Kormány 1097/2006. (X. 5.) Korm. határozata

a Lakossági Pénzügyi Szolgáltatásokat Vizsgáló Szakértői Bizottság létrehozásáról

1. A Kormány

1.1. a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2006. évi LVII. törvény 25. §-a alapján a pénzügyi intézmények által a lakosság számára végzett pénzügyi szolgáltatási és kiegészítő pénzügyi szolgáltatási tevékenységnek a tényleges verseny, valamint a fogyasztóvédelem szem-

pontjából történő áttekintésére – javaslattevő, véleményező és tanácsadó testületként – Lakossági Pénzügyi Szolgáltatásokat Vizsgáló Szakértői Bizottságot (a továbbiakban: Bizottság) hoz létre;

1.2. *dr. Várhegyi Évát* a Bizottság elnökévé,

1.3. *Dietz Gusztávné dr.-t,*

dr. Németh Györgyöt,

dr. Király Júliát és

Kovács Surdot a Bizottság tagjává

nevezi ki;

1.4. felkéri a Bizottságot, hogy a nemzetközi tapasztalatok és a helyzet áttekintése alapján 2006. december 31-ig tegyen javaslatot a szükséges kormányzati lépésekre, a vonatkozó jogi szabályozás esetleges felülvizsgálatára;

1.5. felhívja az érintett tárcák vezetőit, hogy a rendelkezésükre álló szakértői adatokkal segítsék a Bizottság munkáját.

2. A Bizottság ügyrendjét maga állapítja meg.

3. A Bizottság működési feltételeiről a Miniszterelnöki Hivatal gondoskodik. A Bizottság tagjai díjazásban nem részesülnek, e minőségükben végzett munkájukkal kapcsolatban költségtérítésre tarthatnak igényt.

4. Ez a határozat a közzététele napján lép hatályba.

Gyurcsány Ferenc s. k.,
miniszterelnök

A Kormány

1098/2006. (X. 5.) Korm. határozata

a Kereskedelmi Tevékenységet Vizsgáló Szakértői Bizottság létrehozásáról

1. A Kormány

1.1. a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2006. évi LVII. törvény 25. §-a alapján a kiskereskedelem, az üzletláncok, a beszállítók, valamint a kapcsolódó beszerzési politika működésének a tényleges verseny, valamint a fogyasztóvédelem szempontjából történő áttekintésére – javaslattevő, véleményező és tanácsadó testületként – Kereskedelmi Tevékenységet Vizsgáló Szakértői Bizottságot (a továbbiakban: Bizottság) hoz létre;

1.2. *Hoffmann Istvánnét* a Bizottság elnökévé,

1.3. *Karsai Gábort,*

Sikos T. Tamást,

Simai Mihályt,

Szűcs Andrást és

Torjárné Amberger Terézt a Bizottság tagjává nevezi ki;

1.4. felkéri a Bizottságot, hogy a nemzetközi tapasztalatok és a helyzet áttekintése alapján 2006. december 31-ig tegyen javaslatot a szükséges kormányzati lépésekre, a vonatkozó jogi szabályozás esetleges felülvizsgálatára;

1.5. felhívja az érintett tárcák vezetőit, hogy a rendelkezésükre álló szakértői adatokkal segítsék a Bizottság munkáját.

2. A Bizottság ügyrendjét maga állapítja meg.

3. A Bizottság működési feltételeiről a Miniszterelnöki Hivatal gondoskodik. A Bizottság tagjai díjazásban nem részesülnek, e minőségükben végzett munkájukkal kapcsolatban költségtérítésre tarthatnak igényt.

4. Ez a határozat a közzététele napján lép hatályba.

Gyurcsány Ferenc s. k.,
miniszterelnök

A Kormány

1099/2006. (X. 5.) Korm. határozata

a Vezetékes Energiaellátási Tevékenységet Vizsgáló Szakértői Bizottság létrehozásáról

1. A Kormány

1.1. a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2006. évi LVII. törvény 25. §-a alapján a vezetékes energiaellátás (villamos energia, földgáz, távhő) vertikumai, valamint árviszonyainak a versenyképesség és a lakosság költségviselési képessége szempontjából történő áttekintésére – javaslattevő, véleményező és tanácsadó testületként – Vezetékes Energiaellátási Tevékenységet Vizsgáló Szakértői Bizottságot (a továbbiakban: Bizottság) hoz létre;

1.2. *Vajda Györgyöt* a Bizottság elnökévé,

1.3. *Bobula Andrást,*

Cserháti Erikát,

Kovács Csabát,

Magyari Dánielt,

Vári Annát,

Varró Lászlót,

dr. Vissi Ferencet és

Wiegand Győzőt a Bizottság tagjává nevezi ki;

1.4. felkéri a Bizottságot, hogy a nemzetközi tapasztalatok és a helyzet áttekintése alapján 2006. december 31-ig tegyen javaslatot a szükséges kormányzati lépésekre, a vonatkozó jogi szabályozás esetleges felülvizsgálatára;

1.5. felhívja az érintett tárcák vezetőit, hogy a rendelkezésükre álló szakértői adatokkal segítsék a Bizottság munkáját.

2. A Bizottság ügyrendjét maga állapítja meg.

3. A Bizottság működési feltételeiről a Miniszterelnöki Hivatal gondoskodik. A Bizottság tagjai díjazásban nem részesülnek, e minőségükben végzett munkájukkal kapcsolatban költségtérítésre tarthatnak igényt.

4. Ez a határozat a közzététele napján lép hatályba.

Gyurcsány Ferenc s. k.,
miniszterelnök

A Miniszterelnök határozatai

A Miniszterelnök 60/2006. (X. 5.) ME határozata

kormányzati főtisztviselői kinevezések megszűnésének megállapításáról

A köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény 31/D. § (1) bekezdés *a)* és *c)* pontja alapján megállapítom, hogy

dr. Kereszty Éva Margit kormányzati főtisztviselői kinevezése – a közszolgálati jogviszonyának végleges áthelyezéssel történő megszüntetésére tekintettel –

2006. május 14-i hatállyal,

Simonné dr. Berta Krisztina kormányzati főtisztviselői kinevezése – a főtisztviselői kinevezéséről történt lemondására tekintettel –

2006. június 28-i hatállyal,

Pröhle Gergely kormányzati főtisztviselői kinevezése – a közszolgálati jogviszonyának közös megegyezéssel történt megszüntetésére tekintettel –

2006. június 30-i hatállyal,

Bardócz László kormányzati főtisztviselői kinevezése – a főtisztviselői kinevezéséről történt lemondására tekintettel –

2006. augusztus 1-jei hatállyal és

Móré László kormányzati főtisztviselői kinevezése – a főtisztviselői kinevezéséről történt lemondására tekintettel –

2006. augusztus 1-jei hatállyal

megszűnt.

Bali József,
dr. Dudás Ferenc,
dr. Füredi Károly,
Gémesi Ferenc,
Gilyán György,
Haraszthy László,
dr. Herczog László,
Horváthné dr. Feksz Márta,
dr. Iván Gábor,
dr. Katona Tamás,
dr. Kondorosi Ferenc,
Kovács Álmos,
dr. Kovácsy Zsombor,
dr. Papp Imre,
dr. Schneider Márta,
dr. Székely Judit,
dr. Szőke László,
Tátrai Miklós,
dr. Udvardi Iván,
Várkonyi László

kormányzati főtisztviselői kinevezése – a közszolgálati jogviszonyuknak a törvény erejénél fogva történő megszüntetésére tekintettel –

2006. július 1-jei hatállyal,

megszűnt.

Gyurcsány Ferenc s. k.,
miniszterelnök

A Miniszterelnök 61/2006. (X. 5.) ME határozata

a Magyar–Kubai Gazdasági Együttműködési Vegyes Bizottság magyar tagozata elnökének kinevezéséről

A Magyar–Kubai Gazdasági Együttműködési Vegyes Bizottság magyar tagozata elnökévé

Gilyán Györgyöt

kinevezem.

Gyurcsány Ferenc s. k.,
miniszterelnök

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

Kormányrendelet felhatalmazása alapján jelenteti meg a Miniszterelnöki Hivatal a Magyar Közlöny mellékleteként a **HIVATALOS ÉRTESÍTŐT**. A lap hetente, szerdánként, tematikus főrészekben hitelesen közli a legfőbb állami, önkormányzati, társadalmi, gazdasági szervek, illetve szervezetek személyi, szervezeti, igazgatási és képzési, valamint a hírközlési tevékenység (frekvenciagazdálkodás, távközlés, postaügy, informatika) közleményeit, továbbá az üzleti élet híreit. Térítési díj ellenében közzé tesszük a Kincstári Vagyoni Igazgatóság vagyonértékesítési pályázatait, az állami, társadalmi, gazdasági szervezetek, parlamenti pártok, kamarák, helyi önkormányzatok, egyházak, különböző képviselők közleményeit. Fizetett hirdetésként – akár színes oldalakon is – helyet kaphatnak az Értesítőben a gazdálkodó szervezetek, egyetemek, alapítványok, de magánszemélyek közérdeklődésre számot tartó közlései is.

Őszintén reméljük, hogy a hírek, információk, közlemények egy lapban történő pontos és rendszerezett formában való közreadásával sikerül hatékonyabbá és eredményesebbé tenni előfizetőink tájékozódását a hivatali és üzleti életben. Az érdeklődők számára egyéb hasznos információkat is nyújt a lap.

Az Európai Unió Hivatalos Lapja 2004. május 1-jétől az Európai Unió hivatalos nyelveként magyarul is megjelenik. A hivatalos lap L és C sorozatból áll.

Az L (Legislation) sorozatban kerülnek kiadásra az Európai Unió hatályos jogszabályai, az ún. elsődleges jogforrások (alapító szerződések, csatlakozási szerződések, társulási szerződések), továbbá az alábbi jogforrások: *rendeletek, irányelvek, határozatok*.

Az EU Hivatalos Lapjában történő közzétételt követően az évfolyam és a kötet számára, valamint a megjelenés dátumára hivatkozással, cím szerint, 2004. május 1-jétől folyamatosan tájékoztatást adunk a hivatalos lap L kiadásaiban megjelenő jogi aktusokról a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő **Hivatalos Értesítőben**.

A lap előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó 1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6. címén, levélcím: 1394 Budapest 62., Pf. 357; faxszám: 318-6668.

2006. évi éves előfizetési díja: 13 356 Ft áfával.

A **HIVATALOS ÉRTESÍTŐ** egyes számai megvásárolhatók a Budapest VII., Rákóczi út 30. (bejárat a Dohány u. és Nyár u. sarkán) szám alatti Közlöny Centrumban (tel.: 321-5971, fax: 321-5275, e-mail: kozlonycentrum@mhk.hu), illetve megrendelhető a kiadó ügyfélszolgálatán (fax: 318-6668, 338-4746, e-mail: kozlonybolt@mhk.hu) vagy a www.mhk.hu/kozlonybolt internetcímen.

MEGRENDELŐ LAP

Megrendelem a **HIVATALOS ÉRTESÍTŐ** című lapot példányban, és kérem a következő címre kézbesíteni:

Megrendelő neve:

címe (város/község, irányítószám):

utca, házszám:

Ügyintéző (telefonszám):

2006. évi előfizetési díj fél évre 6678 Ft áfával

egy évre 13 356 Ft áfával

Számlát kérek a befizetéshez.

Kérjük, a négyzetbe történő X bejelöléssel jelezze az előfizetés időtartamát!

Kelt.:

.....
cégszerű aláírás

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

A jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény rendelkezik – többek között – a Magyar Köztársaság Kormánya hivatalos lapjának, a **Határozatok Tárának** megjelentetéséről.

A Határozatok Tárát szerkeszti a Miniszterelnöki Hivatal a Szerkesztőbizottság közreműködésével, évente mintegy 60 alkalommal jelenik meg.

A Határozatok Tára a Kormánynak azokat a határozatait (kétezres) közli, amelyeknek közzétételét a Kormány elrendelte, továbbá tartalmazza a miniszterelnök határozatait, a Miniszterelnöki Hivatalt vezető miniszter határozatait, valamint a minisztériumok, az országos hatáskörű szervek, az önkormányzatok közleményeit, hirdetményeit, különféle tájékoztatóit, továbbá azokat a közleményeket stb., amelyeket a Miniszterelnöki Hivatalt vezető miniszter engedélyez.

A Határozatok Tára megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címén (Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6.; postacím: 1394 Budapest 62, Pf. 357) vagy a 318-6668 faxszámán.

Éves előfizetési díja 2006. évre: 22 632 Ft áfával.

Példányonként megvásárolható a Budapest VII., Rákóczi út 30. (bejárat a Dohány u. és Nyár u. sarkán) szám alatti Közlöny Centrumban (tel.: 321-5971, fax: 321-5275, e-mail: kozlonycentrum@mhk.hu), illetve megrendelhető a kiadó ügyfélszolgálatán (fax: 318-6668, 338-4746, e-mail: kozlonybolt@mhk.hu) vagy a www.mhk.hu/kozlonybolt internetcímen.

MEGRENDELŐLAP

Megrendelem a

HATÁROZATOK TÁRA

című lapot példányban.

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város, irányítószám):

Utca, házszám:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma:

2006. évi előfizetési díj egy évre: 20 664 Ft áfával.

fél évre: 10 332 Ft áfával.

Csekket kérek a befizetéshez

Kérjük, a négyzetbe történő X bejelöléssel jelezze az előfizetés időtartamát!

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára átutaljuk.

Keltezés:

.....
cégszerű aláírás

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

A Miniszterelnöki Hivatal és a Belügyminisztérium közös szerkesztésében havonta megjelenő

ÖNKORMÁNYZATOK KÖZLÖNYE

az önkormányzatok számára működésük során hasznos és nélkülözhetetlen tájékoztatói forrás.

A kiadvány első három része az önkormányzatokat érintő, újonnan kihirdetett jogszabályokat (törvények, rendeletek – ideértve az önkormányzati rendeleteket is –, alkotmánybírói és egyéb határozatok) közli. Negyedik főrésze közleményeket, pályázati felhívásokat és tájékoztatásokat (szakértői közleményei, az Állami Számvevőszék ajánlásai, az önkormányzatok által elnyerhető támogatások pályázati feltételei, az önkormányzatok éves pénzügyi beszámolóit, alapító okiratok stb.) tartalmaz.

Az **Önkormányzatok Közlönye** előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.) címén (postacím: 1394 Budapest 62. Pf. 357) vagy a 318-6668 faxszámán.

2006. évi éves előfizetés díja: 5040 Ft áfával; féléves előfizetés: 2520 Ft áfával.

Példányonként megvásárolható a Budapest VII., Rákóczi út 30. (bejárat a Dohány u. és Nyár u. sarkán) szám alatti Közlöny Centrumban (tel.: 321-5971, fax: 321-5275, e-mail: kozlonycentrum@mhk.hu), illetve megrendelhető a kiadó ügyfélszolgálatán (fax: 318-6668, 338-4746, e-mail: kozlonybolt@mhk.hu) vagy a www.mhk.hu/kozlonybolt internetcímen.

MEGRENDELŐLAP

Megrendeljük az **Önkormányzatok Közlönye** című lapot példányban.

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város, irányítószám):

Utca, házszám:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma:

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára átutaljuk.

Keltezés:

.....

KÖZLÖNY

MEGJELENÉS

MAGYAR

ELEKTRONIKUS

ONLINE

06122

9770076240143

Szerkeszti a Miniszterelnöki Hivatal, a Szerkesztőbizottság közreműködésével. A Szerkesztőbizottság elnöke: Gilyán György. A szerkesztésért felelős: Kovácsné dr. Szilágyi-Farkas Zsuzsanna. Budapest V., Kossuth tér 1–3. Kiadja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó. Felelős kiadó: dr. Kodela László elnök-vezérigazgató. Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6. Telefon: 266-9290.

Előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadónál

Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., 1394 Budapest 62. Pf. 357, vagy faxon 318-6668.

Előfizetésben terjeszti a Magyar Hivatalos Közlönykiadó a FÁMA Rt. közreműködésével. Telefon/fax: 266-6567.

Információ: tel.: 317-9999, 266-9290/245, 357 mellék.

Példányonként megvásárolható a Budapest VII., Rákóczi út 30. (bejárat a Dohány u. és Nyár u. sarkán) szám alatti Közlöny Centrumban (tel.: 321-5971, fax: 321-5275, e-mail: kozlonycentrum@mhk.hu), illetve megrendelhető a kiadó ügyfélszolgálatán (fax: 318-6668, 338-4746, e-mail: kozlonybolt@mhk.hu) vagy a www.mhk.hu/kozlonybolt internetcímen.

2006. évi éves előfizetési díj: 90 216 Ft. Egy példány ára: 189 Ft 16 oldal terjedelemig, utána +8 oldalanként +168 Ft.

A kiadó az előfizetési díj évközbelen emelésének jogát fenntartja.

HU ISSN 0076—2407

06.3109 – Nyomja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó Lajosmizsei Nyomdája. Felelős vezető: Burján Norbert vezérigazgató-helyettes.